

Istina o Svetinji

Richard Davidson

Uvod

Da počnemo sa pitanjima jer ja ne volim samo predavanja. Ako biste imali samo jedno pitanje koje biste mogli postaviti Bogu šta biste ga pitali? Kad god postavim ovo pitanje nijedan adventista ne izabere da Bogu postavi ono pitanje iz Psalam 27. Nakon reči poverenja ide 4. stih, idu prekrasne reči. Šta je Davidova jedina molba? "Da mogu prebivati u domu Gospodnjem sve dane života svojega". Šta je bio dom? Svetinja! On je voleo da bude u svetinji. To je bio njegov životni fokus, sve dane, svo vreme.

Neki kažu da David ima na umu svetinju jer beži od Saula. Postoji izreka na engleskom koja kaže: "odsustvo čini srce čežnjivim". Ako ste dugo odsutni onda želite da budete tamo. A on je u progonstvu i nije imao priliku da bude u svetinji. On je jednostavno bolovao za svetinjom. Možda mislimo da je to je samo jedna faza njegovog života, dok je bio u pustinji. Da li je to pravi odgovor?

Da pogledamo njegov život, u kratkim crtama. Car Saul umire na Gelvuji, David postaje car i odlazi kod Natana i kaže: "želim da napravim kuću Bogu". Bog živi u privremenom šatoru i nema stalni dom. Njegov um je fokusiran na svetinju. Natan kaže: "idi, čini tako". Ali Bog je rekao "Ne!". David to ne može uraditi. David je bio ratnik. A Bog želi da njegov dom bude nazvan dom mira. Davidov sin Solomon, (ime koje znači mir), će sagraditi dom. Bog ima smisao za humor, jeste li приметili. Igra rečima. "Davide ti mi ne možeš sagraditi kuću, ali ja ću tebi sagraditi kuću." Reč "bajit" (bet) ima dva značenja: kuća i dinastija. Pošto ne može da sagradi hram Bogu, Bog ima nesto drugo na umu, da sagradi dinastiju (kuću) Davidu.

David je mislio "ne mogu da sagradim ali mogu da priprelim materijal." Svu energiju je posvetio tome. Kakva je to priprema? Pripremio je materijal ali i 24 hora. Šta je još bilo u svetinji osim sveštenika? Koja je još bogoslužbena ceremonija bila tu? David je napisao pesmaricu, za službu u hramu. Najmanje 99 od 150 Psalama je napisao David. On je izumeo muzičke instrumente. On nije bio samo kompozitor nego i izumitelj. Postavio je muzičare, 288 pevača, 4.000 muzičara, 120 trubača i svi su bili plaćeni od desetka. Ovo je slika o Davidu koji je izgrađivao svetinju. Evo sažetka njegovog iskustva, u 1. Dnevnika 24:3.6. David je uneo celo srce u pripremu za svetinju, ceo život posvetio ulepšavanju svetinje.

Kakvo iskustvo je David želeo da ima u svetinji? Ako se vratimo u Psalam 27, nalazimo nekoliko stvari koje on želi da dobije u svetinji. 1. Da gleda krasotu Gospodnju. Nešto od te lepote vidimo u ovoj pripremi. I pre nego odemo na drugu stvar, odstupim malo od Davida za tren. Da li je on jedini koji je imao ovakvu strast za svetinja, a ostali niko ništa od Izraela ili negde u Novom Zavetu?

Kako da izmerim ovo interesovanje ljudi za svetinju? Postoji jedan način - gledajući koliko Biblija govori o svetinji. Da li ste nekad brojali u Petoknjižju koliko se o tome govori. Četrdeset pet celih poglavlja se bavi svetinjom. U prorocima još dodatnih 45. I onda Psalmi, koji su u stvari pesmarica za svetinju, i dok ih čitate nalazite bar jednom po Psalmu da se pominje svetinja. Ja sam izračunao da ima 150 otvorenih izjava o svetinji. Stari Zavet je prepun toga.

Kako je sa Novim zavetom? Čitave knjige su struktuisane po tom konceptu: U Otkrovenju imamo sedam delova a uvodna scena je iz svetinje. Svetinja je ključ za knjige Otkrivenja i Danila. Petar i Pavle u njihovim spisima su ispunjeni tim jezikom. Šekina, prvosveštenik, žrtva, jagnje, hilasterion, pomirilište .... Mislim da neću preterati ako kažem da je više u Bibliji napisano o svetinji nego o bilo čemu drugom.

Različite doktrine nalaze svoj smisao u svetinji. Do sad smo saznali da je David imao fokus na svetinji. I drugi autori su imali takav fokus. Naročito život celog Izraela je bio usmeren ka svetinji. Svetinja je bila centar života. Ovde su dolazili svake subote, svakog meseca (mladine), kao i na tri glavna praznika kada su svi dolazili čak i ako su živeli 160 kilometara daleko. Ponekad je to uzimalo sedmice putovanja, ali oni su išli. Neki su putovali po nekoliko meseci samo da bi iskusili taj odmor. Tu su prinosili žrtve i tražili oprostaj za grehe, i davali zahvalnice za blagoslove, te osećali zajedništvo.

Kao i David, tako i ostali autori i celi Izrael i adventisti iz 1800tih godina su imali takav fokus. Predmet svetinje je ključ za razumevanje tajne razočarenja 1844. godine, a otvorio je put ka razumevanju svih ostalih istina pokazujući kako je Bog vodio adventni pokret i otkrivajući dužnosti. Za adventističke pionire je to bio ključ. Za to je Haskel napravio takvu tabelu, ili James White koji je koristio tu ilustraciju, uporedio je istinu sa tačkom bicikla i rekao je da je osovina tog tačka istina o svetinji pa tek onda dolazi sve ostalo. Osovina je najvažniji deo tačka, ona ga održava i oblikuje točak i daje mu snagu.

Mi često kažemo: zar nije Isus centar? Tako je! Svetinja je u Isusu. To je poruka o Isusu i njegovom delu. Adventisti sedmoga dana imaju specifičnu vest o tome šta Isus sada radi. Istina o svetinji je otkrivanje istine o Mesiji.

Da sumiramo tri stvari koje je David želeo da iskusi u svetinji. Jednu smo spomenuli: 1. Da gleda krasotu Gospodnju, ("no'am" מַעַן – lepota). 2. Da rani u crkvu, ("baqar") i da ispituje Boga, (moliti se, רַקַּב - potraga za istinom, tražiti, kopati u istini). On nije želeo samo da iskusi lepotu, već i istinu. Ceo Psalam je u kijazmu, stihovi 4 i 13 su paralelni. 3. Gledati dobrotu Gospodnju na zemlji živih ("tov", טוֹב – dobrota). Trodimenzionalno iskustvo. Lepota, istina i dobrota.

Ako uzmete predmet filozofije i pogledate u grčke filozofe i pitate ih za šta vredi umreti, oni će ponoviti ovo: estetika, etika i dogmatika.

Bavićemo se krasotom i lepotom svetinje Gospodnje. Psalam 96:6 govori o sili i krasoti u Njegovoj svetinji. U Starom zavetu poruka spasenja je vrlo često vezana za estetiku. Na primer Psalam 29:2, 149:4. U Starom zavetu ima 15 različitih reči za krasotu i svih 15 su karakteristika svetinje. Odrastao sam u jednom domu gde je istaknuta korisnost. Bitno je da činite ono što ima neku korist. To je bila stara protestantska etika a moja pozadina je nemačka. Ja bih radio samo ono što ima praktičnu svrhu. Inače ostalo je gubljenje vremena. Ja sam deo cele generacije koja tako razmišlja.

Zašto je ovako debela Biblija? Što nema jedna strana sa 27 verovanja? Zašto je Bog dao da se pola Starog zaveta napiše u poeziji? I još 30% u elegantno narativnom stilu. Bog voli lepo. Nije dovoljno da da teoriju istine, teorija treba da bude stavljena u okvir lepote i šarma, da privuče slušaoce. Zašto Bog nije izložio plan spasenja kao na katedrali u Witenbergu nego je dao svetinju? Na jedan umetnički način je izložena. U tom spektakularnom kontekstu plan spasenja je prikazan predivno.

Kad sam bio student počeo sam da gledam lepotu poruke o svetinji. Te krasote Gospodnje ... i da vidim lepotu tiploških struktura poruke o svetinji. Poruka o svetinji je stalno svedočanstvo Božije ljubavi prema lepom. Kako je lepa ta svetinja bila, i hram. Jeste li razmišljali o tome? U toj svetinji koja je mogla da se nosi, koliko je zlata bilo? Preko jedne tone, preko 4 tone srebra. A Solomunov hram? Samo zlato na zidu svetinje nad svetinje je bilo 22 tone zlata. Koliko je ukupno zlata skupio David da bi to upotrebio Solomun? 100 000 talanata - 3,5 hiljade tona. A srebra? Milion talanata - 35 hiljada tona. A bronzne i gvožđa nisu mogli ni da izmere koliko ga je bilo. Šta da kažemo o umetničkim figurama? Svaka vizuelna predstava, znana u to vreme, je bila upotrebljena. Prefinjen vez, skulpture, vajarstvo u obliku badema i listova, jabuka. A onda prelijepi dizajn za svešteničke haljine, drago kamenje. 2. Mojsijeva 28:2, 2. Dnevnikova 3:6 - za slavu i lepotu. Lepota za oko ali lepota i za nos. Imali su posebne mirise koji su upotrebljavani samo u svetinji a donošeni su iz celog sveta retki začini da bi se napravili ti mirisi. Ljepota za uho - pesme koje je David napravio. Solomunov hram je bio najveličanstvenija građevina koju je svet ikada video.

Edemski vrt i svetinja

Postoji jedan mnogo lepši hram od ovog. Prva svetinja na ovoj zemlji - Edem. Kako znamo da je to svetinja? Ima 17 razloga zašto to verujem. Da bismo shvatili kako je to svetinja, morate naučiti novu disciplinu - intertekstualnost. Intertekstualnost je eho između dva teksta kada se porede. Kada se čita 1. Mojsijeva 1. glava, čujete eho koji nalazite kasnije u Petoknjžju. Ja verujem da je Bog nadahnuo Mojsija da koristi poseban jezik koji će kasnije biti upotrebljen za svetinju u 2. Mojsijeva i izgradnja svetinja. Kada uporedite 1. Mojsijeva 1. i 2. glava i vidite te ehoe i specifične termine koji vam "viču", ako imate uho da čujete, ovo u 1. Mojsijeva 1 i 2 je svetinja kao i kasnije u 2. Mojsijeva.

1. Smer gde je usmerena svetinja i vrt - istok.
2. Bog je zasadio vrt. Ovo je specifična reč. Ista reč je za "sađenje" naroda na gori Gospodnjoj
3. Drvo je posađeno usred bašte, i ista reč je upotrebljena u 2. Mojsijeva 25:8
4. Bog je obilazio samo dva mesta u celoj Bibliji: Edem i svetinja (oko Izraelski)
5. Postoji reka koja izlazi iz Edema. Iz svetinje isto izlazi reka kaže prorok Jezekilj
6. Dragoceni metali, posebno dva veoma retka: onih i badelium. To je korišćeno u svetinji takođe.
7. Kad je Bog stvarao svet postojale su tri sfere svetosti, gde se povećavala svetost: cela zemlja, vrt koji je bio usred zemlje, a onda dva posebna drveta usred vrta. Tu se sastajao Bog sa ljudima. Tako je i sa svetinjom: dvorište, svetinja i svetinja nad svetinjama.
8. Ako čitate specifičan jezik stvaranja, isti je redosled kao i za izgradnju svetinje. Bog je video da je sve što je stvorio lepo. Svršio posao, blagoslovio. Video, načinio, završio i blagoslovio. Kad je u pitanju svetinja isti je redosled.
9. Koliko dana je trajalo stvaranje? Šest! Sedmog dana je Bog svršio svoj posao, stvorio je sveto vreme, palatu u vremenu. Šest dana za stvaranje u prostoru, a sedmi je za stvaranje u vremenu. Kada idete u izgradnju Svetina, 2. Moj 25-31, podeljeno je u šest sekcija: Bog reče Mojsiju, 6 puta se to ponavlja. A sedmi odsek je u 2. Mojsijeva 31. gde se pominje subota. Isti ritam, eho.
10. Šta je bio glavni posao Adama i Eve u vrtu? Da rade i čuvaju, ("šamar" - čuvati, zaslužiti) i služiti ("Avada" - služiti). Odlična propovedi za ekologiju! Bog nam je dao pristavsku službu, da čuvamo. Ali ovde je više od ekologije. Samo na još jednom mestu se pominje ovo a to je opis posla koji vrše Leviti i sveštenici, 4. Mojsijeva 18:3-7. To su sveštenici. Koji je bio posao sveštenika i Levita? "Avada" i "šamar", čuvati i zaštititi. Šta je implikacija ovog? Adam i Eva su bili sveštenici? Eva sveštenik? Bog ju je rukopoložio! Ali mislim da je ovo jako važan tekst. Bog originalni plan je bio da muž i žena budu zajedno sveštenici.
11. Specifični naziv za svetlost, samo u 1. Mojsijevoj 1. se pominje i još na jednom mestu za svetlost "menor" u svetinji.
12. Svetinja u Edem bila vrt i kad idete u Mojsijevu svetinju i Solomunov hram imate ostatke motiva iz bašte. Kakvo drvo ima oblik menor? Badem. A Ljiljane imaju oni stubovi na vrhu. A umivaonica ima ispod telad i palmine grane. Imate i na zavesama slike cveća, drveća. Može li biti da Bog pokušava da nam kaže da je to veza sa vrtom, prvom svetinjom.

Postoji još pet razloga ali njih ću sačuvati kasnije, to je period nakon pada u greh. Kada su Adam i Eva izgnani iz bašte, onda je ulaz, kapija, postala svetinja. Tu je bio heruvim, anđeo za svetinju. Mač prestavlja šekinu, svetlost Božiju. A Adam i Eva su tu dolazili i prinosili žrtve. Ellen G. White to isto podvlače kad je to u pitanju a imate u 1. Mojsijeva 4. glava. Pre greha je postojala svetinja. Mi mislimo da je to mesto gde se rešava problem greha. Ali postoji veća svrha svetinje.

Koja je prva svetinja? Nebeska! 2. Mojsijeva 25:8.9. "Da načiniš to kao kopiji onog što sam ti pokazao". Reč je תיבה, štp znači kopija originala. Koji su tekstovi koji potvrđuju postojanje originala? Najmanje deset Psalama govori o tome: 11:4, 18:6, 60:6, 108:7, 63:2, 68:35, 102:19, 150:1. Psalam 11:4 govori o tome da će Bog suditi iz svetinje.

Nebeska svetinja

Kad sam počeo doktorske studije, moj mentor dr. Hasel, dao mi je zadatak. Rekao mi je: "Želim da napišeš rad o nebeskoj svetinji van Danilove knjige". O čemu ja to da pišem? To su jedan-dva teksta, mislio sam. Napisao sam 80. strana i našao veliki broj tekstova. Sad imam studenta koji piše disertaciju pod mojim vođstvom o nebeskoj svetinji u Starom zavetu. Koji su još tekstovi osim gore navedenih iz Psalam? Jezekilj 1-11. 1. Carevima 7 - Solomun molitva, 2. Dnevnika. A Isaija? Isaija 6. glava? Kad Isaija ulazi u zemaljsku svetinju i vidi nebesku svetinju. Vidi tron, serafime - "oni koji gore". Tako su blizu Bogu da izgledaju kao da gore, reflektuju slavu. Čuje se nebeska muzika, svet, svet, svet. A onda iz nebeskog oltara doživljava očišćenje. To je vizija bogosluženja na nebu. Verujem da je to model bogosluženja, nebeskog bogosluženja. Ako ga sledimo imaćemo izbalansirano bogosluženje u crkvama.

Šta je sa prorocima, osim Isaije? Jona 2:7, Mihej 1:2, Avakuma 2:20, Zaharija 6:12:13 i naravno Danilo 7:9-11.13.14, Otkrivenje 4. i 5. glava i mnoge vizije, kao i 11. i 19. glava.

Postoji i nebeski savet takođe: 1. Carevima 22:19, 2. Dnevnika 18:18, Jov 1. i 2. glava. Postoje naznake i u 1. Mojsijevoj gde su nebeske lestve, sama vrata neba, kuća Božija, (1. Mojsijeva 28:17). Takođe 2. Mojsijeva 15:11 - u pesmi Mojsijevoj, imate referencu za nebesku svetinju. To su samo primeri mnogih tekstova.

A sada da otvorimo um još malo. Koliko daleko možemo ići unazad da dođemo do nebeske svetinje? Možemo li pre pojave greha u svemiru? Da li se svetinja bavi samo grehom ili je postojala i pre pojave greha? Isaija 14. i Jezekilj 28. glava. Ova dva teksta se obično koriste za objašnjenje pojave zla. Ali oni daju uvid i u svetinju. Prvo Jezekilj 28. glava. Usput, kako znate da se ovo odnosi na Sotonu a ne na cara Tirkog? Mnogi kažu da to nije tako. Jedan od mojih učitelja me naučio tome, adventistički profesor. Izazvao je neku borbu u mom umu. Počeo sam da sumnjam u autoritet Ellen G. White s obzirom da ona govori da je to nebeska svetinja. Proveo sam par godina u "školi

skeptika". Međutim, počeo sam da shvatam da skeptici ne proučavaju dovoljno duboko. Oni stoje na površini i vide prividne kontradikcije. Što sam dublje kopao u pismu video sam više jedinstva. Shvatio sam da uvidi novozavetnih pisaca a i Ellen G. White nisu tako daleko od originalne orijentacije pisaca Starog zaveta.

Jose Bertoluci je napisao disertaciju na ova dva testka. Još nije objavljena ali je dostupna na univerzitetu na mikrofilmu. Kad idete u drugi stih, "sine čovečji reci knezu tirkskom", na jevrejskom jeziku je to "nagid". Sledećih deset stihova opisuju zemaljskog cara. Ali u 11. stihu, kaže nariči za carem i koristi se reč "malak" - car. Koji je to sad car? Da li je to još uvek zemaljski car? Teško da se ovo može primeniti na zemaljskog cara. "Ti si bio heruvim ...." Ovaj jezik ide daleko ciznad zemaljskog cara. Usred poglavlja promena od zemaljskog na nebeski nivo. Celo poglavlje je u kijazmu, a sredina je nebeski deo. Bertoluci kaže da postoji paralela sa zemaljskim carem Izraela u poređenju sa Bogom kao Carem. Koji je prvi car Izraela? Saul. To nije bio Božiji plan. "Uredu", rekao je Bog, "daću vam cara", ali ovde se koristi reč "nagid". Ovo nalazite u 1. Samuilova 9:16. Saul je postao zemaljski vladar. Isto i u 1. Samuilova 13:14. Prvih nekoliko puta u 1. Samuilova, Bog ga nikad ne naziva "melek", nego "nagid". To nalazite u 1. Samuilova 8:7, i 12:12. Saul je onaj koji vlada na zemlji, ali onaj iza scene je pravi Vladar i Car. On je natprirodno biće. U ovom slučaju to je natprirodno zlo biće koje je iza tirkog cara. U slučaju Izraela to je bio Bog, natprirodno, dobro biće. U Jezekilju na drugim mestima imate i dalje ovurazliku. Ovo poglavlje, centar ovog poglavlja, je promena ka nebeskoj realnosti. I opisuje pravog cara koji rukovodi zemaljskim, naročito ovim ponosnim carem Tira.

Napominjemo opis ovog bića pre pada. Stih 13. - Bio si u Edem, vrtu Božijem, a onda opisuje kamenje kojima je bio pokriveni na dan kad je stvoren. Ovo je pre nego je Lucifer pao u greh. On je bio u Edem u vrtu Božijem. Možemo li govoriti o zemaljskom Edemu, je li bio u zemaljskom? Ne, on je na zemlju zbačen tek nakon što je zgrešio. Znači ima i nebeski Edem. Kao što je prva svetinja na ovom svetu bila vrt, i nebeska svetinja gde god da je, uključuje nekakav vrt. Tu u toj prvoj svetinji je postojao pomazani heruvim. Kada govorimo o pomazanom heruvimu, gde smo mi to u svetinji? Svetinji nad svetinjama. Tu imamo heruvima zaklanjača koji je služio u svetinji nad svetinjama. Kako je još opisana ova svetinja? Sveta gora Božija.

Imam prijateljicu koja je radila kao misionar u Kini. Bila je doktor tamo. U slobodno vreme je učila kineske simbole. Najstarije. I napisala je ta otkrića u nekoliko knjiga. Bila je koautor sa još jednim kineskim lingvistom. Ima opis Adama i Eve u vrtu, a vrt ima neku planinu. Pitao sam se kako 4 reke idu u 4 različita pravca iz bašte? Ona kaže to je simbol, postoji planina. Izgleda kao da nas to podseća na plan spasenja koji su kinezi znali od ranije. Jedno od podsećanja je planina.

Na zemlji imamo kopiju od svega onoga sto je gore. Šta je bila funkcija ove svetinje čak i pre greha? Očigledno nije rešavanje greha jer nije bilo greha. Pogledajmo stih Isaija 14:13. Opet kijazam i centar nas vodi od zemlje ka nebu. "Kako pade s neba ...." Evo namere koju je sotona imao kad se pobunio protiv Boga, zapisanoj u 13. i 14. stihu. "Sješču na gori Božijoj". Kakva je svrha ove gore? To je mesto gde se ceo svemir sastaje

da obožava Boga. To je skup ili zbor svih onih koji nisu pali u greh. Ako želite tehnički teološki termin za ovo, to je doksologija. Soteriologija znate šta je, nauka o spasenju. A pre soteriologije u svetinji postojala je doksologija, ili hvala. Bića su dolazila da slave i hvale Boga, da pevaju doksologiju.

Koliko daleko možete ići u prošlost kad je u pitanju svetinja? Teško je to za nas jer smo mi ograničeni. Kako da idemo u neograničenost. Koliko daleko u nazad a da još uvek postoji svetinja? Postoji tekst koji se veoma retko koristi kada je u pitanju doktrina o svetinji, a veoma je važan. Jeremija 17:12 - "presto je slave ... od početka ". Ovde je taj presto i kaže se da je "visoko" što onda znači da je to nebeska svetinja. I to je od početka, kako kaže tekst. Čak i pre funkcije plana spasenja, od samog početka kada je Bog stvarao prva bića, već je postojala gora zborna.

Jevrejska reč je "egal", a kasnije "hekal" na aramejskom, literarno, znači "velika kuća". Svetinja je doslovno Božiji dom, njegova kuća. On tu živi. I On poziva svoja bića u svoju kuću na zajedništvo, na druženje.

Ako dom cara ima funkciju palate a ako je taj car Bog onda ta palata postaje svetinja. U krajnjoj liniji to je mesto gde Bog živi. Smatram da je problem svetinje mnogo dublji nego što smo sanjali. Naša uloga kao adventista nije samo da govorimo o sudu. Ja verujem u sud, ali mislim da postoji nešto mnogo temeljnije od toga.

Volio bih kad bi sa mnom bio moj kolega koji je čitav svoj život posvetio izučavanju ovog problema, Fernando Canale koji predaje sistematsku teologiju. On je školovan u filozofiji a poreklom je iz katoličanstva. Svake godine dođe kod mene u razred i predaje jedan deo. Dr. Canale kaže da je čitav hrišćanski sistem izgrađen na grčkom sistemu, tj Platonu i platonističkom dualizmu. Jedino što je stvarno su te apstraktne ideje, to je stvarno večno. To znači da je ono što je materijalno, opipljivo je manje realno. A Bog živi u tom svetu gore, on je iznad vremena i prostora. On ne može ni ući u vrijeme i prostor jer je van vremena. Ne može da živi na nekom mestu, ne može iskusiti protok vremena.

Ovakav stav je inkorporiran u katoličkoj teologiji. I kad je Luter počeo reformaciju, otkrivši opravdanje verom i druge istine, oni nikad nisu promenili osnovu razmišljanja. Crkve danas i dalje imaju tu osnovu "bezvremenski Bog", a Biblija iz doktrine o svetinji kaže da je to jeres. I Biblija kaže da iako Bog živi iznad vremena i prostora on je sposoban da, zbog svojih stvorenja, dođe u vreme i prostor. Postoji stvarno mesto gde Bog živi! To je nezamislivo za sve ostale hrišćanske teologe.

Bog nas poziva da srušimo temelje svega onog što je bila tradicija 2000 godina. To je cela slika ko je u stvari Bog. Bog želi da načinimo radikalni preokret u razumevanju Njega. A to nalazimo u doktrini o svetinji. Tu nalazimo da Bog u stvarnosti živi u prostoru. To je skandal za moje prijatelje protestante ai za neke adventiste koji su prihvatili platonistički način razmišljanja. Oni nesvesno izgrađuju svoj sistem na platonističkom osnovu a ne na biblijskom. I za nas bi to trebala biti radost da obnovimo

ispravnu sliku Boga posle 2000 godina. To je prednost, i zato je istina o svetinji tako važna. Sama priroda Boga je problematika i iznosi se kroz istinu o svetinji.

Evo još nešto o lepoti svetinje i o svetinji pre pada u greh. Mi neznamo mnogo o nebeskoj svetinji ali znamo da je zemaljska napravljena kao kopija nebeske. Ali kako izgleda nebeska, od čega je sastavljena? Kad sam studirao doktrinu o svetinji predavao je dr. Hasel. Jednom je počeo ovim pitanjem: "znate li od čega je načinjena nebeska svetinja - ja znam. Da li bi želeo da znaš? Čujte od čega je načinjena: od nebeskog materijala". Bili smo razočarani, ali smatram da je to tačan odgovor. Imamo mali naglasak u Jezekilji 28. glavi da je u pitanju vrt, možda je i gora tamo, ali ono što je značajno jeste da je ona stvarna. To nije apstraktna metafora, to je stvarno mesto.

Neću trošiti vreme od kakvog materijala i kakve su dimenzije, ali hoću da insistiram na tome da je to vremensko-prostorna realnost, jer tako Biblija kaže. CS Lewis je napisao jednu knjigu za koju mislim da je njegova najbolja knjiga, "Veliki razvod". Rjec je o ljudima koji nisu spaseni. I Bog im daje još jednu priliku da posete nebo. Oni sedaju u autobus i ulaze kroz solarni sistem na vrata neba. I autobus se parkira i oni izlaze, i odjednom osećaju strahoviti bol u nogama. Naime, trava raste između nogu. Izgledaju kao duhovi, trava ide kroz njih. I tako pokušavajući izbeći bol vide potok i skaču u njega. A voda ide kroz njih ... - Kakvo je ovo mesto? A onda pogledaju na brda a ide neki narod. Lewis ih zove pravim ljudima i oni idu po travi i uzimaju vodu. I to su stvarni ljudi. A ljudi sa zemlje su manje stvarni od nebeskih. Tako da je nebo više realno od ovog sveta. Ovo je dobra vakcina protiv dualizma. Cela slika vantjelesnih duhova koji sede na oblacima i sviraju harfe nije biblijska. Svetinja nije apstrakcija uma. Ona je stvarnija od naše stvarnosti. Volim ovaj Lewisov doprinos da razumemo razliku toga.

Samo još jedan korak. Ovde ne mogu omogućiti poseban tekst osim 2. Moj 25:9.40 koji opisuje da je zemaljska svetinja kopija nebeske. To je minijturni model i Mojsije ga je video i rečeno mu je da ga napravi. To znači da zemaljsko ima veze sa nebeskim. Nije ista ali odgovarajuće. Pokušajmo da zamislimo prelijepu funkciju nebeske svetinje pre pada u greh i koja se čini da je sveta gora gde Bog poziva bića na zbor. Možete li predstaviti sebi tu posetu. Ja sam predavao na fakultetu u Zaoski u Rusiji, neposredno pred pad komunizma. Jeo sam kupus tri puta dnevno 30 dana, kupus i hleb. Ali smo proučavali doktrinu o svetinji. Jedna od učenica je bila unutrašnji dekorator i napisala je rad kako ona vidi unutrašnjost svetinje. Rekla je da kao dekorator može ušavši u vaš dom saznati kakva ste vi osoba na osnovu dekoracije doma. To govori kakva ste vi ličnost. To je bila nova ideja za mene. Ja se još uvek borim da shvatim lepotu i teologiju. Ali bilo je to za mene dobro saznanje. Oni su prevodili meni, ja ne znam ruski. I razmišljao sam o implikacijama tog rada. Verujem da čak i nameštaj u svetinji daje nam sliku Boga. Razmišljajte o nameštaju, ne govorimo o predvorju.

Predvorje nebeske svetinje je na zemlji gde imamo oltar koji je Golgota. Nema oltara niti žrtve paljenice u nebeskoj svetinji. To je Golgota. Ali ako idemo u unutrašnjost svetinje vidimo nameštaj. Sto sa postavljenim hlebovima - to se odmah povezuje sa planom spasenja, ali otvorimo um za ono što je pre pada u greh. Ne znam kako na nebu izgleda ta podudarnost, ali na zemlji je bio sto sa hlebom i grožđanim sokom. To je mesto za hranu.

Zajedništvo sa Bogom u njegovoj trpezariji. Čak pre greha su Otac, Sin i Sveti Duh pozivali sav svemir da dođu za taj sto zajedništva. Pozvali su ih kući na večeru. Kakva predivna slika!

Svetinja je mesto straha ponekad. Ja želim da imamo sliku svetinje kao prijateljskog mesta, kao Božijeg doma, ne samo gde On živi već gde želi da ima društvo. Tako je pre greha na severnoj strani svetinje ovaj sto sa hljebovima predstavljao trpezariju. Jedan mali uvid u ovo je 2. Mojsijeva 24. galava "Vidješe Boga i jedoše i piše". 24:10.11. Koji je kontekst ovde? Stih 10 – "vidješe Boga!" Šta je taj trotoar od safira? Safir je kamen koji je korišćen da se prave prestoli. U Jezekilj 1. glava presto je napravljen od safira a tu smo i dalje u kontekst svetinje. A Jezekilj 28 kaže da je Lucifer hodao usred kamenja ognjenog. Možda je pod nebeske svetinje sačinjen od ovog kamenja. Mojsije i 70 starešina kad su pogledali videli su jedan deo poda nebeske svetinje od safira. A u sledećem poglavlju Bog kaže načini mi jednu svetinju na zemlji da i pre pada u greh poziva ljude u tu prostoriju. Ovde želim samo da vam malo proširim um, da ogladnite za tim mestom. Bog želi da pozove stvorenja u dom Božiji.

A onda sta je tu kadioni oltar? To su molitve Hristove. I šta još vidimo? Molitve idu uz kad a to su zasluge pravde Hristove. Da li je Isus bio pre utelovljenja pravedan? Naravno! Kad hodate kroz palatu zemaljskog kralja ili kroz hram, vi ne mirišete samo ono što je na stolu, ne gledate samo ogromni svećnjak, već osetite i miris te palate. Može li to biti da ćemo u večnosti mirisati taj kad i da je on bio prisutan i pre pada u greh?

Vracamo se ponovo na ljepotu istine o svetinji i na mirise u njoj. Zar ne mislite da su Božija stvorenja imala osećaj za miris i pre pada u greh? Svaki od ovog nameštaja u svetinji mogao je da ima funkciju i pre pada u greh. Bog je postavio nameštaj da nas uči o planu spasenja. Naravno, kovčeg i presto su mesto odakle Bog vlada svemirom. Ne znam da li vam je ovo otvaranje uma pomoglo, ali me je ovo nagnalo da razmišljam da je Bog onaj koji ima svoj dom.

Na našem seminaru pre par godina imali smo jednog studenta Kad je on bio na mom času on je uvek pričao sulude šale. Kad je on tu nema ozbiljne diskusije. Jednom u semestru pozovem studente u svoj dom gde razmišljamo o jednom prazniku. Pozvao sam Jima sa ostalima, sve ukupno oko 60 ljudi. Bilo je tesno ali smo se lepo proveli. Svi su otišli, a ostao je Džim. Pomagao sam ženi oko sudova a on je došao iza. Upitao je da li može da me zagrlim, a ja sam već video kako mi lomi svaku koščicu .... Okrenuo sam se, a Jim plače, nikad ga nisam video tako tužnog. Kaže on da je pošao u adventistička školu u 6. godini života, osnovna skola, srednja skola i koledž. Evo samo što nije diplomirao, a ovo je prvi put da ga njegov profesor pozvao kući. I kazao je "Hvala ti što si me pozvao u svoj dom". Ja sam počeo da razmišljam. Tako Bog želi da hoda sa nama na ovoj zemlji, ali želi da nas pozove kući.

Četiri puta u knjizi Jevrejima Bog kaže "dođite u moj dom, u moju svetinju". Želi da nas pozove u svoj dom. A onda neki poznati tekstovi koje znamo još od malena, Jovan 14, jeste li shvatili ovo: "u kući mog oca". Mi govorimo o nebeskoj svetinji. Pa onda izraz "mnogi stanovi". Hristos priprema mesto za tebe! Stanovi u Božijem domu! "A onda ću

vas povesti u nebesku svetinju i imaćemo sobu u Božijem nebeskom domu". Mislim da Isus dok hoda Duhom sa nama kroz probleme je velika stvar, ali još posebnije je poziv: "dođi u moj dom". I on kaže: "uskoro, ja dolazim da te vodim domu", a naš nebeski dom će biti nebeska svetinja.

Neki misle da u Otkrivenje 21. nema svetinje! "Ne vidjeh hrama u njemu!" Da li stvarno nema hrama? Čitajte pažljivije, on kaže ja ne vidjeh! Zašto nije video? Čitajte 1-3 stiha, on vidi kako hram silazi sa neba. I koristi istu reč kao u Starom zavetu za svetinju. Svetinja je cio grad - novi Jerusolim. Anđeo ide meri taj grad i nalazi da je isti oblik što je oblik svetinje nad svetinjama. Ceo Jerusolim će biti svetinja nad svetinjama a svako će imati sobu u tom hramu. Ne mogu da dočekam taj dan!

Da li ovo uče samo adventisti? Koliko je ova istina prisutna kod ostalih protestantskih denominacija? Kad sam završio doktorsku disertaciju, o tipologiji, prvi naučni rad koji sam prezentovao bio je o 2. Mojsijeva 25. glave i reči תיבה, "kopija". Dok sam pripremao to protestantima kritički nastrojenim ovoj istini bio sam zapanjen. Neki adventisti ne veruju u stvarnost nebeske svetinje, zašto bih govorio o tome skepticima i bojao sam se da će me izbaciti iz sobe. I onda sam pročitao papir, naučni rad, dokaze. I onda je došlo vreme za pitanje, a odjednom svi su zeleli da postavie pitanje. Ja sam tražio vrata na podu jer sam mislio da je moje uništenje blizu. Ali, na moje zaprepascenje, svi su mi dali dodatne dokaze da su došli do istog zaključka, da prema Bibliji zemaljska svetinja je prava kopija nebeske. To je ojačalo moju veru. Ali šta se desilo poslednjeg minuta ovog sastanka. Onaj koji je vodio diskusiju bio je zabrinut mojim stavom i rekao je "mi znamo da ovo Biblija uči ali danas mi to ne vjerujemo". I svi su klimnuli glavom: "mi to ne vjerujemo". Medjutim, morali su da priznaju da to Biblija uči. Ipak, zbog njihovih filozofskih pretpostavki nisu mogli prihvatiti tu realnost.

Tematika svetnije

Sada ćemo obrađivati razne teme o svetinji. To su pitanja koja su uzdrnavala ovu istinu kroz istoriju. No da ne uđemo u taj "zamarajući" deo odmah.

Današnji dan je još uvek dosta važan za jevrejski odmor. Juče je bio poslednji dan praznika Senica u Izraelu. Ali van njega Jevreji su dodali još jedan dan i ovo je taj dodatni dan, to je "Simhat Tora". U Izraelu je juče bio "Simhat Tora". To je kada pročitaju celo Petoknjžje i počinju ponovo. Šta to znači? Radost zakona! Imao sam lepo iskusto prilikom mog putovanja u Izrael na dan "Simhat Tora". Adventisti se hvale da su narod knjige. Mi znamo Toru, ali pitam se koliko adventisti vole Toru. Koliko nas uzme Bibliju i zagrli je i igra od radosti sa njom. Jevreji stvarno imaju poseban odnos sa Torom. Mnogi adventisti kažu držaćemo zakon iako ga mrzimo, radićemo to jer smo primorani, to je naša dužnost. No Jevreji shvataju da drže Toru jer vole zakon. Ima i legalističkih Jevreja, kao i adventista što ima, ali našao sam dosta onih koji vole biblijskog Boga. I ja vas hrabrim da nešto naučimo od njih danas. Kao malo dete, Jevrejin ide u "Ješiva", jevrejsku školu, i tamo uče Toru i komentare na nju (Mišne, Talmud). Ceo

dan uče Toru. Čuo sam priču o jednom nejevrejnu koji je išao u "Ješiva". Tamo je bio jevrejin koji je već nosio naočare jer je po ceo dan čitao Toru. On ga je upitao: "Zar ti nije teret da po ceo dan čitaš Toru?" Odgovor je bio: "da li je teret nositi dijamant?" Kakav je to ukor bio hrišćanima! Ovde su dijamanti.

Prvi Psalam nije slučajno na početku Psalama. Tu kaže: "... Nego mu je omilio zakon ili Tora Gospodnja ". Postoji test da vidite da li stvarno volite Toru. Ovde kaže da osoba koja je voli razmišlja o njoj dan i noć. Reč za razmišljanje je "hagah", i dolazi iz korena koji znači rrrrrr, uzdisati, (prede kao mačka), oduševljenje. Oduševljenje dok je čitate. Slušajte sami sebe. To je praktični ispit da li stvarno volite Toru.

Bili smo u kući jednog profesora Starog zaveta, bio je jako ponizan čovek. Tek smo posle saznali da je jedan od glavnih iz suda u Jerusalimu. On je iskreno verovao da su to reči koje je Bog govorio njegovom srcu. Ja sam uvek mislio da ograde koje su Jevreji stavljali oko zakona su legalističke. Ali on pred početak subote isključuje telefon jer ne želi da ga neko uznemirava 24 sata. To je veoma pozitivna stvar, on želi da uživa u odnosu sa Bogom i ljudima.

Jednu stvar jos nisam podelio sa vama pa je sada vreme. Sta je orginalna funkcija nebeske svetinje? Hteo bi da vam još malo proširim um. Šta je bilo sa sinom Božijim pre nego što je došao na svet? Da li je imao neku ulogu na nebu u svetinji? Da li je imao neki posrednički posao pre nego što je greh došao? Mi uvek razmišljamo o reči posrednika da rešava problem. Reč posredovati na našem jeziku, na grckom i jevrejskom predstavlja ono sto osoba radi između dve grupe. U Pismu postoje mesta koja naglašavaju da je Isus imao tu ulogu. Hajde da pogledamo te tačke:

-Jovan 1:1 "U početku je bila Reč, Reč je bila sa Bogom i Reč je bila Bog" Ovde imamo "λογος" što znači "Reč". Jevrejski je to izraz "davar". Koja je priroda te reči? Koja je njena funkcija? Reč izlazi iz mojih usta u tvoje uši, dakle komunikacija. To je posredništvo između mene i tebe. Sin Božji je taj posrednik. Trojstvo je beskonačno. Kako može beskonačno da komunicira sa konačnim? Čini se da postoji dogovor između Boga i Sina. Mnogi tekstovi govore o ovom savezu od večnosti. Titu 1:1, Zaharija 6. poglavlje. Savez mira između Boga i Sina. Odlučeno je u ovom savezu da su Bog i Sin govorili zajedno. Ko će biti taj da predstavi iminentnost i transcendentnost? Da li je mogao Otac da dođe? Mogao je. Opis o Trojstvu je jednakost između svih. Filibljanima 2. glava spominje "κενοζις" - "ispražnjavanje". To je počelo pre greha, kada su se Otac i Sin dogovorili sa Svetim Duhom da će to biti Sin koji će doći.

U Bibliji vidimo da je Hristovo ime pre nego što je postojao ovde na zemlji bilo Mihajlo, što znači "ko je kao Bog". Neki adventisti su pokušali da tumače da je znacenje vladara anđela. "Ark" znači glavni anđeo. On je uzeo prirodu anđela uzeo je i prirodu čoveka pa i anđela. To ne znaci da se Hristos uandelio ali je uzeo formu anđela. Sišao je niže da bude jedan sa anđelima. Da li imamo dokaz da je on to učinio? Isus Navin 5. glava. U celom Starom zavetu on je nazvan anđeo Gospodnji. U 2. Mojsijevoj 6. poglavlju. Anđeo Gospodnji je došao. "Gospod me je poslao i ja sam Gospod". On je anđeo Gospodnji koji predstavlja Jahvea i često se u Svetom pismu pojavljuje kao anđeo.

Pogledajmo Priče 8. poglavlje. To je dokaz koji koriste Jehovini svjedoci da Isus uvek nije bio Bog. Razlog takvog verovanja je zato što je ovaj jezik ovde, jezik stvaranje i rađanja. U pričama 8:12, nalazi se posebna forma gde on kaže "ja sam mudrost". Ovo je formula koju su bogovi koristili u to vreme. "Ja sam" i ime "Boga". To je jezik božanskih bića. Mudrost ovde čak i daje zakon. Nijedno biće ne može da da Toru. Samo Bog može da da Toru. Ima puno dokaza u pričama da je mudrost kao simbol. "Rodila sam se ..." naizgled ukazuje da se mudrost rodila. Dali su Jehovini svjedoci u pravu? Dali je postojalo vreme kada se Isus ili Mihajlo rodio? Da li je ovo istina? Ako se ovde govori o Bogu, koje je onda rešenje ovog problema?

Neki kažu da se ovo ne odnosi na Isusa. Kada ovde proučavamo jevrejski jezik onda ćemo naći rešenje. Ove reči o rađanju mogu da se opišu na neki drugi način. Vrlo često ovo znači da se žena poradja, i odnosi se na iskustvo prilikom ženinog porođaja. I iskustvo kada se žena okreće kada se porađa. Najbolji prevod je "porađanje". Ali ovde postoji reč koju smo preskočili a nalazi se pre ovog teksta. "Pre vekova postavljen sam pre postanja zemlje". "Nasak" je reč koja se nalazi samo na još jednom mestu sa baš ovim značenjem. Postoje jos dve upotrebi reči "nasak" a ovo je treći. Druga dva značenja se ne uklapaju sa ovim. Na drugom mestu se nalazi u Psalmu 2:6 stih. To je Mesijanski Psalm. Pogledajmo 6. stih. Zašto je to Mesijanski Psalm? Reč za pomazanika je "Mesija". Ovde je Gospod i Njegov Mesija. Idemo do 6 stiha. Ja sam pomazao cara svojega na Sionu, na svetoj gori svojoj. Reč znači "inauguracija". Koji je jezik korišćen u Bibliji kada car počinje da vlada? 7 stih. - "Mesija". "Ti si sin moj ja te sad rodih". Da li je Hristos tada bio beba? Kada je uzeo ulogu kao car i bio prisvojen u ulozu koja predstavlja Jahvea i kaže da se tada rodio tog dana? On nije tada bio dete. Imamo "nasak" i opet ideja da se rodi. Kada se vratimo u Priču Solomun, onda možemo da kažemo da to znaci ovako: "Ja sam bio postavljen od postanja i bio sam rođen." To je jezik da je on postavljen u novom domenu. Koji je to domen? Idemo dalje i tražimo gde se opisuje stvaranje.

Priče 8:27-29. opisuju Bog sa Sinom. Kakav je bio njihov odnos? "Tada bijah kod njega hranjenica i bijah mu milina i radova se uvek pred njim". Šta kaže sledeći red? "Veselj se na vasiljenoj njegovoj sa sinovima njegovim". Ovo je posrednička funkcija. Sin se veseli se sa Ocem i veseli se čak i sa ljudkim bićima.

Postoji i drugo ime za Mihajla, a to je Zvezda Danica (vidi takodje 2. Petrovoj 1:19). Sotono ime je bilo Lucifer sto znaci svetlonošta - jako slično ime. Neko je rekao da je Lucifer bio jedan od glavnih heruvima. I tako imamo dva bića odma do prestola Božjeg. Jedan je Bog Sin a drugi je bio najveće stvoreno biće Lucifer. Sin je došao dole na zemlju do svojih stvorenja. Tako je pokazao svoju ljubav. Kada jako volite nekoga onda imate rizik da vas pogrešno razumeju. Lucifer je rekao "i ja mogu da budem kao on". Kod sotona se rodila ljubomora na Hrista. Ovo je pozadina velike borbe izmedju dobra i zla, izmedju Hrista i sotone.

Na nebu postoje ova 2 bića koja su za nas slična. Koji je od njih pravi Bog? Kako to da znate? Zato što je Bog tako rekao "ovo je moj Sin a ovaj drugi je stvoreno biće". Dolazak

na zemlju je bio ispit ljubavi i Hristos je došao dobrovoljno. Lucifer se borio protiv Hrista i bio je zbačen na zemlju.

Vrlo slično tome u Edemskom vrtu je bilo 2 drveta, drvo zivota i drvo poznanja dobra i zla. Drvo poznanja dobra i zla nije smrdelo. Kako da ga razlikujete od drveta života sa kojeg se moglo jelsti? Bog je rekao "ne jedite" a mi se možemo pitati zašto ne. Pitanje je da li verujemo u Boga i kada to ne možemo sa svojim iskustvom dokazati. Adam i Eva su izbačeni iz vrta, a sa njima i mi. I mi imamo dve vrste dana. Prvih 6 dana i 7. dan. Sve je i ovde isto. Kako da znamo da postoji razlika? Jednostavno zato što je Bog rekao tako. Sve druge zapovesti možemo da logično razmislimo da se tako mora raditi. Ali ovo je jedina zapovest gde se može sumnjati. Naučnici kažu treba jedan dan za odmor. Ali oni neznaju koji je to dan. To će biti i poslednji čovekov ispit. Samo vera u Boga ovde pomaže je će ceo svet biti stavljen na ovaj ispit. Ostanimo verni ovoj istini.

Kad je u pitanju Psalam 2, da li se glagol "rodio" odnosi na period kada je Isus poprimio ulogu posrednika pre greha? Jer apostoli uzimaju tu referencu za trenutak kad postaje posrednik u svetinji? - Ja sam koristio Psalam da objasnim termin, ali služba je nešto drugo.

Pogledajmo Psalam 27. Sećate se da je David hteo tri stvari da uradi u svetinji. On je okusio lepotu svetinje. I mi smo videli lepotu zemaljske i nebeske svetinje, i sad bih hteo da se osvrnem na drugu stvar koju je David hteo u vezi svetinje a to je da "rani" u crkvu Gospodnju. (Daničićev prevod koristi glagol "ranite" dok u originalu stoji "istraživati" ili "ispitivati") Ovde se koristi jevrejska reč "baqar", što znači da je David želeo da istražuje, da "kopa" duboko da sazna da li je nešto istinito ili ne.

Da pokušamo da se fokusiramo na istinitost o svetinji. Da vam kažem svoje iskustvo, odakle dolazim. Rođen sam kao adventista i učio sam o svetinji kao dete. Moja prva crkva je bila mala u selu. Pastor naše crkve je izradio mali model svetinje i doneo bi to u crkvu i postavio kada je držao svoju evangelizaciju. To je bilo sat vremena od mesta gde sam ja živeo.

Moje prvo veče kad sam ja govorio o svetinji je bilo zanipljivo. Pomolio sam se Bogu i otvorio svoju Bibliju, i video da moje pribeleške za propoved nisu tu. I onda sam se uplašio kako da govorim ovako tešku istinu bez mojih pribeleška. Nekako sam nacrtao tabelu i pokušao da računam i ... , bio sam jako srećan kada sam došao do 1844. godine. Završio sam propoved i osećao da je to bio uspeh. I onda smo prešli na drugu temu. To je bilo sve o svetinji što sam mogao da kažem – 1844. godina.

Kada sam se vratio u školu da radim doktorat, negde na kraju studija sam išao u Jerusalim. Dok sam tamo bio "sručila" se velika oluja na adventistička crkva po pitanju učenja o svetinji. Jedan od naših najvećih Skolari je rekao da istina o svetinja nije biblijska. Napisao je dosta o tome, 1980, u mestu Glacer Vieu Ranch, Colorado, koje se nalazio u sredini Amerike u planinama. I crkva je pozvala sve svoje skolari iz sveta koji su izložili svoja predavanja. Za to vreme, ja sam uživao u Izraelu. Kasinije sam došao u posetu kod svog najboljeg prijatelja sa kojim sam radio zajedno pet godina u istoj oblasti,

u odjeljenju za mlade, zajedno smo se molili i proučavali. Ali tada ga nisam video skoro godinu dana.

Zakucao mi je na vrata a držao je gomilu knjiga koje je stavio na moj sto. Rekao je: "Izazivam te da pročitaš sve ovo i ostaneš adventista. Uveren sam da istina o svetinji nije biblijska, a ako i ti pročitaš ovo, doći ćeš do istog zaključka." Nekoliko meseci kasnije on je napustio seminar, a onda još nekoliko meseci kasnije napustio je i Adventistička crkvu i osnovao svoju. Ja sam tek počeo da predajem i nisam imao vremena da sve to čitam. To je bila prva godina predavanja i morao sam da spremam časove. Ipak, našao sam malo vremena svako veče pred spavanje. Dok sam čitao te knjige, shvatio sam da je to bilo sve drugo osim lako čitanje. Našao sam probleme na koje nisam imao odgovore. Ako su ove knjige tačne, onda osnova moje vere se izmiče. Postao sam veoma tužan, jako je bilo teško da se živi sa mnom. Moja žena je konačno rekla: "Ostavi to, čitaš to i postaješ veoma nepodnošljiv". I prestao sam da čitam naveče, ali sam nastavio da čitam u kancelariji. Došao sam do odluke. Neću napustiti crkvu tako brzo kao moj prijatelj jer sam video previše Božijeg vođstva u crkvi, ali ću proučavati što je moguće dublji biću iskren prema Bibliji koliko mogu. I ako ova istina ne može da izdrži probu, onda sam bio spreman da napustim crkvu. Nisam hteo da budem adventista samo zbog roditelja, učitelja, pionira ili Ellen G. White. Čak i ona kaže: ne verujte meni već Bibliji.

Tako su počeli meseci istraživanja Pisma i molitva za traženje istine ("baqar" - traženje dokaza). Bog je uslišio moje molitve. Isto kao kada imate sneg i mraz koji se otope pojavom sunca, tako su i moje sumnje bile mraz koji se otopio pod suncem koje je bilo proučavanje Biblije. Nadao sam se da nađem samo dovoljno dokaza da bi ostao u crkvi. Ali umesto toga našao sam mnogo dokaza, više nego što sam i sanjao. Zahvaljujući tome, ja verujem u doktrinu o svetinji više nego ikad, jer sam našao to u Bibliji. I molim vas da to ne prihvatite zato što ja kažem, tražite "ovako reče Gospod" iz Biblije. Neka vaše srce bude usidreno u veri dok tražite istinu. Pozivam vas na "baqar" iskustvo. Našao sam više nego što sam mislio, ne samo da je to istina, nego kao i Jevreji zaljubio sam se u svetinju. Ova istina mi je promenila život. I to nije samo teorija, to je doktrina koja je za mene živa realnost, a centar je Isus koji je sad u nebeskoj svetinji.

Želim da budete svesni ovih pitanja i problema sa kojima sam se suočio. Posvetimo neko vreme fokusirajući se na neke osobe. Mnogi od njih su mrtvi, jer su ovi problemi stari više od 100 godina. Neki od njih su još živi, a neki su bili i moji učitelji. Kad god pomenem njihovo ime na nastavi, ja se i molim se za njih da ponovo prihvate istinu o svetinji. Moj fokus je na problemima.

Primedbe na učenje o svetinji

Vratimo se na početke adventističke crkve iako ovo nije nastava crkvene istorije. Neću da ponavljam ono što ste već znate, ali to može pomoći. Ono što želim da kažem je predstavljeno u jednoj tabli sa dve strane. Imamo protivnike i pobornike istine o svetinji.

Protivnici		Pobornici	
1840te	većina milerita	Feb.1846,daystar	Hiram Edson, Orl Crosier,
		1848	Joseph Bates
1860te	BF Snook, WH Brinkerhoff		James White, Uriah Smith, JN Andrews
1900te	DM Canright, AF Ballenger, JH Kellogg		
1930/40te	LR Conradi, WW Fletcher		ML Andreasen
1960te	Robert Brinsmead, Desmond Ford		

oholost

panteizam, nema svetinje, Bog je svugda

harizmata, svetinja i EGW su problem za njega, lična etika – odbacuje ukor EGW, kao i Ballenger i Fletcher: ista stvar.

- doći će kasnije
- neće uopšte doći
- to je ludost

danas nije adventista, odbacuje svetinju – to nije tačno, pozivao me nekoliko puta da odbacim ovu glupu ideju; tv govornik; odbacio doslovno stvaranje i subotu; jedan od najsnažnijih propovjednika koje je crkva ikad imala; jako dobro pamćenje; slijedi Ballengera

- u 50im i 60im govorio je o savršenstvu, zemaljska svetinja je naše tijelo
- 70e ubijeden od Forda da griješi, opravdanje vjerom, moćan pisac
- 80e, članak "Osuden jevandeljem", odbacuje svetinju isto radi i Ford, razlozi kao i Ballenger,
- 81 odbacuje subotu kao sedmi dan, jedini teolog Pavle, napušta crkvu, i odbacuje veće delove Biblije, viša kritika, univerzalizam, danas je agnostik,

- Isus je ušao u svetinju nad svetinjama nakon vaznesenja
- svaki grijeh prlja svetinju; one step atonement
- odbacio ideju istražnog suda, veruje u sigurnost spasenja
- Jevrejima 6:19.20

Dale Ratzlaff je jedan od onih koji danas veoma napadju istinu o svetinji. Neki njegovi učitelji nisu verovali u svetinju i on je od njih to čuo. Oni su usadili sumnju u njegov um koja je narasla do skepticizma prema našoj crkvi. Napustio je crkvu i započeo novu službu kojom ubedjuje ljude da napuste studije teologije i propovjedničku službu. Napisao je knjigu: "Kulturna doktrina adventističke crkve". Isto tako napada istine o Ellen G. White, i druge. Napravili su jedan video u kojem pokazuju svedočanstva kako je adventistička crkva grozna i zašto su je napustili. Ako do vas nije došao ovaj video, sigurno će još doći. On nema nekin novih argumenata. To su Ballenger argumenti, sa novim licem.

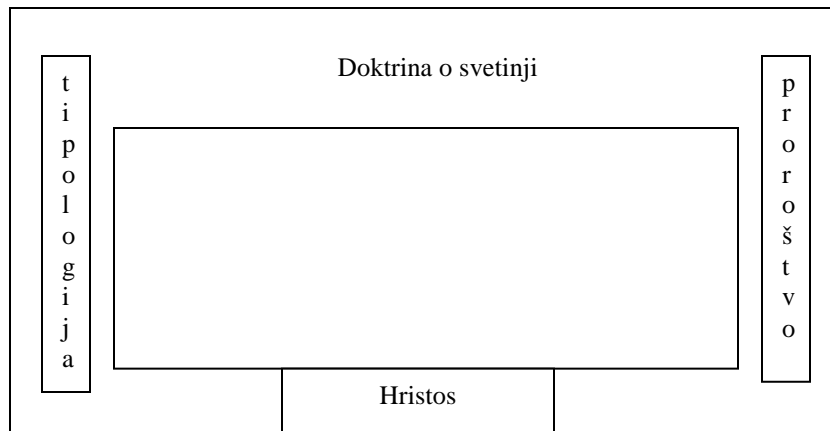
Postoji druga vrsta napada na crkvu. Ovi ljudi poput Robert Hauser, Charles Wheeling i Larry Wilson, tvrde da veruju u istinu, ali da je istoricistički metod tumačenja pogrešan i da treba biti zamenjen sa njihovim metodom koji je jedan od oblika futurizma. Neki od njih su predlagali da je Hristov dolazak trebao biti u vreme jubileja 1987. Kasnije, kad se to nije ostvarilo, rekli su da će biti 1994. A kada se i to nije ostvarilo, sad daju druge datume. I ovde sam sreo ljude iz ovog kraja koji kažu da treba da se pogledaju periodi od

1290 dana iz Danila ili 1335 dana i da će se oni ispuniti nakon nekog određenog događaja. Postoje različite ideje, ali je osnovna ideja ista, a to je futurizam.

Neke od glavnih teza onih koji se protive istini o svetinji su sledeće:

- (1) Ne postoji nebeska svetinja
- (2) Hristos je ušao u svetinju nad svetinjama 31. godine posle Hrista da otpočne dan očišćenja (Conradi, Ballenger)
- (3) Prljanje svetinje je trenutno činjenjem grijeha i čišćenje svetinje dnevnim žrtvama (prvi stadijum očišćenja)
- (4) Azazel = Hristos, a ne sotona (većina evanđoskih hrišćana to veruje)
- (5) Istražni sud nije biblijski - jer imamo sigurnost spasenja u Hristu, naše ime ne treba da se pojavi na sudu; ne možete imati jevanđelje i istražni sud zajedno
- (6) Nema istoricističkog tumačenja proročanstava
- (7) Nema osnove za tumačenje proročkog principa vremena "dan za godinu"
- (8) Mali rog iz Danila 8 je Antioh Epifana ili (sadašnje tumačenje: islam)
- (9) Nema doktrinalnog autoriteta u spisima Ellen G. White
- (10) Pa šta? Kakvu to razliku pravi u mom životu, mom iskustvu?

Tipologija

Oni koji su napadali istinu o svetinji rekli su da tipologija ne govori o onom što će se desiti, nego o onom što se desilo. Dokaz za to im je Jevrejima poslanica koja je, po njima, promenila tipologija. Primedba je da se ne može zaključivati od 3. Mojsijeve knjige ka Jevrejima poslanici, nego obrnuto.

Sjećam se dana kada sam završavao doktorske studije, jedan od mojih kolega je predavao već na koledžu. Čitao je Forda i ostale i poverovao u to. On je tražio da ima prezentaciju doktorskim studentima. Obično je dolazilo 25-30 studenata na taj čas, a kad su čuli da će ovaj predavati bilo ih 120. A ovo je bila njegova poruka: ako prihvatite knjigu 3.

Mojsijeva kao osnov učenja o svetinji i svi argumenti idu iz nje, vi ćete biti adventisti. Ali on je rekao je on novozavetni hrišćanin i veruje Jevrejima poslanicu, a ona je promenila tipologiju 3. Mojsijeve. Po njegovom shvatanju mi treba da verujemo u učenje o svetinji onako kako Jevrejima poslanica uči. Na žalost, Ellen G. White prati model 3. Mojsijeve a ne Jevrejima poslanice, tako da bi morali i nju da odbacimo. To je bilo njegovo poslednje predavanje na Andreusu jer je napusti je službu.

Nakon toga sam se ja zamislio nad tipologijom i da li je ona nešto što gleda samo unazad ili je to nešto što je Bog kreirao da nas nauči nečemu iz Starog zaveta o Novom zavetu? Da li uopšte postoje kontradikcije između 3. Mojsijeve knjige i Jevrejima poslanice? Ili je možda problem samo u umu tumača a ne u Bibliji? Tako je započela moja borba sa ovim pitanjem. U suštini, ja sam se sa ovim borio i kao pasotr, ranije. Bio sam sumnjičav u pogledu tipologije? Mislio sam da je to samo alegorijsko čitanje nečega što uopšte nema. To mene nije interesovalo. Tako sam razmišljao odmah nakon mog završetka fakulteta.

U to vreme, kao u neko mračno doba, dok sam bio u školi na na seminaru, Adventistička crkva u USA je bila u krizi. Mnogi profesori koji su dobili doktorate na sekularnim školama, izgubili su veru u adventizam. Danas oni više ne rade u nasoj školi, ali u to vreme su sijali sumnju u umove studenata. Međutim, kroz providenje, Bog me je vratio njegovoj reči i dao mi razumevanje jevanđelja koje nisam imao ranije. A video sam da je jevanđelje prisutno u tipovima Starog zaveta. I počeo sam da čitam sve što sam mogao da nađem o svetinji, kad bih čuo negde reč "tipologija", rekao bih: "da, dajte mi još!"

Tako sam od skepticizma otišao u drugu krajnost. Onda se pojavio problem. Jedna knjiga bi rekla ovaj tip predstavlja ovo, a druga kaže da tipologija uči nešto drugo. Tako je došlo do moje treće reakcije po pitanju tipologije: "šta je to tipologija?" To je učinilo da sam odlučio da odem nazad na seminar da uradim doktorat.

Prvi čas koji sam imao je bio o principima tumačenja Biblije a predavao je doktor Hasel. Tokodje, jedna od tema na koju smo mogli pisati bila je o principima tipologije. Nadao sam se da će neko definisati iz Biblije šta je tipologija. Ali kasnije sam shvatio da ljudi samo podrazumevaju neku definiciju koja nije iz Biblije. Drugi su pak smatrali da je to jednostavni pogled unazad na tipove u istoriji bez proročkog elementa. Na primer, neki su koristili model Napoleona, i bitke kod Waterlooa. Pa tako, u USA, kad neko nešto ne uradi dobro, onda on kaže: "danas sam imao Waterloo". Prema tom shvatanju, tipologija je samo slična situacija.

Medjutim pitanje glasi šta je istina o tipologiji? Da li su Adventistički pioniri bili u pravi kad su tvrdili da je jedan od stubova tumačenja Biblije tipologija, ili bi trebali da srušimo taj stub? Očajno sam tragao za istinom u to vreme. Dva meseca sam tragao za definicijom tipologije i bilo je teže nego što sam mislio. Ako bih ja imao definiciju onda bih je nametnuo Bibliji i nebih je izvlačio iz Biblije. Ali ja sam rekao "ne" toj ideji i odlučio da dopustim Bibliji da progovori o tome. Počeo sam da čitam i rekao: "Gospode, neka tipologija izađe iz Biblije". Medjutim, Biblija nema glasa i ne može da kaže: "ja sam tip, ja sam tip". To je bila frustracija za mene.

U svom životu sam čuo samo nekoliko puta glas od Boga. Ja ne verujem previše u slijeđenje nekih glasova koje čujete, jer Biblija je glas koji treba da sledimo. Ali jednom, kad sam imao 12 godina, penjao sam se na najveću planinu u USA ako se izuzme Alaska. Neću celu priču da ispričam da se ne bih osramotio. Pri zalasku sunca popeo sam se sa dva prijatelja na planinu visoku 4.000 metara. Nismo imali jakne, toplog zaklona ili vatre i mislili smo da ćemo umreti ako tu ostanemo. Brzo smo trčali dole. Na pola puta već ništa nismo videli. Ja sam se sapseo na kamen, rana se otvorila na nozi. Onda sam usporio i hodao onim što sam smatrao da je staza. Tada sam čuo glas. Ne jak, ali sam ga čuo u glavi: "brzo dole i puzi". To sam i učinio - a dole je bilo oko 80 metara dubok ambis. Da sam samo napravio jedan korak napred, pao bih pravo u ambis. Bog je tako svojim glasom pomogao ovom dečaku.

Kao doktorski student očajan da nađe tipologiju, Bog je znao da mi treba pomoć. Dok sam se molio jednog dana usrdno da nađem tipologiju, ponovo sam čuo glas. Ali je ovo najčudniji deo u priče. Ja učim Stari zavet i glas je trebao doći na jevrejskom jeziku, ili engleskom, čak i srpski bi bio u redu. Ali glas je došao na grčkom. Τυπος, τυπος, τυπος, a to je grčka reč iz Novog zaveta. Onda sam otišao ponovo u Bibliji i tražio ovu reč. I pronašao sam da pet pasusa koriste ovu reč da objasne način interpretacije Starog zaveta od strane novozavetnih pisaca. Ključ koji sam tražio šest meseci, nisam morao da ja definišem šta je to, jer su biblijski autori dali sami naslov tome. To su sledećih pet tekstova:

Rimljanima 5:14 - Adam tip Hrista

1. Kor 10:6.11 - Izlazak tip crkve

1. Pet 3:21 - Reč αντιτυπος - Potop je tip a krštenje je antitip

Jevrejima 8:5 i 9:24 - a ovde je svetinja. Prvi tekst koristi τυπος, a drugi αντιτυπος.

Šta u grčkom jeziku znači αντι? To znači "umesto", a može i "protiv". Ali nije ni jedno od ovih dva značenja. U ovim tekstovima to znači nešto što odgovara nečemu, što korespondira.

Proveo sam godinu dana vršeći egzegezu ovih 5 stihova, a 396 stranica pisanja (496 stranica kasnije), došao sam do rešenja. Iz svih ovih pet tekstova proizilaze isti principi. A principi su isti kao i principi pionira adventizma koji su gradili učenje o svetinji. Tip nije samo retrospektivno posmatranje slične situacije. Definicija tipologije je sasvim drugacija.

Možemo sada da damo definicija tipologije. Tip je osoba (kao Adam) ili događaj (kao Potop ili Izlazak) ili institucija (kao Svetinja) koju je Bog božanskim providenjem osmislio da ukazuje na eshatološke ispunjenje u Hristu ili u stvarnosti jevanđelja koje dolazi kroz Hrista. To je definicija koja je proizilazi iz biblijskog teksta.

Možda je i ova definicija predugačka da bi njome učili vernike. Ipak sam se trudio da prevaziđem svoju slabost i da vam je uprostim. Da bih vas upoznao sa tipom, uzeću jednog svog "prijatelja". Moj "drugar" je plastični pingvin. Ja predajem ovaj predmet

tipologije skoro 20 godina. Nekoliko godina sam poučavao samo jedan deo toga, a već 15 godina sam koordinator celog programa. Obično se studenti ništa ne sećaju kada ih sretnem kasnije, ali "gospodina Tiposa" se ipak sete. Reč τυπος na grčkom znači prazan kalup.

Kad smo se Ann i ja uzeli pre par godina, čini mi se kao da je bilo juče, imali smo jednu gospođu koja je oragnizirala našu svadbu. Bila je veoma sposobna i organizovala je svadbe po celoj Americi. Ona nam je poslala jedan poklon i kada smo otvorili kutiju unutra smo našli "gospodina Tiposa". Uputstvo je kazalo da je to kalup za pravljenje ledene skulpture. To je bio pingvin a uputstvo kaže: "okrenuti kalup, napuniti destilovanom vodom, staviti u zamrzivač, i kad je vreme za proslavu, izvadite je iz kalupa i dobijete kristalnu figuru koju stavite u posudu sa pićem. Probali smo da to uradimo. Međutim ja imam sklonost ka praktičnosti. Ja sam stavio običnu vodu a ne destilovanu i figura se raspala. Sledeći put sam kupio destilovanu vodu i sve je bilo u redu. Ovo smo samo jednom upotrebili kao kalup, ostalo ga koristim kao primer za nastavu. Osobine ovog kalupa su osobine biblijske tipologije.

Prva osobina tipologije je da opisuje opipljivu realnost. Možete da osetite da je to stvarnost a ne mašta. Kad bi imao ovde ledenu skulpturu onda bi znao da je to stvarno. Dakle, nije stvar apstrakcije. Adam je bio stvarna osoba. Prema biblijskom piscu izlazak iz Egipta se zaista dogodio, i Potop se dogodio, a i Svetinja je stvarno postojala. I kao što je postojala stvarna Svetinja, antitip je takođe stvarnost. Kad ne bi bio nijedan drugi razlog zbog čega bih verovao u svetinju dovoljna je tipologija.

Koja je sledeća osobina tipologije? Da li je taj prazan kalup original? Ili je to oblik nekog drugog originala? Original je stvarni pingvin. Ovaj kalup je stvoreno po uzoru na pingvina. Ova plastika je bila tečna i sipana je u neki drugi kalup da bi se dobio ovaj. Ako razmišljate o drugim kalupima, u najmanju ruku to je oblikovano po onom što je u umu dizajnera. Postoji neko ko je uzrok toga. Tipovi u Starom zavetu nisu nešto što slučajno odgovara Isusu. To je bilo stvoreno sa ciljem da ima funkciju tipa. Dakle, druga osobina tipologije je da je ona prethodno dizajnirana.

Pogledajmo treću osobinu ovog malog pingvina. Koja je funkcija ovog kalupa? Šta on radi? On oblikuje ono što unutra sipate, oblikuje krajnji proizvod. Ako gledate na mog pingvina ovde možete videti kakav će krajnji proizvod izgledati. On u stvari proriče ili predodređuje kakav će antitip biti. Na isti način, starozavetni tip proročki ukazuje kakav će biti antitip. Tip prefiguriše antitip. Ja ne gledam samo u ledenu figuru i kažem: "sad razumem kako izgleda plastičan pingvin". Prvo gledate u plastičnog pingvina da vidite kako će ledena figura izgledati.

Četvrta karakteristika tipologije je da krajnji produkt u svojim osnovnim konturama odgovara tipu. Šta biste pomislili kada bi iz ovog kalupa izašao prekrasni lep, sjajni ledeni žabac. Može li to da se desi? Ne! Krajnji proizvod mora biti po obliku ovog tipa. Ako pogledate osnovne konture tipa, znate osnovne konture antitipa. To je i namera autora Jevrejima poslanice, 8:3 - sveštenik je prinosio žrtve u Starom zavetu pa je neobhodno da i Isus prinosi žrtvu. Autor razmišlja od tipa prema neophodnosti antitipa.

Kao što je zemaljska svetinja bila čišćena, tako i nebeska je neophodno da se očisti. Autor je prepoznao ove kvalitete koje smo opisali, da su konture tipa i antitipa slični.

Isus je rekao, vjerovatno na aramejskom jeziku a zapisano na grčkom: "ovo je trebalo da se desi da bi se ispunilo". Sećate se grčke reči koja se koristi za neophodno? To je "δεῖ". Isus je svoj život stavio u starozavetni kalup. To je jedan od najvećih razloga što ja verujem da je Isus Mesija. Ne može obično biće da stavi svoj život u Adamov kalup, u kalup izlaska iz Egipta, a Isus je u jednom licu sve ispunio! Najveći genije to ne bi mogao da uradi. Jedino Isus kao božansko-ljudsko biće je to mogao da uradi.

Poslednja osobina tipologije je da krajnji produkt prevazilazi tip, ispunjavajući konačnu svrhu za koju je tip načinjen. Antitip je veći od tipa. Šta bi moja žena rekla, kada bih rekao da sam bio lenj da stavim ovog pingvina u frižider i da za ovo slavlje ću staviti plastični kalup u piće. Zar to nebi bilo prekrasno? Ne! To bi bilo grozno jer kalup nije načinjen da ide u piće. Treba nam led u piću a ne kalup. Tako i zemaljski tip nije isti kao antitip nebeski. Nebeska svetinja je veća od zemaljske. Već smo govorili o tome. Isus u Mateju 12. glavi tri puta je kazao: veći od Jone, od hrama, od Solomun. Isus je veći Sveštenik, Prorok i Car.

Tradicionalna definicija tipologije je ona koju su koristili adventistički pioniri. A kasnije nastaje post-kritička definicija. Adventistička je proročka, a post-kritička je retrospektivna. Proročka je ona izrađena rukom Božijom, a ova druga je samo sličnost. Egzegeza potvrđuje tradicionalnu definiciju. Ali postoji još jedna stvar, način kako kontrolisati tipologiju. Veoma često ljudi koriste tipologiju tako da ona izadje iz kontrole. Oni pronalaze svuda u Starom zavetu tipove i primenjuju ih na čudesan način.

Kontrola tipologije

Ovo su osobine koje nam pomažu da shvatimo da postoji unutrašnja kontrola tipologije:

I - Starozavetna kontrola. Ona nam pomaže da shvatimo koje lice, institucija ili događaj su tip. Identifikacija tipa. Mnogi su rekli da je tip samo ono što Novi zavet koristi kao tip. To je novozavetna kontrola. Ja ne mislim da je to adekvatna kontrola. Da ste bili propovednik u I veku i ljude pokušavate da uverite da veruju u Isusa i da ste pokazali odnos starozavetnog tipa i Isusa, vaša publika bi mogla da vas pita: "kako znaš da je to tip, da to ukazuje na Isusa?" Ako samo kažete "morate da mi verujete, ja sam nadahnut", ne verujem da biste imali obraćenike. Trebate biti sposobni da pokažete da ove osobe ili događaji su već u Starom zavetu su tipovi.

Jedan od zadovoljavajućih odgovora mog istraživanja bila je ova starozavetna kontrola. Drugim rečima, za Svetinju, nije dovoljno ići samo u Jevrejima 8. galvu, jer tamo piše da je zemaljska Svetinja kopija nebeske Svetinje. Na kom osnovu autor Jevrejima može to da tvrdi? Da li on kaže "zato što sam ja nadahnut, zato mi verujte"? Pavle ovde kaže da je zemaljska Svetinja bila obličje i senka. Na kojoj osnovi on to izjavljuje? On citira 2.

Mojsijeva 25:40. Ova poslanica nije napisana Jevrejima u Izrealu nego onima koji nisu znali jevrejski. Njihova Biblija je bila Septuaginta (LXX) a Pavle nju često citira. I ovde gde kaže "gledaj da načiniš sve po slici", jevrejski je תיבת, a LXX prevodi kao "τυπος". Šta se podrazumeva pod ovim rečima i šta je to Mojsije video na gori? Reč תיבת znači kopija originala koje je model druge kopije, dakle ide u dva smera.

U 2. Carevima 16:10:11 nalazimo priču o Ahaz, judejskom caru koji ide u Damask da se sretne sa Tiglat Palasari. I tamo je Ahaz video oltar i zaželeo da isti takav oltar sagradi u Jerusalimu. A onda kaže na kraju 11. stiha da je u Jerusalim poslao תיבת, sliku, kopiju. Ova reč je sazdana na glagolu "bana" koji znači sagraditi. Možda je to minijaturni model originala. Ovo je odneseno nazad u Jerusalim i tamo je sagrađena kopija kopije. Tako vidimo da ovaj תיבת ukazuje dvosmerno: na original a i na drugu kopiju. U krajnjem smislu ovaj u Jerusalimu je kopija onog pravog. Tako je i sa Svetinjom. U 24. glavi 2. Mojsijeve, Mojsije vidi mali primer, i Bog kaže "želim da sagradiše kao na nebu. Ne možeš da napraviš istu kao na nebu i zato ja ti dajem minijaturni model, תיבת, i sagradi na zemlji kao što si video na gori. "

Od samog početka pominjanja Svetinje u 2. Mojsijevoj 25:8, sledeći duh Božije reči, odmah posle toga, 9 stih kaže: "vidi da napraviš sve po prilici, slici, תיבת." Ovde je kontrola tipologije. Bog je pokazao da ova institucija je tip nebeskog antitipa. Mi ne treba da nagađamo i da se čudimo. Pavle je video ovaj pokazatelj još u Starom zavetu. Naravno, to nije jedini tekst koji govori o nebeskoj svetinji u Starom zavetu. Psalmi naročito govore o tome. Imate nekoliko stihova koji govore o nebeskoj a onda o zemaljskoj svetinji. Jezekilj ulazi u zemaljski hram pa onda u nebeski. Ova veza je najjasnija u 2. Mojsijeva.

Ista stvar je i sa izlaskom iz Egipta. Već u Starom zavetu Bog je pokazao da će biti novi izlazak koji je povezan sa Mesijom. Onda Novi zavet jednostavno objavljuje ono što Stari zavet već podrazumeva.

Isto tako vidimo da je i Mojsija sam rekao da je tip Mesije u 5. Moj 18:15. Prva kontrola tipologije je već tu. Mi nemoramo da izmišljamo tipove samo zbog paralela. Pogledajte pokazatelje koji su već u Starom zavetu. Novi zavet nema sve tipove iz Starog zavet. Na primer za Josifa Ellen G. White kaže da je on tip Hrista. Da li ona to izmišlja pošto toga nema u Novom zavetu? Ako idite u 1. Moj 49. glava i čitate poslednji blagoslov Jakov nad 12 sinova, videćete jezik koji ukazuje na dolazećeg Mesiju. Ellen G. White je jednostavno propoznala ono što je Stari zavet već istakao. Postoje možda neki tipovi koje nismo ni videli ali nemojte tvrditi da je nešto tipologija ukoliko niste dokazali Starim zavetom. Postoje i neki novozavetni tipovi kao što je Razaranje Jerusalima u Matej 24. glava. Prvu polovinu Isus opisuje Razaranje Jerusalima, a sledeći deo opisa koristi isti jezik i iste znake. Isus kaže da je Razaranje Jerusalima novozavetni tip uništenja sveta. Mi obično razmišljamo o vezi tipova na relaciji Stari zavet - Novi zavet. Ipak, ponekad je tip u Novom zavetu a antitip dolazi kasnije.

Postoji li još neki tekst osim ovog iz 1. Carevima? Postoje oko 20 drugih tekstova iza svakog je jasno da se radi o תיבת i da to nije original nego kopija originala.

Ja ovu reč i izraz תיבת zovom "nedostajacom karikom" u lancu. Knjige koje sam citao o tipologiji ne naglašavaju ovu starozavetnu kontrolu. Ono što one kažu je da je to labava teologija, i da tipologija nije egzegeza nego "ajzegeza". Drugim rečima to je učitavanja Novog zaveta u Stari zavet. Međutim to nije tačno. Stari zavet već ukazuje na to i prema tome to je prava egzegeza jer Novi zavet to samo prepoznaje. Postoji dakle razlika između legitimnog tumačenja i nelegitimnog. (Reč תיבת se nalazi u 2. Moj 25:9.40, 2. Car 16:10, 1. Dn 28:11.12.19, 5. Moj 4:16.17 (2 puta) .18 (2 puta), Psalam 106:20, Isaija 44:13, Jezekilj 18:3.10, 10:8, Isus Navin 22:28, Psalam 144:12.)

Proučaćemo još ovu kontrolu tipologije. Mojsije je video kopiju minijaturne svetinje i traženo je da sagradi zemaljsku po tom modelu. Bio sam malo nervozan dok sam istraživao, da li je ovo ispravno, bio sam ubijeđen da je to ono što tekst kaže, ali već sledeće subote citao sam jednu od prvih knjiga koju je Ellen G. White napisala. I evo šta kaže u knjizi Duhovni Darovi (Spiritual Gifts), 5: "Bog je pred Mojsija postavio minijaturni model i dao mu uputstva da izgradi svetinju po tome". Ona nije znala jevrejski, i koliko znam nijedan engleski prevod ne kaže "minijaturni model". To je još jedan dokaz za mene da ju je Bog nadahnuo i vodio da podeli poruku sa adventnim pokretom. Da sam pročitao taj njen tekst ranije ne bih morao da istražujem. Međutim to nebi bilo ispravno razmišljanje. I ona sama kaže da ne propovedam poruku o svetinji iz njenih spisa, već iz Biblije. Lepi momenti su kad pronađem nešto u Bibliji nakon dubljeg kopanja a onda to vidim i u spisima Ellen G. White. To utvrđuje moje pouzdanje u nju, a i nagoni me da detaljno proučavam Bibliju. Ja ne predajem ovu doktrinu iz njenih spisa nego iz dobre, osnovne egzegeze i zato mi je drago što sam to pronašao prvu u Bibliji a zatim u njenim spisima.

II - Novozavetna kontrola. Ona odgovara na pitanje kako su se tipovi ispunili, način ispunjavanja. Mi smo identifikovali tip na osnovu pokazatelja u Starom zavetu, a onda u Novom zavetu tražimo model ispunjenja.

Eshatologija u Novom zavetu je izražena pojmovima "već i ne još". Postoje tri faze eshatologija opisane u Novom zavetu. Prva je ona koja dolazi sa prvim Hristovim dolaskom. Jevreji razumeju ovu eshatologiju kao "ovo doba" i "doba koje dolazi". Isus uvodi nešto novo u ovu šemu. Kad je Isus došao sile "novog doba" su prikazane kroz njegov život. Matej 12:28 - Isus je mogao da kaže o čudima koje je činio: "carstvo Božije je među vama". On je inaugurisao "novo doba", prvine kroz duha Svetoga. To je onaj pojam "već" u eshatologija, ali nije je zaokružio celu eshatologiju svojim prvim dolaskom. Postoji i ono "ne još", a to je ono što nas još uvek čeka u budućnosti. Mi živimo u tenzije. Sile "novog doba" su već tu u Isusu Hristu ali ipak mi još uvek živimo u "ovom dobu". Očekujemo stvarni dolazak "novog doba" i kraj ovog starog. Ovo je slika koju pokazuje Rimljanima poslanica ali i ostali pisci.

U novozavetnoj teologiji ovaj koncept pokazuju J. E. Ladd. I Oscar Culman je to pokazao kroz slike II svetskog rata: "D day" (dan De), kad je ta bitka u Normandiji počela, svi su znali da je tu kraj rata, ali do konačnog "V day" (Dan Vi) je prošlo još vremena. Mi živimo između "D day" i "V day". Većina hrišćanskih crkava van adventističke crkve

naglašavaju ovaj pojam "već" ili onaj drugi, "ne još", ali ne naglašavaju šta je sada između ta dva pojma. Oni kažu da se "već" dogodilo a da mi čekamo "još ne" da se ispunji. Međutim, šta je eshatologija danas? Ja sam izumeo termin za to, iako možda nije najbolji izraz. Ja to zovem odgovarajuća, usvojena, doživljena eshatologija. Ono što je Isus učinio mi to sad usvajamo kao naše.

Koja je priroda Hristovog carstva u ove tri faze? Kad je Isus došao kakvo je bilo njegovo carstvo? Da li je bukvalno činio čuda, da li je video silu carstva? Da li je bukvalno pozvao 12 učenika? Iako je to je bilo doslovno ipak je bilo nepotpuno. Ceo svet nije bio preobražen, nije on doslovno pozvao sve svoje vernike sebi. To je bila samo inauguracija eshatologije.

Kad se Isus vratio na nebo, Matej 16:18, on je dao ključeve carstva učenicima. Ali kakva je priroda tog carstva? Verujem da možete iskusiti prirodu carstva po lokaciji cara. Gde je car? Kao što Ladd ističe, carstvo Božije se najviše prevodi kao vladavina Božija. Kad je on prisutan, on vlada. Kad je Isus bio lično prisutan on je bukvalno svoju silu koristio protiv demona i prirode, ali samo delimično. Kad se vanzio na nebu kakva je sad priroda carstva na zemlji? Da li je doslovna? Ne, nego duhovna, jer vlada kroz svog Duha. Da li je lokalna ili po celom svetu? To je vladavina po celom svetu. Ali još uvek samo delimična, jer postoje sile zla koje nisu deo vladavine. Car nije ovde fizički, nego duhovno, i carstvo je duhovno. Mislim da je ovo greška katoličke teologije, osim ostalih greški. Oni doslovno tumače ono što bi trebalo duhovno. Na primer, imaju bukvalno sveštenike koji imaju fizički kad. Oni su shvatili doslovno ono što trebamo razumeti duhovno.

Onda Isus dolazi ponovo i car će biti ujedinjen sa svojim narodom, sabrace sve zajedno. Prvo će fizički 1000 godina biti na nebu, a zatim, na Novoj zemlji, posle 1000 godina, biće uspostavljeno završno carstvo. To je ta ispunjena eshatologija i to je carstvo slave. Mi sad živimo u carstvu blagodati, ali u budućnosti će biti i presto slave.

Verujem da je važno da razumemo ovu eshatološku strukturu Novog zaveta. Kada gledate u starozavetna proroštva o carstvu, ona su ispunjena u ove tri faze. Primeri su iz klasičnog proroštvo, sakupljanje Izraela. Isus je delimično ispunio ovo kad je sakupio dvanajstoricu. To su prestavnici novog Izraela. A sad duhovno sakuplja ljude k sebi. Međutim, kada dođe ponovo, biće doslovnog sakupljanja k njemu.

Da li vidite taj ritam doslovno i delimično u prvom dolasku, duhovno i univerzalno sada, i bukvalno i potpuno kad dođe drugi put?

Možemo razmišljati o neprijateljima Izraela na isti način. Imamo takođe neprijatelji oko krsta, ali to nije ceo svet, samo delimično. Sada duhovno neprijatelji su oko nas, sveopšte, univerzalno. A u poslednjoj krizi konačno ispunjenje ovog, biće doslovnog sakupljanja neprijatelja oko svetog naroda. To je eshatološki struktura proročanstava. Međutim, želim ovde da naglasim da ovaj model ispunjenja je prisutan i u tipologiji. Ispunjenje tipova se svrstava u ovaj eshatološki model. Tip je ispunjen u Hristu, u Crkvi a onda i na kraju vremena.

Izlazak iz Egipta koji je opisan u Starom zavetu govori o novom izlasku u Novom zavetu sa Mesijom. Kako će se to ispuniti? To je ispunjeno u Isusu, njegov život je bio novi izlazak. Jeste li proučavali Jevandjelje po Mateju. Prvih 5 poglavlja je novi izlazak a to je Isusovo rođenje, smrtni dekret, izlazak iz Egipta nakon čega sledi Crveno more sto je Isusovo iskustvo krštenje. Nakon krštenja (Crvenog mora) sledi odlazak u pustinju na 40 dana kao što je Izrael bio 40 godina u pustinji.

Da li je Isus bio svestan da je to novi izlazak? Zanimljivo je da kada Hristos odgovara sotoni u pustinji, sva tri citata su iz 5. Moj 6-8 gde je Mojsije sumirao iskustvo izlaska i gde je stari Izrael bio neuspešan a novi uspešan. A posle tih 40 dana / godina gde Hristos odlazi? Na planinu, na goru i ima propovedi, on je novi Mojsije i daje novu 5. Mojsijevom. Ovo možete pratiti kroz ceo Hristov život pa čak i u Njegovoj smrti koja je isto bila iskustvo izlaska.

U Luki 9. glavi se se opisuje preobraženje. Tu se javljaju Isusu Mojsije i Ilija. Znamo li o čemu su pričali? Ne tačno, ali imamo temu u 31. stihu. Govorili su o izlasku - εχodus. Prvi Mojsije govori drugom Mojsiju o izlasku. Kad je Isus umro on je kršten. Sam Hristos je pitao "da li ste spremni da se krtite krštenjem kojim ću ja?" Koliko je ostao na zemlji posle smrti? 40 dana! Nkaon toga je postao novi Isus Navin i ušao u Novu zemlju i poziva nas da ga sledimo. Celo jevandjelje se može smatrati u kontekstu izlaska.

Šta je sa nama? Ako smo telo Hristovo, onda je Isusovo iskustvo i naše. Naše hodočašće kroz život je izlazak. Izašli smo iz ropstva greha u slobodu, i hodamo do obećane zemlje. Cela Jevrejima poslanica govori o hodočašću Božijeg naroda u obećanu zemlju.

Konačno, biće i poslednji egzodus (izlazak) opisan u Otkrivenje 15:1-3. To su oni koji pobediš zver i ikonu njenu i stoje na staklenom moru. Da li stoje pored ili na njemu? Stoje "NA", grčka reč "επι". To je slika Crvenog mora, sećate se kad su prešli da su pevali pesmu Mojsija. Antitip je veći od tipa. Otkupljeni narod ne mora da prođe kroz more, da bi se očistili od greha, oni su na moru, simbol pobede. I ne pevaju samo pesmu Mojsijevom nego postoji i druga strofa, pesma Jagnjeta. To je konačni egzodus. Osećate li ritam u tipologiji? Različite tipove možete uzeti i isti ritam ćete osetiti.

Da pogledamo svetinju. Prema Novom zavetu Isus je ispunjenje svetinje, Jovan 1:14 kaže "ušatorila se". Postao je "Sjenica", "Šator", Jovan 2:21 - "govoraše o hramu tijela svojega". Isus je ispunjenje kompletne tipologije o svetinji. Isus je bio sveštenik, žrtva, hleb, svetlost, kad mirisni, pomirilište, zavesa, šekina slave, Tora, svila pravde i umivaonica. Drugim rečima kompletno ispunjenje! Svetinja upućuje na Isusa.

Naši prijatelji protestanti su spremni da to vide, ali po njima, ta tipologije je podpuno ispunjena. Ipak, oni ne vide dva aspekta svetinje u tipologiji koji nedostaju. Sa druge strane, neki adventisti vide samo treću svetinju, nebesku. Oni ne vide drugu da je Isus svetinja. Ovde se ne radi o "ili ili", nego i jedno i drugo. U stvari imamo sva tri slucaja. Isus je svetinja, i ako smo deo njegovog tela, crkva je telo Hristovo. Isto tako i mi smo individualno hram Duha Svetog. Svaki deo te tipologije nalazi ispunjenje u nama.

Rimljanima 12:2 - dajte telo u žrtvu svetu, vi ste videlo, vi ste sveštenici, i žene i muškarci. Konačno tu je i nebeska svetinja.

Jedna razlika u tipologiji o svetinji u odnosu na druge tipologije je da Nebeska svetinja je stalno postojala, kroz svu večnost. Mi imamo zemaljsku svetinju koja je tip, au isto vreme postoji i nebeski antitip. U stvari nebeska svetinja, antitip, je došla pre zemaljske. Zato nas ponekada i buni jezik Jevrejima poslanice. Ako je "tipos" u 2. Mojsijevoj 25. glavi minijaturni model (Jevrejima 8:5), onda šta je zemaljska svetinja, prema Jevrejima poslanici (9:24)? Onda je zemaljski antitip. Ako "tipos" dolazi prvi, što je minijaturni model, onda posle nje dolazi antitip. Ipak, i ovde imamo isti ritam kao i u drugoj tipologiji, sa izuzetkom da je nebeska svetinja postojala pre zemaljske. Ali u funkciji rešavanja problema greha, nebeska svetinja nije počela da funkcioniše do Hristove smrti. Bila je potrebna krv Novoga zaveta.

Što se tiče postojanja svetinje, prvo dolazi nebeska, a zemaljska kasnije, nakon toga. Zato je onda zemaljska svetinja u Jevrejima poslanici nazvana antitipos. Autor je morao tako da napise zbog postojanje zemaljske svetinje sagrađenu po uzoru na tip koji je pokazan. Ja ću ipak nebesku svetinju nazvati antitip, a zemaljsku tip; iako u Jevrejima autor mora da okrene ove izraze zbog postojanja nebeske pre zemaljske svetinje.

Postoje različiti nivoi tipologije i vidimo da je prvo ispunjena u Hristu, pa u crkvi, a konačna faza je kraj vremena. Najvažnija praktična implikacija iz svega ovog je da tipologija nije samo neki lep način da se opiše Isus. Ona to jeste ali ima praktičnu primenu u mom životu. Sve što je ispunjeno u Isusu on nam daje kao poklon. Tipologija je dar Isusov u našem životu. Naravno postoji i konačno ispunjenje. Tipologija je veoma praktična za nas. To je obećanje sile da budemo sveštenici, videlo i svi drugi aspekti svetinje. Ja vas pozivam da primenite taj dar tipologije lično za sebe.

Tipologija praznika

Govorili smo o tri faze novozavetne eshatologija: Hristološki, ekleziološki i apokaliptični - "već" i "ne još" i napetost između toga. Ili drugačije da in nazovemo, inaugurisana, usvojena i završna eshatologija. Većina stvari vezanih za svetinju nisu vezani za posebne delove. Nameštaj je uvek bio tamo, sveštenici i žrtve takođe. Jedan aspekt je bio vezan za spetifični period vremena. To su praznici. Ciklus, pošto je išao od početka do kraja jevrejske godine, vodi nas do kraja plana spasenja. Kako je ovo povezano sa tri faze novozavetne eshatologije?

Iz hrišćanskog aspekta, Pasha je ispunjenija za vreme Hristovog života na zemlji. Pedesetnica je na početku apostolske službe. To je u ekleziološkom aspektu. Kraj jevrejske godine se vezuje sa poslednjim danima. Ono što je najvažnije je da iako imamo glavno ispunjenje, ispunjeno u istoriji, postoje i implikacije svakog praznika za sve tri faze eshatologija. Uzmimo naprimer Pashu. Isus je umro u vreme pashalnog dana - to je prvo ispunjenje tipologije. Ali, u 1 Kor. 7 kaže da se Hristos zaklao za nas. I danas

imamo primenu u večeri Gospodnjoj. Svaki put kad pridemo stolu, mi ponovo doživljavamo Hristovu smrt i vaskrsenje. A pre nego što je Hristos umro rekao je da neće piti vina dok ne dođe u carstvu. Ta večera će biti poslednja pasha.

Šesnaestog dana prvog meseca trebao je da se obrće ječmeni snop. A Isus je "obrtao" svoje vaskrslo telo pred Ocem. Taj snop je bio prvina vaskrsenja. I u toku crkve se pojavljuju prvine Duha. A u apokaliptično ispunjenju opet imamo prviine - 144 000.

Isto je i sa Pedesetnicom. Prvo ispunjenje je u Delima 2. glavi gde imamo izlivanje Duha na učenike. To je bio zemaljski znak da je Isus počeo inauguracionu službu na nebu. I Isus je imao svoje pomazanje Duhom - prilikom krštenja. A i u poslednje dane biće pomazanje - pozni dazd.

Isto je i sa prolećnim i sa jesenjim praznicima. Poziv na sud je bio i pre raspeća. A i svako propovedanje jevanđelja je poziv suda. 1.Pet.4:17 govori o sudu za vreme progonstva. Ipak, osnovno ispunjenje je apokaliptično. To je prva anđeoska vest koja je počela 10 godina pre 1844. kada je Vilijam Miler počeo da propoveda. A dan pomirenja? On je ispunjenje 1844. godine pa sve do početka milenijuma gde Isus čisti nebeski hram. Ali, postoje implikacije i za prvi Hristov dolazak. Jarac je žrtvovan na krstu, ne 1844. god. Ellen G. White je ovo primenila na čišćenje zemaljske svetinje kada je ušao u hram. Na isti način ona opisuje čišćenje hrama duše. Ona na kraju upućuje i na konačni istražni sud na kraju vremena.

I konačno odmor senica - osnovno ispunjenje je Nova zemlja. Ima i preliminarne ispunjenja u Hristu kada se ušatorio među nama. To je antitip ceremonije sa vodom i sa svetlošću jer je Hristos voda i svetlost života. Osećate li vi ovaj ritam koji želim da vam pokažem? Svaki odmor ima ispunjenje u sve tri faze.

Tipologija proročanstva

Možemo se pitati da vezano za apokaliptična proročanstva kaže se da postoji samo jedno ispunjenje. Kako se to slaže sa ovi što ova proročanstva imaju tri ispunjenja? Odgovor je da postoje klasična proroštvo i tipologija prolazi kroz tri faze: Hristos, crkva i apokaliptika. Postoji posebna grupa proroštvo - apokaliptična proroštvo. Klasična su Isaija, Jeremija i Jezekilja a apokaliptična su Danilo i delovi Otkrivenja. U klasičnom proročanstvu se opisuje proroštvo i onda se skače u poslednje vreme. I to je poslednje vreme. Jevrejima 1. glava nam kaže da je poslednje vreme došlo kad je Hristos došao. Apokaliptično proročanstvo nema skok iz sadašnjosti na poslednje dane. Ono teče kroz celu istoriju. Korak po korak pokazuju se različita carstva do kraja vremena. Tako da u njime nema prostora za sve tri faze ispunjenja. Zato moramo napraviti razliku između klasičnih proročanstva i tipologije i apokaliptičkog proročanstva na drugoj strani. Knjiga proroka Danila u Jevrejskoj Bibliji nije stavljena sa klasičnim proročanstvima. Ona se nalazi u delu koji se zove "ketuvim". To je zato što ona govori o budućnosti. To je jedina zapečaćena knjiga u Starom Zavetu.

Pitanje je kako su se neki praznici, kao Pasha, ispunili tačno u datumu a za kasnije ne gledamo ispunjenje u vremenu? Odgovor je da nismo rekli da jesenji praznici nisu važni kad je datum u pitanju. Jako je bilo značajno za osnivače našeg pokretao kad je počelo računjanje. A drugi odmor koji je vrlo važan je odmor Senica koji počinje na kraju milenijuma. Šta je tip antitipa Drugog Hristovog dolaska? To je 3. Mojsijeva. 25:9. Negde u toku dana za vreme Dana pomirenja, tekst ne kaže kada, svira se truba za oprosne godinu. Ovo je tip koji će zatrubiti na Drugi Hristov dolazak. Ne znamo kad u toku dana je svirala ova truba. A od 1844. godine mi živimo u Danu pomirenja. Pred kraj dana, pretpostavljamo da je tako, nakon što su završene službe sa jarcem za Gospoda i sotonu, ne znamo koji je to deo dana imamo tip Hristovog dolaska kad truba zatrubi.

Nova zemlja kad dođe biće odmor Senica. Bog brine o tom datumu. Pasha je počela Hristovom smrću. Mi živimo u stvarnosti tog događaja. On je umro u jedan dan ali mi tu realnost doživljavamo od tada pa sve do danas. Mi smo u antitipu pashalnog praznika. Isto je i sa Pedesetnice. Počela je 31. godine nove ere, ali Duh sveti se izlivaio i polse a idemo i prema još većem izlivanju Duha u vreme poznog dažda. Prva anđeoska vest počinje sa pozivom na sud, ali i danas je ta vest validna. Mi obično razmišljamo o trenutnom ispunjenju, ali realnost dođe i mi još uvek živimo u tom vremenu i nakon toga.

Jevrejima poslanica i svetinja

Spomenuli smo Jevrejima poslanicu već nekoliko puta ali hoću da idemo malo dublje. Ranije sam spomenuo priču o prijatelju koji je video protivurečnost između 3. Knjige Mojsijeve i Jevrejima poslanica. Glavni problem je u centru poslanice. Glavni tekst koji je koristio Ballenger je bio Jevrejima 6:19:20. Pročitao je ovaj tekst i video da kada se vazneo, Isus je ušao iza najdalje zavese, u svetinju nad svetinjama. I sam sam se pitao, kad to sveštenik ide u najsvetije mesto? To se dešavalo na Yom Kippur. Tako je Ballenger došao do zaključka da je dan pomirenja počeo kad se Isus vazneo. Šta je ostalo za 1844. godinu? Ne puno za Ballengera. I tako je on dokazivao da Jevrejima poslanica menja tipologiju. Dan pomirenja dolazi na kraju godine, a sad Jevrejima kaže kad se Isus vaznio na nebo dan pomirenja je već počeo.

Sa druge strane, Desmond Ford je imao svoj ključni tekst, a to je 9:12 - ni sa krvlju jarčijom ni sa telećom, uđe jednom u svetinju da nađe večni otkup. U engleskom kaže: uđe jednom u svetinju nad svetinjama. Izraz je τα αγια i Ford je mislio da je u pitanju svetinja nad svetinja jer neki prevodi i to kažu. Isto tako, Hristova krv je upoređena sa krvlju i jarčijom iz Starog Zaveta. Kada je ta krv bila korišćena? Na Dan pomirenja. I tako Desmond Ford smatra kad se Hristos vratio na nebo počeo je Yom Kippur – Dan pomirenja. Prema njemu nema 1844. godine i to je adventistička izmišljotina.

Hajde prvo da rešimo problem sa prevodima. Šta znači reč τα αγια? Jezik koji koriste pisci Novog Zaveta je jezik LXX (Septuaginta) i pitamo se šta ova reč znači u njoj? 109 puta se pominje u njoj! Jednina ili množina? To je u stvari množina srednjeg roda. To znači sveta mesta. Dakle nije jednina. U 109 puta koliko se spominje u LXX nikad, ni

jednom, se ne odnosi samo na svetinju nad svetinjama. 106 puta se odnosi na celu svetinju. To je opšti izraz za svetinju. Tri puta izgleda kao da se odnosi na prvo odeljenje, ali nikad na svetinju nad svetinjama samo za sebe.

Ceo jedan vikend sam proučavao ovaj izraz. Ali to je bio samo vikend pregleda a ne duboko proučavanje. I jedan skolar je na baptističkom teološkom seminaru "Grace" radio ovu temu i došao do zaključka do kojeg sam ja došao. On je takođe išao kroz sve pseudoepigrafe, vanbiblijske spise I veka. Otišao je u Josifa Flavija, Filona i nigde nije našao da je ovaj izraz svetinja nad svetinjama.

Ali ovo ne rešava problem Jevrejima 9. Spominje još uvek jarca i junca, to je jezik Dana pomirenja. Šta je rešenje? Da li je autor Jevrejima stvarno promenio tipologiju, da li je Isus stvarno počeo Dan pomirenja odmah kad je otišao na nebo? Moj kolega dr Shea je analizirao ovaj deo i tu je našao kijazam.

Jevrejima 6:19 - govori o zavese a u Jevrejima 10:19 takođe imamo zavesu. I većina skolara, nisam našao nikog ko se ne slaže, kažu to je to, ista ideja. Podudarni su u kijastičkoj strukturi. Vrh kijazma je Jevrejima 9:12. Fokus je na nebeskoj svetinji. Želeo bih da predložim da ključ rešenja onog što se dešava ovde u Jevrejima je u podudarnosti ova dva pasusa "iza zavese".

Da počnemo sa prvim tekstom, 6:19. Postoji diskusija o tome i kaže se da može da bude prva zavesa, ulazak u prvo odjeljenje. Istina je da reč za zavjesu može se prevesti ili se može odnositi na sve zavese u svim odjeljenjima. Ali ovde nema samo reč zavesa, već fraza "iza zavese". Kad odete u LXX vidite da se skoro uvek odnosi na najdalje zavese, ulazak u svetinju nad svetinjama. Postoji samo jedan izuzetak, ali u najvećem broju slučajeva je ulazak u svetinju nad svetinjama . Ja sam probao da ovo rešim na drugi način i nema ga. I mogu da kažem, najverovatnije to je druga zavesa, ne sigurno, ali najverovatnije. Ali sam ja ipak shvatio da nema veze koja je to zavesa.

Ballenger je promašio tekst! On je zaboravio da je postojalo još jedno vreme kad se ulazilo u svetinju nad svetinjama ali nije Dan pomiranja. Opisano je u 2. Mojsijevoj 40. glavi - posvećenje, inauguraciji svetinje. Prvosveštenik, Aron, još nije pomazan, pa Mojsije igra ulogu i sveštenika. I Mojsije je ušao u svetinju i u svetinju nad svetinjama i pomazao je uljem sav nameštaj. I onda je počela služba. Pitanje je: koji događaj Jevrejima 6:19 opisuje? Da li je to posvećenje svetinje ili dan pomirenja? Ne verujem da možete odrediti na osnovu 6. glave jer ne kaže. Zato je važna kijastička struktura. A to Ballenger nije uradio. Nije video da događaj koji je opisan u 6. glavi je paralelan sa 10. glavom. Jevrejima 10:19 - Imajući slobodu braćo ulaziti u svetinju krvlju Isusovom, putem novim i živim koji je .... šta za nas? Grčka reč je εγκαινίζω. To je glagol koji se koristi za "obnovio". Ova reč ima nekoliko značenja: otvoriti, obnoviti .... Kako da znamo koji je prevod ovde bolji? Setite se koristi se jezik LXX i odemo u Septuagintu i vidimo da li se koristi za svetinju, za jezik svetinje? Da, koristi se! Gde? 3. Mojsijeva 16. glava? Dan pomirenja? Ne! Dan posvećenja? Da! 4. Mojsijeva 7 glava. Imate oblike ove reči u stihu 11, 84 i 88.

Stoga, prema Jevrejima 10, događaj nije Dan pomirenja, već je vreme kad je εγκαινιζω svetinju, inaugurisao, posvetio svetinju. Samo da budemo sigurni da nismo pogrešno razumeli, čak i da nema LXX, postoji i unutrašnja kontrola u Novom Zavetu, jer se ova reč koristi u Jevrejima još samo jednom u 9:18 a gde je opisano posvećenje zaveta Mojsijevog. "Jer ni prvi nije utvrđen, (εγκαινιζω), bez krvi". Jasno govori o obnovljenja a ne o pomirenju. Kao što je Mojsije kropio svetinju i inaugurisao, tako i skiniju i sve sudove pokropi krvlju. Evo paralele između Mojsija i posvećenja zemaljske i Isusa i posvećenja nebeske svetinje. Ključni izraz je εγκαινιζω.

Jevrejima 9:12 - ne krvlju jarčijom ni telećom. Za jarac se koristi re; τραγος, a za tele μοσχος. Počnimo sa μοσχος i opet idemo u LXX i gledamo kad se prinosili tele? Za Dan pomirenja? Da! Da li se prinosio na posvećenje? Da, 4. Mojsijeva 7 i 3. Moj 16! Šta da kažemo za reč koja se koristi za jarca? Imamo dve reči za jarca: τραγας i χιμαρος. Koja je upotrebljena u 3. Moj 16. glavi? Nema τραγας već χιμαρος! Gde je τραγας u LXX? Samo jednom, samo jedno poglavlje. Koje je to poglavlje? 4. Mojsijeva 7. glava! 13 puta se pominje, τραγας, τραγας, τραγας ... O kojoj od dve službe govori Jevrejima 9:12? Ako čitate po površini kao Ford, čitate jarac i kažete: o Danu pomirenja. Ali ako čitate dublje, pokazuje se da je autor Jevrejima svesno odvlačio od Dana pomirenja.

Meni je čudesno da je Bog sačuvao ovu reč τραγας samo u jednoj glavi u Petoknjižju. Tako da kad je Jevrejima poslanica pominje nema dileme! Mislim da je ovo veoma moćna informacija za ono što mi kao adventisti učimo. U slučaju da ne znamo da pisac koristi LXX, Bog je dao unutrašnje svedočanstvo, Jevrejima 9:19 gde je opet kontekst inauguracije. Ista dva termina, krv ovih životinja je uzeo Mojsije i pokropio knjigu i narod. Ista krv sa kojom je pokropio skiniju i posvetio je.

Ova dva termina jasno ukazuju u Jevrejima poslanici da nije u pitanju Dan pomirenja već Dan posvećenja. Šta se desilo kad se Isus vazneo se na nebo? Ispunjenje Danila 9:24 - 70 nedelja određeno Jevrejima. I od šest stvari koje treba da se dese, koja je poslednja? "Da se pomaže sveti nad svetima."

Prema jevrejskom jeziku, to je neutralnog karaktera. Dr Shea je potražio u Starom Zavetu gde se sve pominje ovaj izraz i on se ne odnosi na ličnost već na mesto. Najbolji prevod bi bio "da pomaže svetinju nad svetinjama". Ovo je antitip 2. Mojsijeve 40. glave. Vidimo dva zaveta: stari, Mojsijev sa svojom svetinjom a ceo zavet ukazuje napred, na Novi zavet i na novu svetinju. Kada je Isus ratifikovao Novi zavet vazneo se da zvanično počne svoju službu.

Kada čitamo Jevrejima o delu Hristovom u I veku, da li je to delo dana pomirenja? Ne! Čitamo o službi u svetom mestu, prvom odeljenju, Jevrejima 7:25 - da se može moliti, posredovati. To je dnevna služba!

U 9. glavi, ukazujući na budućnost, ukazuje se na sud koji će doći,: 27. stih kaze "a potom sud"! Sud je budućnost od ovog vremena kada je autor napisao te reči. Za mene Jevrejima 10:25 je prilično upečatljiv - približuje se dan suda; obično koristimo ovaj tekst da ohrabrimo ljude da dođu u crkvu. Toliko se spominje ovaj dan koji se približava. Šta

bi značio taj izraz u I veku? To je jedan tehnički izraz koga možemo videti u Mishni. Ona ima 63 glave, a jedna je nazvana Dan. Na šta se odnosi? Na Dan pomirenja! Moguće je, čak i sigurno, da autor govori o Danu pomirenju koji je još uvek budućnost.

Još jedan dokaz za ovo su sledeći tekstovi koji slede, stihovi 26-28. Ovde je opis suda iz koje perspektive? "Čeka ga strašno čekanje suda". Autor pominje sud u Mojsijevo vreme, to je prošlost, ali to vidi kao tip budućeg suda. Kakav je to sud? Oganj koji će pojesti one koji se suprote? Izvršni sud? Da! Ali šta još? "Svjedočanstvo dva ili tri svedoka", kakav je to sud? Istražni sud! Imate istražni proces. Nakon toga je osuda i onda kazna.

Jevrejima jasno uči da je to budući sud koji se sastoji od istražne i izvršne faze. Kome će se suditi? Dr Ford kaže da Božji narod nikad nije predmet suda. Ali pogledajte 30 stih - "Gospod će suditi narodu svom!" To su oni koji ispovedaju njegovo ime. I ja u Jevrejima vidim istu poruku kao što je adventistička. Dan očišćenja ili Yom Kippur, još uvek je budućnost, a to će biti i istražni i izvršni sud nad Božijim narodom. Postoji jedan deo dana pomirenja koji se ispunio u I veku, a to je onaj žrtveni deo. Isus nije umro 1844, žrtva dana pomirenja je iz I veka, žrtva za Pedeseticu je isto prineti na krstu. Pavle objašnjava zašto je to tako. On citira 40. Psalam gde je Isus kazao da će sve žrtve biti fokusirane na jednu njegovu žrtvu. Žrtveni sistem se ispunio na krstu. Ali drugi delovi praznika se odvijaju u planu spasenja: umro je na Pashu, duh se izlio na Pedesetnice, odmor Truba 1844. godine, a odmor Senica je budućnost.

Ovde u Jevrejima 10:27 imamo aluziju izvršnog suda, a 28 istražnog suda. Zašto obrnut redosled? - Jevrejima pokazuje da su oba ova suda u budućnosti i prikazuje ih kao jedan paket: izvršni koji dolazi kao rezultat nekakve istrage. Jevrejima poslanica ne pokazuje detaljnu sliku poslednjih događaja ali pokazuje da je sud u budućnosti id a ima dve faze, a logično je da morate prvo istražiti predmet prije nego izvršite kaznu. Isto tako nema datuma 1844. godina jer je tu fokus na službi i ulasku Isusa u Svetinju. Za detalje idemo u knjige Danila i Otkrivenje.

Da li jezik kojim se opisuje Isus kao Prvosveštenik, a ne sveštenik, ipak ukazuje na Dan pomirenja. Kada poslanica poredi službu sa Starim zavetom, to je zajednička služba: Jevrejima 10:11-14, 13:10-12. Sve žrtve Starog Zaveta same nemaju nikakve veze ni svrhe. Autor piše ljudima koji su u opasnosti da se vrate u Judaizam. Nema tamo žrtve za grehe koja vam može pomoći. Čak ni žrtva Dana pomirenja, kao najveća, nije dovoljna da oprostí grehe. On poredi žrtvu iz prvosveštenikovog vremena i Isusovu. Sve žrtve pronalaze svoje mesto u Isusu.

Ponovo za trenutak pogledajmo Jevrejima poslanicu. Predhodno smo pričali kako ona nije u kontradikciji sa 3. Mojsijeve. Želim da vam dam pet ili šest dokaza iz poslanice Jevrejima koji kažu da ona nije promenila tipologiju 3. Mojsijeve. Pet grčkih izraza iz Jevrejima, neke od njih smo već ranije upoznali:

(1) αναγκη - koje znači neophodno, 8:3-5, 9:23.

(2) τυπος / αντιτυπος - 8:5, 9:24

(3) σκια / αληθινος 8:2, 9:24 / 8:5, 10:1 starozavetna svetinja je sjenka koja pokazuje realnost iako sama nije realnost postoji sličnost, a to je poenta koju apostol ima u Jevrejima.

(4) υποδειγμα - kopija, ili skica; to je bila svetinja, nije ista ali ima konture i možemo razumeti osnovu. Tu je nekoliko termina i to je dokaz da nema protivurečnosti (Jevrejima 8:5, 9:23).

To je model koji vidimo u Jevrejima. Ali moramo biti verni svim dokazima koje vidimo u napadima protiv ovakvog tumačenja. Kritičari ove doktrine kažu da nema kontinuiteta, nego diskontinuitet; i onda daju primere. Najupečatljiviji je u Jevrejima 9. Oni kažu da autor Jevrejima nije znao čak ni osnove o svetinji, ni gde se šta u svetinji nalazi. Tako u prvim stihovima 9. glave nalazimo da je stavio kadioni oltar u pogrešno odeljenje. Koja se tu reč nalazi u nekim prevodima? "Kadionica", zlatna kadionica. Jedan od engleskih prevoda je isto takav. Medjutim tu je grčka reč koja je uobičajena i koju Filon i Flavije koriste za oltar: θυματηριον. Ako je samo kadionica, onda je zaboravio jedan od glavnih predmeta: kadioni oltar. Verujem da je moguće prevesti kao i jedno i drugo, ali bolje je kadioni oltar. To je način na koji većina sadašnjih komentara tumači taj tekst.

Zašto on stavlja kadioni oltar u svetinju nad svetinjama? Zvuči kao da je oltar u svetinji nad svetinjama? Da li je on bio tamo? Bio je u svetinji, u prvom delu. Ovi skeptici kažu: "ko god da je pisao nije znao ni osnove tipologije svetinje. Šta god da je (oltar ili kadionica) on nema pojma o svetinji. Pisac meša osnovne stvari". Šta je rešenje? U prvom stihu koji je padež upotrebljen? Lokativ - ovaj nameštaj je bio u svetinji prema 2. stihu. A sad kao da menja terminologiju. 3. i 4. stih – "koja imaše" .... "εχω" znači imati, a to je glagol pripadanja, odnosa. Svetinja nad svetinjama je imala, imaše, taj oltar. Kadioni oltar je pripadao svetinji nad svetinjama. Ne kaže neophodno da je u svetinji nad svetinjama, već da je pripadao njoj.

Kad odete u 1. Car 6, gde Solomun opisuje izgradnju hrama, 22. stih govori o ovom oltaru pred svetinjom nad svetinjama. Šta je oltar ovde koji je opisan? Da li je od zlata? To je kadioni oltar! To nije žrtveni oltar. A koja je unutrašnjost svetinje koja je opisana? Kraj 16 stiha - svetinja nad svetinjama. Kako je oltar povezan sa njom? On je ispred! Koji je tu jevrejski predlog? ֶ - koji znači pripadnost. Mnogi engleski prevodi kažu pored, to bi bilo ַ. Međutim, ֶ je ipak da pripada, a ne ispred ili pored. Prevodioci su razmišljali o lokaciji, no jevrejski jezik kaže čak iako stoji ispred svetinje nad svetinjama, on pripada tamo. Najbliže što može, to nije u svetinji nad svetinjama jer onda sveštenik ne bi mogao dnevno da služi, ali funkcionalno je vezan za tamo jer je miris kada prelazi drugu zavesu i pokriva kovčeg.

Dakle, iako je lociran u svetinji, ima funkciju u svetinji nad svetinjama. Kad je apostol pisao Jevrejima i koristio ova dva izraza, nije to zato jer ne zna gde šta stoji. On piše jer zna i teologiju svakog od nameštaja. I zato stavlja oltar tamo gde mu je teološki, funkcionalno mesto.

Još jedan tekst: 2. Mojsijeva 30. glava. Od 25. do 31. glave, Bog objašnjava koje sve delove treba da izgradi. Koji od njih bi otvoreno bio povezan sa Danom pomirenja? Ja

mislim kovčeg a to je u svetinji nad svetinjama. Medjutim nije on nego nego oltar. 2 Mojsijeva 30:1-9. a 10 stih opisuje oltara na dan očišćenja "jer je to svetinja nad svetinjama". Čak i ako se nalazi u svetinji, ipak ima funkciju za Dan pomirenja. Apostol nije bio nezalica nego je išao mnogo dublje od same površine. To nije kontradikcija kad pažljivo pogledate reči.

Postoje još dva mesta u Jevrejima poslanici gde bih se složio da postoji promena tipologije Starog zaveta. Prvi je vezan za sveštenstvo, Jevrejima 7. glava.

sveštenik	
Stari zavet	Novi zavet
Levijsko pleme	Melhisdek
grešnik	bezgrešan
ljudski	božanski

Isto je i sa žrtvenim sistemom, Jevrejima 8:1-6, 10:1-14.

žrtve	
Stari zavet	Novi zavet
mnoge žrtve	samo jedna
životinjske žrtve	ljudska žrtva
ponavljane	jednom zauvek

Na kojoj osnovi on proglašava ove promene? Da li pisac kaže: "ja imam pravo jer sam nadahnuti apostol da reinterpretiramo tipologiju Starog zaveta"? Na kojoj osnovi on to čini? Na osnovu Starog zaveta! Ova poenta je jasna, postoje neke promene po pitanju tip / antitip. Ali to nije genije apostol koji radi te promene. One već postoje u Starom zavetu. On samo objavljuje ono što je tamo zapisano.

Drugi deo pitanja je gde je to u Starom zavetu? Psalam 110 koji je Psalam Davidov. "Reče Gospod Gospodu mojemu" - dvojica, otac i sin. Ovo što je posle pomenuto, nije obično, ljudski nego božanski. A ukoliko je božanski onda je po definiciji bez greha. Onda u stihu 4. imamo naglasak kad otac kaže: "ti si sveštenik do vijeka po redu Melhisdekovu". Zašto ta promena? Šta je bio Melhisdek što Leviti nisu? Bio je car kao i sveštenik! Leviti nisu mogli da prestave nekog ko je i car i sveštenik. Psalam 110 objavljuje nekog "cara-sveštenika" koji nije od ljudskog roda. I apostol radi analizu toga u Jevrejima 7. glavi, a implikacije su ove u navedenoj tabeli. Promena je zasnovana na objavi iz Starog zaveta.

Treći deo pitanja. Gde je starozavetni tekst koji je podrška za žrtve? Psalam 40:6-8 opisuje objavljivanje preuteloženog Hrista koji treba da dođe. "Žrtve i darova nisi hteo, evo mene, ja sam žrtva umesto životinjskih žrtava". I apostol prepoznaje tu egzegezu 40. Psalma. Sve žrtve Starog zaveta pronalaze svoj smisao u Isusu. Dnevne, praznične, čak i Dan pomirenja, čak i crvena junica, sve nalazi ispunjenje u žrtvi Hristovoj. Moj zaključak na Jevrejima poslanicu, do sada, je da knjiga Jevrejima nije u kontradikciji sa 3.

Mojsijevom i da ona ne opisuje Isusa koji odmah počinje dan pomirenja čim se vazneo na nebo. Sve žrtve su ispunile svoj smisao na krstu. Postojala je promena u tipologiji zasnovana na Starom zavetu, ali kad je Isus otišao na nebo on je posvetio nebesku svetinju i u vreme poslanice Isus čini tu dnevnu službu, a sud u to vreme je još uvek bio u budućnosti.

Gde je Isus nakon vaznesenja?

Sačuvao sam najteži problem za kraj, ne možemo ga izostaviti, jer nekoliko puta u Jevrejima poslanici mi citamo da Isus nakon vaznesenja seda sa desne strane Ocu. Nalazimo to od početka poslanice u 1:3, i nekoliko puta kasnije u knjizi. Gde je bio Otac? On je sjedio na prestolu, a gde je presto? Šta je presto u Starom zavetu? Kovčeg! To vam pokazuje gde je Otac! Ako se Isus vratio na nebo i seo sa desne strane Oca onda je seo u Svetinji nad svetinjama. Ali već smo rekli da je posrednička služba bila u pitanju, to je služba u prvom delu svetinje. Kao da sama knjiga Jevrejima poslanice nije dosledna? Kritičari su ovo naglašavali kao ludost adventističke doktrine. Imate Oca u Svetinji nad svetinjama 1800 godina, a Isusa 1800 godina u prvom delu Svetinje. Zar stvarno mislite da su oni razdvojeni 1800 godina? Šta je rešenje ovog problema?

Jedna mogućnost koju neki predlažu je pokretni presto. Nije bio pokretan u zemaljskoj svetinji, ali ako čitate nebesku svetinju vidjećete da ima točkove, pa tako nije vezan samo za Svetinju nad svetinjama. Da li je Danilo 7:13 potvrda za pokretni presto? I Otac i Sin idu na novo mesto! Ok, to je još jedan uvid u taj problem, to je iz Ranih spisa od Ellen G. White.

Otac ulazi, Sin ulazi, pa dakle imamo pokretni presto. Ali još uvek imamo problem jer presto u svetinji nad svetinjama je kovčeg. To je tip, u najmanju ruku. Neki predlažu da možda ima dva prestola. Moj kolega Marvin Maksvel u knjizi Apokalipsa kaže da je sto sa postavljenim hljebovima veoma sličan sa kovčegom zaveta, da su iste visine, imaju krune, venac okolo, na severu su (Isaija 14 - sotona je hteo da bude na severnoj strani gde je presto Božiji) i da imate dve vekne hleba koje su predstavljale Oca i Sina. Možda je bio presto blagodat u svetinji, a presto slave u svetinji nad svetinjama.

Može li biti da je služba zlatnog oltara bila povezana sa kovčegom zaveta i uvek su bili u vezi, jer dim je išao do prestola? To je još jedna opcija koja može da da rešenje ovih kontradikcija. Kadioni oltar je bio u svetinji jer sveštenik nije mogao da uđe u svetinju nad svetinjama. A u nebeskoj to možda nije problem za Isusa, možda su prijesto i kadioni oltar jedan pored drugog.

Razlog zašto zemaljski sveštenik nije mogao ući je to što je bio grešnik, i nije bio prvosveštenik. A prvosveštenik je mogao samo jednom godišnje da uđe tamo i uz velike pripreme. Čak i kad je ušao morao je leđima da bude okrenut, da ne vidi, bio je zaštićen od zaslepljujuće slave Šekine. Tip pokazuje dosta stvari o realnosti ali to je još uvek tip, a to je deo promene tipologije. Da li znamo zasigurno da je svetinja razdvojena zavesom.

Mislim da nema nijedne stavke koja podržava zavese u nebeskoj svetinji. U Jevrejima 4:5 vidimo sveća i tron! Da li je moguće da vidimo iz svetinje svetinju nad svetinjama? Ne znamo zasigurno, ali možda je to još jedan način za rešenje.

Kada Jevrejima poslanica kaže da je Isus seo s desne strane oca da li ona izmišlja tu ideju ili je to direktno nadahnuće bez starozavetna osnove. To je citat iz Psalma 110. Šta znači to "sedi sa moje desne strane"? Da li je to prostorni jezik ili jezik funkcije? Mesija kaže Ocu u 110 Psalme: "ti si sa moje desne strane" Kako može to da bude? A onda čitate "sedi meni s desne strane dok ne položim neprijatelje tvoje podnožje nogama tvojim" To bi trebalo da znači da stalno sedi. Ipak, kasnije se Mesija bori sa neprijateljima. Kako može da sedi i da se bori u isto vreme?

Sesti sa desne strane nije lokacija. Istina je da kad su krunisali careve ili kad je imao suvladara koji je vladao sa njim, on bi seo i imali bi slavlje, ali ostatak vladavine, čak iako su hiljadama kilometara razdvojeni, oni sede jedan drugom sa desne strane. U engleskom jeziku kažemo: "this is my righthand man" (taj covek je moja desnica). To ne znači da stoji pored mene, već objašnjava status. U 1. Carevima 8. glavi, imamo Solomuna pri posvećenju hrama koji se moli na kolenima i kaže da sedi s desne strane prestola Božijeg. Ja ne vidim da on sedi, on kleči, a on kaže da sedi. To je: 14. i 15. stih. Takođe nalazite to i u 1. Carevima 2:12, 1:46:35, 1. Dnevnika 29:33, Jeremija 17:25, Jevrejima 1:3, 8:1, 10:12, 12:2. Ne govori se bukvalno o desnoj strani. Kada Jevrejima govori o Isusu s desne strane to ga nije zaključalo u kutiju nebeske svetinje. To nije geografski jezik i dokaz za to je 110. Psalam. Problem sa kritičarima je što su uzeli jezik koji ne sme bukvalno da se koristi i napravili problem koji ne postoji u tekstu.

Da li izraz "sa desne strane" označava Božiju naklonost?. Svakako i On može u funkciji svetinje da se kreće. Bog je vladao svemirom 1800 godina. I on sedi na prestolu i vlada i ne moramo zaključati Isusa u jednu prostoriju.

Ne tvrdim da svi ovi odgovori su o funkcionisanju nebeske svetinje ali mislim da je važno da nebesku svetinju ne pretvorimo u nekakvu paru i da kažemo da ne postoji stvarno mesto. Jer ona služi celom svemiru da im objasni tajnu velike borbe. A tu su ljudi, taj svemir, koji žive u prostoru i vremenu. Apstrakcija im ne bi previše pomogla. Isus u stvari razjašnjava problem greha i potrebno je shvatiti da zaista postoji mesto gde se rešava problem greha. Isus vlada tamo i radi u našu korist opraštajući nam grehe i pokrivajući nas pravdom. To su nebeske realnosti ali da kažemo rečima C.S. Lewisa: "ono što se dešava tamo nije manje realno nego realnije od zemaljskog".

Preporučujem čitanje iz dve knjige, Patrijarsi i proroci i Velika borba. U Patrijarsima i prorocima treba citati dva poglavlja: Šator i njegova služba i Jevrejski praznici. To pročitajte u vezi sa ovim predmetom. A dva poglavlja iz Velike borbe su: Šta je svetinja i Istražni sud. Četiri glave čitanja iz ove dve knjige. Svi Skolari koji su pisali proteklih godina nisu bolje opisali to od ova četiri poglavlja. To je biblijski materijal kome možete verovati.

Završilo smo sa svetinjom u Jevrejima poslanici iako nismo sve rekli ali toliko za sada. Samo da damo pregled četiri koraka u Jevrejima krenuvši kroz Hristov život:

1. Žrtva - kad su se ispunile žrtve Starog zavetaz? Na krstu su ispunjene sve žrtve!
2. Nakon toga Hristos se vratio na nebo i postoji vreme koje je ispunjenje koje starozavetna službe? Posvećenje, inauguraciji. To je početak službe ("početak" je bolja reč za ovaj događaj nego inauguraciji ili posvećenja). To nije Dan pomirenja.
3. Pisac opisuje Hristovu službu u njegovo vreme. Koje je to delo? Delo pomirenje, zajednička žrtva.
4. Nakon toga, na osnovu Jevrejima poslanice je sud. Kada je sud? Još uvek budućnost, iz perspektive pisca ove knjige. Možemo sagledati teologija suda u celom Pismu. Postoji sud i na Golgoti koji je bio za ceo svet. Presuda je takođe i kroz slušanje jevanđelja. Ali u Jevrejima poslanici se govori o sudu koji je još uvek budućnost. Istražni i izvršni sud su u budućnosti.

Da li tekst Jevrejima 9:23 upućuje na Yom Kippur (Dan očišćenja) i da li govori o tome ili ne? Ono što se dešava ovde je opisano u stihovima 16-22 i jasno se govori o "εγκαθίζω", otvaranje svetinje. Deo potvrde tog procesa je i reč καταρίζω što znači "očistiti". Svetinja je bila očišćena kada i je inaugurisan. Ali svetinja je čišćena i na Dan pomirenja. Tako da stihovi od 16-22 govore o inauguraciji, a 23 stih ima reč αναγκη - "bilo je neophodno" (tako je kod nas prevedeno), što upućuje na prošlost i odnosi se na inauguraciju, ono što je prošlo. Ova reč je imenica! Imenica ne upućuje na prošlost, sadašnjost ni budućnost. Ne kaže "bi će neophodno" ili "bilo je neophodno". Nema tu glagola "biti"! Govori se samo o neophodnosti iako nema vremena da pokaže kada. Mislim da je to važno. To je stih koji je prelazni, odnosi se na inauguraciju, to je neophodnost, zemaljska je trebalo da se očisti prilikom uspostavljanja, a tako i nebeska u inauguraciji je očišćena. Ali onda od 24-28 stiha krećemo se ka jeziku Dana pomirenja. Govori se o ulasku sveštenika jednom godišnje, to je Dan pomirenja. Onda od 26-28 govori se o budućem sudu koji će doći tako da se i 23. stih odnosi na Dan pomirenja. Ja vidim ovde da autor veoma vešto prelazi na Dan pomirenja. To je isti prelaz kao i u desetoj glavi.

Svetinja u Petoknjžju

Gde se prvo koristi izraz svetinja? 2. Moj 15:17 gde u našem prevodu se koristi prošlo vreme. Zašto kad svetinja u to vreme nije još sagrađena? Nije ih još uveo u obećanu zemlju, a ipak se koristi prošlo vreme, "spremio si stan". To zove proročki perfekt. To je tako kao da je već izgrađeno. U Božijem umu to je već gotovo. Tako mnogi proroci govore o budućnosti.

Sledeće važno mesto je 25:8. Koja je najosnovnija žrtva? 2. Moj 29:38 - to je svakodnevna, "ola tamid", gde su se dva jagnjeta prinosila. Taj izraz ponekad znači "dnevno", a ponekad "stalno". 3. Moj 6:9-13 Možete li ovo zamisliti? Cela žrtva paljenica uvek na oltaru. Nema trenutka u toku noći ili dana kad se ne uzdiže ta žrtva. Šta ovo tipološki predstavlja? Šta pokazuje o planu spasenja? Za sve ljude bez izuzetka. Zašto mora biti bez izuzetka? Zato što je uvek moguća. Nezavisna od čoveka. Mi u svakom trenutku trebamo Hristovu žrtvu. Ellen G. White kaže da ovo predstavlja našu stalnu zavisnost od krvi pomirenja. Čak kaže u Ranim spisima da sav kad sa kadionog oltara morao biti ovlažen krvlju. Ovo je stvarno naglašeno da uvek, bez prekida, za svakoga je tu žrtva i da mi svi trebamo krv Hristovu neprekidno. Iako ne činimo konkretne grehe, mi smo grešnici i treba nam krv Hristova da pokrije nas i tu grešnost.

Još jedno pitanje, da li je žrtveni sistem pokrivaio i namerni greh ili samo nesvesni, slučajni greh? Imamo neke u našoj crkvi koji uče da je žrtveni sistem bio samo za nenamerne grehe. Gde je dokaz da nameran greh može biti oprosteno? 3. Moj 5:17. Ovde govori o slučajnom grehu, greh u neznanju. 5:3.5. Meni najjasniji je u 6:2.3 - ne verujem da ovo možete uraditi a da ne znate šta radite. A 7 stih je suma ovih greha - oprostite mu se svaka stvar koju je učinio i skrivio. Postoji oprostaj za tu grupu svesnih greha.

Postoji li gresi koji nisu kroz žrtveni sistem mogli biti oprosteno i gde su opisani? Mislim naročito o ovom grehu u 4. Moj 15:30 - ako ko od sile zgreši ... kod njih kaže: **רָגַזְתָּ בְּיָדְךָ**, "sa visokom rukom" Drugim recima, ako neko kaže "Ja sam buntovnik, neću to učiniti". To je pobunjenički greh. To je greh za koji se grešnik odbija pokajati. Nije važno koji greh. Osoba ne želi da mu se oprostio greh i Bog ne oprašta onome koji ne želi oprostaj. Ovo je slično onom što Novi zavet uči o huli na Duha Svetoga. Svaki greh koji ne želite da vam Bog oprostio i nastavljate u tom stavu on vrlo brzo prelazi u stanje kada više nikad ne želi da mu se oprostio. To je kada čovek postaje nesposoban da traži oprostaj. 4. Moj 15 prikazuje dve kategorije greha, postoji ovaj i postoji "šagag". Engleski prevod kaže: "ako grešite nenamerno", i tako su neki dobili ideju da ti nenamerno mogu biti jedino oprosteno. Ali to znači u stvari kada zalutaš sa prave staze. To je izraz "hamartia" u Novom zavetu što znači "promašiti cilj". Ovo može biti greh kada niste svesni, ali isto tako kada ste lično izabrali pogrešnu stazu.

Sada dolazimo do najtežeg dela. Moram da kažem da se ne slažu svi sa mojim tumačenjem. Ali srpski prevodioci su na strani tog tumačenja. Radi se o transferu greha. Evo nekoliko najraširenijih hipoteza o tome kako da greh ulazi u svetinju i kako se ona prlja:

1. Automatsko zagađenje - postoje i njene različite teorije. Na primer a) Milgrom koji kaže da greh ima mogućnost da putuje kroz vazduh. Svetinja privlači greh kao magnet i oni se privuku. Svetinja usisava greh. Koje tekstove koristi? Nema tekstova. b) Levin kaže da je greh demonski privlačan svetinji. Ni za to nema biblijski tekst. I ostali jednostavno kažu da se greh automatski prenose u svetinju, ali ne kažu kako se to dešava.

2. Transfer - ovo je teorija koju veruju adventisti: da greh nalazi svoje mesto u svetinji preko žrtve. Koji tekstovi to potvrđuju? 3. Mojsijeva 16:21 - kada sveštenik položi ruke

na jarca za Azazela, šta kaže onda? Pročitajte: "Metnuvši ih na glavu jarcu"! On prenosi grehe na tu žrtvu. 3. Moj 10:17 - ponekad bi sveštenik pojeo žrtvu i umesto krvi on bi bio prenosilac greha. Kad jede žrtvu, on postaje nosilac greha. 3. Moj 16:16 - na dan pomirenja, nalazimo da gresi cele godine su bili gde? U svetinji! I kako možete reći kao Milgrom da čim čovek zgreši, gresi idu u svetinju, a kad se žrtva prinose, onda je greh očišćen? Vidimo da svi gresi koji su počinjeni tokom godine su tamo, u svetinji. Ljudski resi iako postoji dnevna žrtva, nisu iznošen iz svetinje. Umesto toga oni idu u svetinju i tamo su do kraja godine. Glavni tekst je u 3. Mojsijeva 4. glava.

Pogledajmo 3. Mojsijeva 4. glavu. Generalno pitanje u vezi ovog poglavlja je da ono opisuje žrtvu za greh i kao rezultat žrtve za greh; nad kim se vrši pomirenje, svetinja ili osoba? To nije pomirenje za svetinju nego za osobu, ličnosti. Kako se to odvija u ovom poglavlju? Ppostoje dva različita puta kako se transfer odvija. Prvi način je opisan u stihovima 1-21. Ovde imate pomazanog sveštenika, ili 13. stih ako sav zbor zgreši. Šta se dešava sa krvlju koja je krv pomirenja za ličnost ili za zbor? Gde ide? U prvo mesto, svetinju, pred zavesom se prska tako da krv ide u svetinju. Šta je sa poslednje dve situacije? 22. stih je o tome kad poglavar sagraši, a 27. stih o tome kada sagraši običan narod. Da li krv ide u svetinju? Ne, šta se dešava onda? Kako je onda greh prenesen? Sveštenik jede deo žrtve. Prema Mishni, trebalo je da pojede jedan komad mesa veličine masline. Šta se dešava sa krvlju? Izliva se na oltar. Šta čini razliku, čemu razlika? Tekst ne kaže u čemu je razlika, ali mislim da proizilazi iz četiri situacije.

Prve dve uključuju sveštenika, on je jedan od grešnika, ili on sam greši ili ceo zbor što uključuje i njega. Ako je sveštenik grešnik onda on ne može da nosi svoj greh, krv mora da ide u svetinju. To je tipologija za sveštenika. A poslednja dva: poglavar ili običan narod, gde nije uključen sveštenik, onda on može biti uključen i šrempšenju greha. Tada on jede deo žrtve i na taj način nosi greh. A onda kad sveštenik prinese i svoju žrtvu, greh ide u svetinju. To je najlogičnije objašnjenje. Ovako ili onako greh mora ući u svetinju.

Hajde da slikovito prikažemo gde je greh. Grešnik shvata da je počinio greh, dolazi i ispovijeda se, donosi žrtvu, polaže ruke na žrtvu, šta to znači? Trasfera greha na životinju i onda ko ubija žrtvu? Grešnik ubija žrtvu. Sveštenik kolje one normalne uobičajene žrtve kad nema specifičnog greha, ali ovde grešnik mora da ubije žrtvu jer je to bio naš greh koji je ubio jagnje Božije na krstu. Ova životinja koja prestavlja Isusa umire umesto nas. A sveštenik uzima pa jede jedan deo žrtve, ili krv ide direktno u svetinju i onda proglašava da je grešniku oprošteno. Tu je glagolsko vreme u pasivu a ne u aktivu. Sveštenik ne oprašta, on objavljuje da Bog oprašta. I grešnik je slobodan od greh jer je greh prešao na životinju i onda kroz jedenje ili krv direktno prelazi u svetinju. Šta je funkcija krvi? Da li mene čisti, ili svetinju? Dali je svetinja zaprljana zapisom o grehu? Da li krv čisti ili onečišćava? Oboje! I to se dešavalo cele godine.

I onda dolazi Dan pomirenja kada je krv jarca unošene u svetinju. Da li su ruke polagane na jarca za Gospoda? Ne! U Mishni, kad se opisuje žrtva u Isusovo vreme, sve žrtve se opisuju da se polaže ruke i ispovedaju grehsi. Ali ova jedna žrtva gde je Gospodnji jarac, žrtva je samo zaklana i uzta je krv. Nema spominjanja o polaganju ruku. Šta sad to znači? Da li ova krv nosi greh u svetinju? Ne, to je krv bez greha i kad ode u svetinju koja je

njena uloga? Da očisti svetinju. Dakle imamo dve faze pomirenja. To je ono što uče adventisti. To čitate u Patrijarsima i prorocima i u Veikoj borbi.

Da vam ispričam priču o dr. Roy Ganu. On je išao da studira kod Milgroma, i 14 godina je učio. Mislim da zna 14 drevnih jezika. I svake godine on je uzeo predmet od Milgroma o 3. Mojsijevoj. Čuo je njegovu hipotezu o automatskom prljanju svetinju i rekao: ako je to tačno ceo adventistički sistem o svetinji pada dole. Mora biti neki nedostatak u ovoj logici i odlučio je da uradi nešto veoma opasno. Odlučio je da piše doktorat na ovu temu i njegov mentor će biti baš Jakov Milgrom. I onda će naći gde je nedostatak u Milgromovoj logici. On kaže da je hteo da nađe istinu. I počeo je da čita poglavlja 3. Mojsijeve na jevrejskom. I počeo je da uviđa sporo ali polako ovo što smo ovde izneli. I pokušao je da nađe rupu u štiti Milgroma. Shvatio je da Milgrom zasniva svoj sistem na rabinskoj tradiciji a ne na Bibliji. Napisao je doktorat, ali je pisao i o ugaritskom Danu pomirenja ali predstavio je dve faze pomirenja. Pokazao je da je za krv tokom godine put uvek bio u svetinju, ali na Dan pomirenja je suprotno. Prvo ide svetinja nad svetinjama gde se vrši čišćenje, onda imamo svetinju i čišćenje i nakon toga oltar. Na Dan pomirenja radilo se suprotno od svakodnevnih žrtve.

Tako je Roz Gane poslao svoju disertaciju Milgromu i dobio je poziv nekoliko sedmica kasnije kada mu je Milgrom rekao da treba da razgovaraju. Pozvao ga je kući i odbrana njegove disertacije je bila te noći. Milgrom je najoštrij um koji je Gane ikad sreo. Sledeća dva-tri sata, Milgrom je postavljao pitanja pokušavajući da ga prevvari i zbuni, sat za satom samo pitanja. Napokon posle skoro tri sata, seli su iscrpljeni i Milgrom je rekao: "tvoj sistem nema rupe, konsistentan je i ne mogu naći rupu u tvom oklopu. Možda si u pravu". On nije rekao: "ti si u pravu, ja nisam i zato povlačim svoju knjigu a ti izdaj tvoju", ali morao je da prizna da je adventistički sistem tumačenja konzistentan sistem. Dr. Gane je završio knjigu a Milgrom je napisao uvod. On ponekada dođe i da predaje kod nas. Još se nije promenio ali je priznao da naše učenje nema rupe. Naša doktrina o svetinji je prošla najveći test koji je mogla da ima kod ljudi.

Još jedna poenta, idemo na sam Dan pomirenja i još nekoliko tačaka. Primetili smo iz 3. Mojsijeve 16:16 da svi gresi tamo nisu bili čišćeni. Ljudi su bili očišćeni ali svetinja je bila zagađena i sad je vreme da se ona očisti. Nekoliko ključnih tačaka o Danu pomirenja:

1 - Besprekidna žrtva da li se prinosila i na dan pomirenja? Da! Ne zaboravite nju jer to znači da se i danas spasavamo na isti način kao i pre 1844. godine. Potpuno smo zavisni od Isusove krvi. Mi primamo Njegov oprost čak i u ovo vreme.

2 - Imamo i dva jarca. Jedan je za Gospoda a drugi za Azazela. Mnogi misli da je Azazel Hristos a ne sotona. Veoma često liberarni teolozi su protiv adventističke pozicije, ali u ovom slučaju se slažu. Azazel je postao kasnije demonska figura u jevrejskoj literaturi. Liberarni teolozi se slažu da to nije dobra sila nego demonska. Mislim da je to već nekako implicirane u 3. Mojsijevoj 17:7 - više neće prinositi žrtve svoje pustinjskim demonima. A u 16. glavi, Azazel je odveden u pustinju, to je njegov dom, gde žive zle sile. Tako da u 16. i 17. glavi imamo naznake da je Azazel sotona.

U 16. glavi čitamo 8 stih da je jedan jarac Gospodu, a drugi je Azazel. Izrazi imaju isto "l" (što označava "ka", "prema", "sa ciljem"). Ovo su dva paralelna izraza. Jedan je za Jahvea, Gospoda i to je lično ime. A drugi je za Azazela, nije za Gospoda, i mora biti za neko drugo lično ime, neko drugo biće koje stoji suprot Gospodu. To je sudar dva suprotna bića, što implicira da Azazel nije Bog nego sila protiv Boga. Da li je jarac za Azazela ubijen? Ne, nema pomirenja, nema okajanja kroz Azazela i ne može predstavljati Isusa; jer nije umro, a okajanje nema bez krvi.

Postoji još jedna tačka koju želim naglasiti u 20. stih gde se kaže da kad očisti svetinju tada neka dovede jarca živog i onda da stavi ruke na Azazela. Tekst je jasan da se to tešava tek nakon završetka pomirenja. Ovaj novi ritual nije pomirenje. Koji je to ritual? To je isti ritual koji imate u drugim drevno bliskoistočnim religijama: ritual uništenja, odnošenja smeća, to je "kamion" za smeće. Svi ti gresi koji su onečišćavali svetinju morali su biti izneseni napolje. U tom smislu se gresi stavljaju na sotonu, a ne da on plati za naše grehe, nego da bude nosilac đubreta.

Poslednji razlog bi bila paralela sa 20. glavom Otkrivenja. I to je antitipsko ispunjenje Azazela. Sotona je vezan na 1000 godina na ovoj zemlji koja je "tohu vavohu", kao pre stvaranja.

Jedno pitanje ostaje čak i kada Azazela identifikujemo sa sotonom. To je ono što Ellen G. White kaže o njemu. Sotona nosi kaznu za greh Božijeg naroda. On je inicijator greha, on mora da plati kaznu za greh. On u stvari plaća kaznu za greh Božijeg naroda. Kako je to moguće?

Mislim da je odgovor na ovo pitanje u 5. Mojsijevoj 19. To je zakon o lažnim svedocima. U 16.-18. stiha šta su trebali da čine sa lažnim svjedokom? 19. stih kaže da mu se učini i uradite onako kako je on mislio učiniti braći svojoj! Ono za šta je optužio osobu, ako se pronađe da je lažno, onda je kazna ista ona kojom je on hteo da se kazni nevin čovek. Ko je najveći lažni svedok na celom svetu? Sotona! On se u Otkrivenju naziva opadač braće. On opada pravednike za sve grehe njihove koje su uradili. Ali sotona govori samo pola istine. On ne priča o oprostaju kojeg su dobili kroz Hrista, da više nisu krivi i da im je oprošteno. A koja je kazna za lažnog svedoka? Plaća kaznu za sve ono za šta je optužio nevine. Mislim da je to najveći razlog zašto on želi da hrišćani opet padnu u greh. Jer ako vi padnete onda on ne mora da plati kaznu za vaš greh. U tom slučaju, on je onda istinit svedok. To je jedan od razloga zašto mu je stalo do hrišćana. Sad razumem Ellen G. White i njenu izjavu.

Ako je grešniku oprošteno pre Yom Kippura (Aana očišćanja), da li se Yom Kippur odnosi na čišćenje svetinje ili se odnosi i na njega? To je zadnja stvar o kojoj sam hteo pričati, o ličnoj pripremi za Yom Kippur.

3. Mojsijeva 23. glava govori o Bogu koji daje pet aktivnosti koje osoba treba da učini na Dan očišćanja. Pogledaćemo ih i pitati se šta mi treba da učinimo posle 1844. godine. Danas smo videli Hristovu stranu i našu u priznanju greha.

U 3. Mojsijeva 4. je rečeno koristeći pasiv da sveštenik opravdava grešnika. Da li je u jevrejskom jeziku tako? U jevrejskom je nifal a to je pasiv. To je deklaracija sveštenika, božanski pasiv. Drugim rečima, "nisam ja taj koji to čini, oprosteno je jer Bog prašta".

Na kraju dana pomirenja, Jevreji bi se okrenuli jedan drugom i rekli: "dobar sud", "dobar sud"; jer su bili ubeđeni da je Bog oprostio grehe.

Istražni sud

Ako pogledamo na listu stvari o kojima smo ranije govorili, jedan od najvažnijih aspekata protivljenja istini o svetinji je celo pitanje istražnog suda. Veoma često se tvrdi da smo mi to izmislili da bi sačuvali obraz i pokret koji je nastao posle 1844. godine. Protivnici ovog tumačenja daju primedba da pošto Isus tad nije došao morali smo nešto smisliti da to objasnimo. Prema ovoj logici razmišljanja, istražni sud ne postoji u Bibliji, pogotovo ne nad Božijim narodom. Zar ne čitamo u Jovanu 5. glavi da onaj koji veruje ne dolazi na sud nego je prešao iz smrti u život. Tako, mi smo uzeli jedan stih, Danilo 8:14 izvukli iz konteksta, napumpali ga i dobili pogrešnu doktrinu. Ovo je bilo moje iskustvo čitajući knjige koje je moj prijatelj doneo meni 80tih godina, pa sam se i ja pitao da li je ova istina u Bibliji ili je zasnovana samo na jednom tekstu iz Danila.

Odlučio sam da počnem od početka Biblije pitajući se ima li istražnog tu igde suda. Da vam predložim da kada radite temu istražnog suda sa onima koji nisu upoznati sa tom temom, možda bi trebalo isto to da uradite. Umesto da idete odmah u Danila 7. i 8. glavu, predlažem da prikažemo onima koji su zainteresovanim za Bibliju da je to Božji plan kroz celo Sveto pismo. To sam i našao dok sam tražio odgovore. 1. Mojsijeva 3. glava. To je prvi istražni sud. Bog je hodao u večeri kada su Adam i Eva pogrešili i pitao je: "Adame gde si"? I onda, kao da je Bog bio advokat koji postavlja pitanje svjedocima na sudskom procesu i dok oni odgovaraju, On pokazuje da su oni krivi. I tako oni okrivljuju jedno drugog, pa Boga, pa zmiju i pokazuju time da je njihova priroda usmerena prema samima sebi, to jest sebičnosti.

Da budem siguran da nisam čitao ovaj tekst sa "adventistički naočarima" pogledao sam neke najbolje komentare 1. Mojsijeve. Pogledao sam najpoznatiji komentar na nemačkom, kog je napisao Klaus Vesterman, najveći teolog XX veka na 1. Mojsijevu. I njegov komentar za 1. Mojsijevu 3. glavu je da je to sudski proces. Istražni sud ako hoćete. To nije samo adventistička mišljenje. Ovo celo poglavlje, 1. Mojsijeva 3. glave, je u predivnoj kijastičkoj strukturi. I vrh kijazma je najvažnija tačka u priči, a šta mislite sta je to? Da li je to izricanje suda nad Adamom i Evom? Ne, centar je 3:15 - protojevanđelje. Istražni sud je stvarnost ovde. Bog je zaista ispitivao svedoke, dovodi ih na sud, u sudnicu i onda objavljuje presudu i posledice. Ali to nije srce priče. U sredini tog suda postoji prvo obećanje blagodati. Istražni sud nije suprotan blagodati, kao što to kažu kritičari ove istine.

Idemo u sledeće poglavlje, 4. glava i Kajin i Avelj. Nakon što je Kajin ubio brata, Bog poziva Kajina ponovo i pita ga šta je to učinio? Stavlja ga kao svedoka i postavlja mu pitanje. I u tom procesu, dok Kajin to poriče, on pokazuje da je kriv. On pokazuje svoj stav, šta je u njegovom srcu. A Bog proglašava presudu i kaznu. Tu je ubica, a šta je kazna za ubicu? Smrtna kazna. Kain je zaslužio da umre, ali Božija milost je otkrivena i u ovoj priči. Bog stavlja znak na čelo Kainu. Ne znak osude, već znak zaštite. Kada se kasnije rađaju ljudi i stotine godina dok bude živio, oni će videti taj znak i neće mu naškoditi. I to je istražni sud, ali u sred priče o sudu nalazimo Božiju blagodat.

U 6. glavi imamo priča o potopu i opet opis istražnog suda. Ovaj put to nije rekao Vesterman ali jedan od najpoznatijih jevrejskih teologa, Umberto Cassuto u svom komentaru na 1. Mojsijeva. On kaže da ono što nalazimo ovde je istražni proces. Neki adventistički skolari odbacuju istražni sud, ali čak i neki neadventički skolari to potvrđuju. U 5. stihu vidimo Boga kako istražuje, Bog je video šta se dešava na zemlji i u 7. stihu vidimo presudu i osudu da istrebi ljude sa zemlje. Ali opet šta je srce ove priče, to je kijazam takođe i dr Shea pokazuje da je to tačno. 8:1 – "Bog se opomenu Noja". Opet, i u priči o potopu nalazi se Božija blagodat. Bog ne pokušava da uništi sve što može, nego da spase sve koji žele. I vidimo da je to proces kroz istoriju. Pre nego što Bog zatvara vreme milosti za neku osobu, On otvara knjige da svemir vidi dokaze. On nije strogi samovoljni Bog koji govori: "kriv, nije kriv, kriv, nije kriv". On postupa na osnovu dokaza koji su svima jasni.

Sledeće poglavlje je 11. i Vavilonska kula. Primetite šta je rečeno o Božijoj aktivnosti dok ljudi grade kulu. 5. stih kaže da je Bog sišao da vidi grad i kulu. Neki od nas nose naočare. Da li Bog treba naočare i On ne vidi dobro pa mora da siđe da bi bolje video. Bog sa neba dobro vidi, zašto kaže da je sisao? Zato što želi da razumemo da on istražuje situaciju i on se ponaša na način na koji mi možemo da vidimo da je on uključen u to. Da li je taj istražni sud zbog Boga, da on nešto pronade? Ne, on zna kraj od početka! To je potrebno zbog nas, da nama otkrije šta je istina pred celim svemirom. Ovi ljudi koji su gradili kulu bili su pobunjenici protiv Boga. Bog im je rekao da se rašire po zemlji. Umesto toga oni su se skupili na jednom mestu i gradili kulu kojoj će visina biti do neba. To je onaj greh "podignute ruke" gde mi kažemo da nećemo ono što Bog hoće. To je izdaja protiv vlade neba i zaslužuje smrtnu kaznu. Ali šta Bog čini? On šalje anđela da sruši samo vrh kule i da pomeša jezike, tako da moramo imati prevodioce. To je nateralo ljude da se rasele i da traže one koji pričaju istim jezikom. To je Božija blagodat i pokazatelj da On ispunjava svoj plan.

Idemo u 18. glavau gde imamo Sodom i Gomor. Opet je jezik suda i ovde jasan. Bog silazi sa dva anđela, javlja se u ljudskom obliku i priča sa Avram o situaciji. Avram prepoznaje da je reč o sudu i pita "neće li Sudija cele zemlje suditi pravo"? Ovde imate reč "suditi". U 21. stihu imamo reči "sići ću da vidim" koje je opet jezik istrage i suda; istražnog suda. Ali da li je Bog odlučio da uništi sve u Sodomu, ili poziva Avrama da pregovara o broju ljudi koji će biti pošteđeni? Sećate se u 22. glavi kada Bog poziva Avrama da žrtvuje sina. Avram se ne protivi. Čuje glas i ide. Ali ovde, u 18. glavi, Avram pregovara, i smanjuje broj korak po korak. Čini se da Avram jednostavno sa punim poverenjem to čini, i veruje da ako nađe samo 10 pravednih u gradu, Bog ga neće

uništiti. To je blagodat. Teško mu je bilo da pronade 10 pravednika pa čak i Lota i njegove. Konačno, anđeli su ih izvukli iz grada. To je Bog kome mi služimo, Bog ljubavi i blagodati.

Možemo nastaviti i kroz 2. Mojsijevom i 3. Mojsijevom i naćićemo mnoštvo ovakvih scena. Dr. Shea u Izabranim studijama proročkog tumačenja izvlači 28 poglavlja iz Starog zaveta gde nalazite sud iz svetinje. Videli smo jedan primer ranije u 5. Mojsijevoj 19:19 sa zakonom koji se odnosio na lažnog svedoka. Trebalo je doneti svedoke pred svetinju i onda je sveštenik pažljivo istraživao situaciji i tek onda dolazi presuda. Istražni sud u svetinji, pred svetinjom.

Jedan od najjačih tekstova je u Psalmu 11. Ovaj Psalm takođe je kijastički uređen gde je 4. stih u sredini. Koji je ovo dvor? Čujete ovu poetsku paralelu gde sledeći tekst kaže da je na nebu. Presto je u nebeskom hramu i šta Bog čini iz njega? "Oči njegove gledaju i vjeđe njegove ispituju"! To je upotrebljena reč "*bahan*" i znači "istražiti", tj. pažljivo ispitati situaciju. Ali reći ćete da je ovo za bezbožnike, ne za pravednike. Sledeći stih kaže da Gospod istražuje ("*bahan*") pravednog. I ovde imamo i pravedne i nepravedne.

U jevrejskom jeziku je poseban termin za istražni sud, "*riv*". To se može prevesti kao istražni proces, ili zavetni proces, i on se nalazi na mnoštvo mesta da se objasni Božiji proces: Isaija 3:13:14, Mihej 6:1.2, Osija 4:1. Istražni sud dolazi pred prestanak vremena milosti. Svi ovi proroci su proricali protiv severnog carstva. Pogledajmo Mihej 6. glava. Koliko od vas je bilo na sudskom procesu? Ili ste možda gledali na TV-u. Postoji u sudnici proces, možda je drugačiji u različitim zemljama, ali princip je isti. I u biblijsko vrijeme je postojao specijalni proces kad je istraga u pitanju. Mihej 6 daje glavne elemente ovog procesa. Pročitajmo 1. i 2. stih. Tri puta u dva stiha se koristi reč "*riv*". To je Božiji istražni sud, sudski proces.

1. Preambula - ovo je bilo u sklapanju zaveta i u kršenju, raskidanju (što je istražni sud): tu Bog otkriva ko je On, ko je sudija! To smo pročitali u 1. i 2. stihu. "Jer Gospod ima parbu ..."

2. Istorijски prolog - ovde je sudija, ili advokat pokazivao šta je Gospod radio u prošlosti za svoj narod, kako im je činio dobro, štitio ih i vodio. Stihovi 3-5 kažu "da poznaš pravdu", pravedna dela Gospodnja. Šta je bio istorijски prolog kada Bog stvara zavet? Kad je Bog iznosio ono što je činio za njih, to je trebalo da izazove zahvalnost. Hvala ti za zaštitu. To su bila dela blagodati a odgovor je trebao biti poslušnost i zahvalnost. Umesto toga oni su se pobunili.

3. Odrednice - koje je Bog hteo da oni slušaju iz zahvalnosti. U 8. stihu nalazimo sumu toga šta je to. "Pokazao ti je čoveče šta je dobro ...". Ovde je sumiranje zakona. Ali umesto držanja odrednice, oni su ih prekršili. Tako da one postaju osuda za njih, optužbe umesto odrednica. Tako da Bog spominje sve načine u 6. glavi kako su se oni odmetnuli od njega. Kao rezultat tih optužbi koje pokazuju kršenje zaveta, Bog donosi presudu.

4. Presuda je u 13. stihu a ostatak pokazuje šta će se desiti.

5. Kazna - Zavjetna kazna prokletstva, blagoslova za poslušnost, prokletstvo za neposlušnost prema 5. Mojsijeva 27. i 28. glavi. Za kazna i njeno izricanje je ponovo spominjanje prokletstva. Ako ih čitate vidite da su ponovljena iz 5. Mojsijeve.

6. Svjedoci - ponekad oni dolaze na kraju, a ponekad na početku. Ko su svjedoci? To su gore i planine. Obično su na bliskom istoku svjedoci bili bogovi, ali Izrael ih nije imao. Izabrani su oni svjedoci koji su postojani, kojima se može verovati, stabilni, a najstabilnije su planine. Zato u 1. i 2. stihu kaže "gore i humova slušaju sada".

Ovo su osnovni koraci starozavetnog učenja o sudu. Da li je sud uvek bio negativan? Da li je istražni sud vezan uvek za pobunu? Šta je sa vernima u to vreme? Da li su bili uključeni u sud? Da, svakako! Mihej 7:9 opisuje pravednika, pokajanog grešnika. I Mihej je bio jedan od njih. Ovde nalazimo i glagol i imenicu: "dok ne raspravi (riv) parbu (riv) moju. To nije osuda, to je odbrana, za one koji su voljni da se okrenu Bogu pokajanjem. Za Miheja taj zavetni proces je bila dobra vest a ne loša. Vidimo dve strane istražnog suda. Istražni sud pokazuje ko su pravi Božiji ljudi, a ko buntovnici. Božiji narod nije bez greha ali ima pokajničko srce i Bog im daje nagradu, a to je odbrana.

Istražni sud u knjizi proroka Jezekilje

A sada jedna priča o studentu teologije koji je duvao u Šofar (rog na jevrejskom). Student teologije, ima 30 godina i bradu, i trebalo je da završi školu. Na žalost, on je u izbeglištvu, pet godina odsutan od svog doma. I ako gledate ovog mladog studenta, pitate se je li još uvek zdrav u umu jer je njegovo ponašanje malo čudno. Dođe u crkvu i nosi sekiru u ruci i dođe do zida i napravi rupu u zidu. Otvara rupu i prolazi kroz nju. A onda kasnije ga vidite ispred crkve, ima mač u ruci, i odsijeca sebi bradu i deo brade baca u vazduh a 1 / 3 u vatru, a 1 / 3 uzima, baca u vazduh i seče je mačem. Pitate se kakav je ovo student teologije?

Onda on počinje da priča o stvarima koje viđa a što izgleda kao NLO sa nekim čudnim bićima u sebi. Sve neki čudaci sa krilima koji dolaze na zemlju, sa čudnima očima po telu. Pa onda taj svemirski brod i on ga opisuje da ima čudne točkove.

Drugom prilikom vidite tog studenta a on leži ispred crkve i jede malo hleba i pije vode. Onda opet počinje da priča da ga je neka ruka uzela za kosu i nosila ga oko 900 kilometara kroz pustinju.

Ime tog studenta teologije znači "neko ko ga je Bog zgrabio" - Jezekilj. Mnogi kažu da je on neurotičar, psihopata, proricatelj ... ko je ovaj čovek? Da li je on lud? Da li je psihopata?

Ne! On je čovek koji je spreman da ga Bog uzme i koristi pre kraja milosti. On je živeo poslednjih meseci i dana pre razaranje Jerusalima. Bog ga je uzeo i kroz njega davao

ilustracije, da probudi narod. Ovo je čovek sa porukom i za adventiste danas. Zašto to kažem? Jer su knjiga proroka Jezekilja i Otkrivenje Jovanov tesno povezane. Koliko vas je imalo čas Danila i Otkrivenje? A koliko Jezekilj i Otkrivenje? Ne verujem da iko uči o tome u školama. Ali struktura knjige Otkrivenja je mnogo više zasnovana na Jezekiljinoj knjizi nego na knjizi proroka Danila.

U prvom poglavlju Jezekilje je Sin čovečji u kočijama a to je ista slika Otkrivenja 1. glave. U Jezekilji su četiri živa bića sa kočijama koja dolaze iz svetinje, dok u Otkrivenju su ista četiri bića oko prestola. U 3. glavi knjige, Jezekilja jede svitak koji je ukusan, a u 10. glavi Otkrivenja Jovan jede svitak. Nakon toga Bog Jezekilji daje posebnu poruku za narod. Tako je i sa Jovanom. Tu su i znaci na čelu onih u Jerusalimu, Otkrivenje govori o istom znaku, pečatu Božjem. Na kraju Jezekoljine knjige, postoji gozba za ptice koje jedu bezbožnike. U stvari, ceo odlomak je prenesen iz Jezekilja u Otkrivenje. Tu su Gog i Magog, Novi Jerusalim, lišće za iseljivanje narodima, kapije za 12 plemena Izraela. Sve je to u Otkrovenju iz Jezekilja. Posebna aluzija zapečaćenja Božijeg naroda i poslednje upozorenje dolazi pred razaranje. Ako želite da razumete poruku Otkrivenja morate ga staviti u kontekst knjige Jezekilje. To je poruka istražnog suda.

Pozivam vas da otvorite Jezekilj 1. glavu i da naslikamo sliku kraja vremena milosti za Judu. U prvom stih prve glave imamo datum. Obično to preskačemo. Ali ima razloga zašto je datum tamo. Jezekiljeve vizije su sve po datumima. To je ključ razumevanja onoga šta se zbiva u knjizi. Proroku je trideseta godina, što je vreme diplomiranja u Starom zavetu. Tada nauče da duvaju u Šofar i mogu da prinose žrtve. Jezekilja je bio u izbeglištvu i umesto da počne da radi kao sveštenik, Bog ga poziva za proroka. Koji je to datum? To je Juli 592. godine pre Hrista.

Kad sam ja završio školu, dali su mi jednu crkvu, u selu Bakaj u državi Arizona. I taj mali grad je imao reputaciju najtoplijeg grada u USA. Temperature su rasle do 43 C. Veoma, veoma je toplo u tom gradu. I prve subota, kada sam ja stigao kao tek završeni student, nosio sam tamno odelo da ih impresioniram. Iako je bilo u sred leta, ja sam se obukao kao propovednik i ustao da pričam. Pre nego što sam počeo starešina je rekao: "ti si tek završio seminar, šta su te naučili tamo? Da li su te naučili da citas Bibliju i da prihvatiš njeno učenje"? "Da", odgovorio sam. "Nisi li čitao Jezekilja", pitao je on? Rekao sam da sam ga davno čitao. "Sjećaš li se šta piše u 44. glavi, 18 stihu? Piše da se ne oblačite se ničim što donosi znoj". Zatim me je zamolio da skinem sako i da se osećam ugodno.

To me je ohrabrilo da proučavam Jezekilja. Našao sam simbole kao što su četiri stvorenja, četiri lica i krila, noge kao u krave i počeo sam da tumačim te simbole. Imamo tu točak u tačku i druge simbole. I tako sam stigao do pola poglavlja. Vratio sam se na drugo bogoslužje i pričao ono što sam mislio da je moćno iz tog poglavlja. Mislio sam da sam uradio stvarno dobar posao i da je značenje koje sam dao u redu. Ali sad kad gledam na tu propovedi vidim da nisam znao ništa. Gledate drveće a ne vidite šumu. Jer u Jezekilju 1. glavi ne znate značenje dok ne dođete do kraja. Jer nešto se primiče, bliže i bliže, a u početku je samo jedan oblak i onda postaje jasniji i vide se točkovi i stvorenja i 4 lica; ali tek kad je prišao veoma blizu. To nije samo čudno biće, to je tron! A na njemu

Sin čovečji. I on dolazi kao munja sa neba na zemlju. Tek kad se približio "svemirski brod", zvuk je odgovarao onom što je prorok video. Do tada je čuo samo glasove i huku krila kao glas velike vojske. Ali ono što imamo na kraju je slava i pojavljivanje slave Božije. Bog dolazi na svom pokretnom prestolu iz nebeske svetinje. Zašto, gde i koliko dugo?

Ni na jedno od ovih pitanja Jezekilja ne odgovara. Jezekilj je veliki čovek koji priča priče. Tek u 8. glavi počinje da postavlja ta pitanja. Imate uvod u toj glavi. Iz kog pravca dolazi? Sa severa! Šta se dešava tamo i šta dolazi sa severa? Sud! To je mesto suda. I mnogi proroci opisuju da sud dolazi sa severa. Tu u početku, imamo uvid zašto Bog dolazi. Međutim, da bi smo shvatili gde ide, treba da odemo u 8. glavu. I postoji još jedan datum i ako ga preračunamo dolazimo do Septembra 591. godine. Koliko je to kasnije od prvog datuma? To je 14 meseci, ako unazad računamo, što je preko godinu dana.

Isto tako nalazimo gde ovaj pokretni presto odlazi. U suštini, Bog uzima Jezekilja da vidi gde prijesto odlazi. I uzima ga za kosu i diže ga nad pustinju. To je isto mesto gde se desila Pustinjska oluja, od Iraka do Jerusalima. I gle slava Božija kao ona što je Jezekilja video na polju, a nalazi se na vrata unutrašnja koja gledaju na sever. Bog je došao u svetinju u Jerusalimu i tamo boravio preko godinu dana. To je dug period. Gde je tačno u hramu On bio? Kada čitamo 9. glavu gde napušta hram, možemo to videti. "A slava Boga Izrailju podiže se s heruvima". Gde je bila slava? Između heruvima što je u svetinji nad svetinjama.

Sada znamo gde je Bog stigao ali pitanje je zašto? U prvoj glavi vidimo da je to sud sa severa, ali od 3-8 glave Bog daje poruku Jezekilju nakon što je pojeo svitak. I onda prorok dobija nalog da ide i govori kući Izraelovoj. A koja je poruka koju on daje? To je poruka o istražnom sudu.

Napominjemo da u 5. glavi imamo isti redosled koji smo napisali ranije u vezi sa istražnim sudom. Bog daje vizuelnu predstavu da probudi narod. Od 1-4 stiha, prorok seče kosu i baca u različitim smjerovima, au 5. stihu je poruka "ovako veli Gospod Bog". To je preambula. "Ovo je Jerusalem koji postavih", to je ono što je Bog učinio, dakle istorijski prolog.

Ali šta je odgovor na sve to što je Bog učinio? Izrailju se pobunio, a 6. i 7. stih pokazuje da su gori od drugih naroda. I zato, 8. stih govori o presudi i dalje u 10. stihu. A ostatak 5. glave je prokletstvo iz 5. Mojsijeve 28.

Gde su svedoci u celom ovom procesu suda? 6. glava govori o prorokovanju protiv gora. Sećate li se ovih svedoka od ranije? Ovde Bog proriče protiv njih, jer su gore trebale biti svedoci. Međutim, i gore su se iskvarili. Na svakoj gori su se vršile orgije kultu plodnosti tako da Bog proriče i protiv njih.

7. glava je opis istražnog i izvršnog suda. Bog uzima Jezekilja kao svedoka da vidi šta Izrael čini. Zapamtite da je ova slika uzeta iz Jezekilja u Otkrivenje. Prorok jede knjigu i

onda dolazi poruka, kao i znak na čelima. Ne bi se iznenadili da je i poruka ista koju Bog daje Jezekilju.

Ja sam uporedio ono što je Bog pokazao Jezekilji sa onim u Otkrivenju. Četiri scene u svetinji Imamo Jezekilja 8:5 i "idol od revnosti". Zapamtimo da je reč o idolu. Onda 6. stih kaže "vidjećeš i gore gadove od ovih". I odvodi ga i on gleda ta zla dublje u svetinji. A u svetinji 70 ljudi obožava idola. 10. stih pominje ono što su obožavali.

Arheolog U. Albright je analizirao ovaj jezik i kaže da je to egipatsko-spiritističko obožavanje koje se tu nalazi u svetinji. I Bog kaže: "vidjećeš još veće gadove". 14. stih govori o plakanju žena za Tamuzom,. Tamuz je bio bog vegetacije koji umire i rađao se svake godine. Ove žene plaču jer je on umro i kad zemlja postaje plodna onda se on rađa. Verovali su u paganskog boga koji umire i vaskrsava što je paralela sa 13. i 16. glavom Otkrivenja. Tu imamo lažno jevanđelje, lažnog Mesiju i lažni sistem spasavanja. A onda je tu i slika, idola kao i spiritizam. Da li to zvuči kao Otkrivenje 16, kombinacija zvijeri i lažno jevanđelje? Nakon toga imamo ikonu zvijerinu i onda spiritizam. Svi je to ujedinjeno u poslednjoj prevari.

Medjutim, posle treće vizije Bog kaže "i veće gadove ćeš videti." 25 ljudi okrenutih ka istoku obožavaju sunce. I onda ga Bog pita: "jesi li video ovo sine čovečji"? To je to, to je kraj vremena milosti. Bog kaže: "Zato ću ja učiniti u gnjevu, i neće žaliti oko moje".

Šta je problem pre kraja vremena milosti? Obožavanje sunca! A u Otkrivenju nalazimo obožavanje na dan sunca. Konačni test je veoma sličan. Ove paralele su veoma jake za mene.

Onda dolazimo do 9. glave Jezekilje i vidimo da je sud završen. Slučaj je otkriven. Postoji razlika između pravih i lažnih sledbenika Božjih. I Bog počinje da napušta svetinju nad svetinjama. I sad se priča usporava, jako sporo On odlazi. Pravi pauzu na vratima svetinje, i daje uputstvo da stave znak onima koji tuže zbog tog stanja i šalje anđela da učini izvršni sud.

To je odvajanje dve grupe. Ko je osuđen? Da li je ceo svet? Ne, Božiji narod, oni koji kažu da su Njegovi a onda je stvarno otkriveno ko su njegovi, a ko su licemjeri. Tu imamo pečat, znak, na čelu. Da li vidite koji je to znak? Za znak postoje dve reči u jevrejskom: "ot" - bilo koji znak; ali ovo je reč "tav", a to je poslednje slovo jevrejskog alfabeta. U Otkrovenju imate "α" i "ω" gde je "ω" zadnje slovo grčkog alfabeta. "Tav" je znak naroda poslednjeg vremena. Danas ga pišemo drugačije, ali u vreme Jezekilja se pisalo u obliku krsta. Danas bi to nazvali znakom krsta. Da li je to Jezekilj shvatio ja to ne znam i da li je Bog planirao da to bude tako, ja ne znam, ali znamo da ovi ljudi imaju pečat svoje vernosti Bogu.

Kao što rekosmo ranije, onda dolazi do usporavanja u ovoj sceni suda. Priča se jako usporava. Kada se tako nešto dešava, onda znate da Bog to namerno radi. Sećate se da je došao kao munja, a sada se sporo udaljava iz svetinje nad svetinjama. Pauzu pravi na pragu doma, onda ide malo dalje i izlazi i ulazi u svoj pokretni presto, a onda se on

polako premešta prema istoku na samu ivicu gore i opet tu stoji. A onda heruvimi dižu presto i on ide preko doline Kedron i onda na istok od Jerusalima i na gori pravi pauzu. To je Maslinsku gora i to je zadnja scena slave Božije.

Možete li čitati između redova? Na Malsinskoj gori pravi pauzu. Gleda na Jerusalim kao što je Isus činio 600 godina kasnije dok mu suze teku niz obraze plačući za svojim narodom: "Jerusalimu, Jerusalimu .... ali ne htjeste". I ovde vidimo ne samo sliku istražnog suda, nego i srce sudije. To je Bog koji ne želi da završi sud, ako postoji još neko, da se okrene, pokaje. Ne samo da čitamo između redova, On kaže u 18:30-32 da je sud stvarnost, ali je to prilika da se spasu svi oni koji to žele. On poziva Izrael: "... obratite se i prođite se svijeh grijeha svojih, i neće vam bezakonje biti na spoticanje. Odbacite od sebe sva bezakonja koja činite, i načinite sebi novo srce i nov duh; i zašto da mrete dome Izrelov?. Jer mi nije mila smrt onoga koji mre, govori Gospod Gospod; obratite se dakle i budite živi."

Ovde vidimo Božiji postupak pre kraja vremena milosti. To je istražni sud. Dug vremenski period, upravljan iz svetinje nad svetinjama, a uključuje Božiji narod koji veruje. Mi možemo sve to propovijedati a opet na kraju promašiti cilj. Tip ovde otkriva kakav je antitip. Ali ne pokazuje samo događaje nego i srce sudije, i apel "obratite se i živite".

Verujem da je knjiga Jezekilja najbolja slika u Starom zavetu koja pokazuje kakav je istražni sud. I dozvolite mi još samo jedan potez četkicom na ovoj slici. U 40. – 48. glavi, opisan je drugi deo Dana pomirenja. 40:1 - 25 godine robovanja, u početni godine, Roš Hašana, prvi dan sedmog meseca, to je Dan truba, nova godina. To nije prvi dan koji je opisan, to je deseti dan sedmog meseca kada prima ovu poslednju viziju. To je Yom Kippur - Dan očišćenja. Na sam dan, Dana pomirenja on je dobio poslednju viziju. Zar to nije dovoljno jaka podudarnost i mi možemo izračunati sam dan koji je ovde u pitanju.

Nisam bio spreman da ovo pronađem, i bio sam bio šokiran, jer je i ovaj dan bio 22. Oktobar. Našao sam to u jednom nemačkom komentaru, ovo nije adventistički proračun. To je bio 22. Oktobar 573. pre Hrista. Ovde u ovom tipu istražnog suda, Bog ne daje samo proces nego poslednja vizija se odnosi na antitipski Yom Kippur ili Dan očišćenja. A o čemu su poslednjih osam glava! Čišćenje svetinje "To je dobra vest koja se nalazi u poslednjih 9 glava. Prvih 9 glava su o sudu, a poslednjih 9 glava su o obnovi i čišćenju. A to nam daje izbalansiranu sliku Dana pomirenja.

Zato vam preporučujem ovog čudnog teologa Jezekilju, sa mnogim drugim tekstovima u Starom zavetu, koji potvrđuje da je istražni sud biblijska doktrina. Medjutim, ne zaboravite da čujete poziv ovog drevnog teologa. Poziv je od Boga na Dan pomirenja: "Obratite se i budite živi."

Dan Suda u Novom Zavetu

Pogledajmo još jedan primer istražnog suda van knjige Danila. Ovo je iz Novog zaveta. Molim vas otvorite Dela 7. glava. Ovo je opis kamenisanja Stefana. Mi adventisti sedmog dana kažemo da se kamenisanje desilo se na kraju onih 70 sedmica koje traju od 457. pre Hrista do 34. posle Hrista. Ali meni nije bilo jasno zašto je taj događaj važan i bilo me je sram da podučavam taj deo proroštvo. Zašto kamenisanje Stefana ima toliki značaj?

Dugujem zahvalnost kolegi dr. Sheu za objašnjenje. Opet nalazite to u prvom poglavlju njegove knjige. Zašto je ovaj tako dug govor zapisan u Bibliji od čak 53 stiha! Zašto jednostavno nije rekčeno "Stefan je bio kamenovan"? Zašto ovoliki dugi opis?

Dr. Shea ističe u svom tekstu da Stefanov govor, napisan i izrečen po određenom modelu, je govor poslednjeg proroka u Izraelu. I on kao Isaija i Mihej, poziva vođe na sud. On je bio tužilac u tom procesu i tako je predstavljao nebeskog sudiju. U 2. stihu imamo preambulu. Onda počinje njegov dugi istorijski prolog, opisuje sve stvari koje je Bog činio u Starom zavetu. Čak spominje i izgradnju svetinje u 44. stih. Onda u 51. stihu prelazi na sledeći korak, na optužbe: "vi tvrdovrati, uvek se opirete Svetom Duhu kao i oci vaši ...." To je optužnica. Vođe su znale za ovaj model iz Starog zaveta. I zato, kad su čuli ovaj sledeći odlomak govora, shvatili su da ih on vodi na sud! On je uzeo status proroka Božijeg i optuživao ih je kao i proroci njihove oce u Starom zavetu. Zbog toga su se razbesneli. Tekst kaže: "Rasrdiše se u srcima i škrgut zubima."

A da li Stefan vidi Isusa koji sa desne strane sedi ocu? Ne! On stoji. Danilo 12:1 kaže da na kraju vremena milosti Mihajlo ustaje i objavljuje presudu i kraj vremena milosti. To je završetak istražnog suda na nebu, konačnog onog poslednjeg.

Ovo je tip mini istražnog suda, Stefan vidi Isusa da stoji sa desne strane. Kako znate da je ovo u važno u ovom narativu? Pogledajte način kako se on piše. Dva puta se ponavlja. Luka u 55. stihu piše šta Stefan vidi, a u 56. stihu iste reči pominje ali a sada ih govori Stefan. Ovo je klasična tehnika ponavljanja važnih reči i time naglašavanja. A Stefan vidi Isusa da stoji sa desne strane. To je kraj istražnog suda za vođe Izraela. Kada su oni čuli da to kaže, shvatili su da optužbu objavljuje nad njima, božansku osudu. Onda su se još više razgnjevili, zgrabili ga, izveli izvan grada i kamenovali.

Da li je to bilo ispunjenje proroštva? Ovo je kraj 70. sedmica i kamenovanje Stefana je kraj istražnog suda za Izrael. To je posebno proročeno u Danilu 9. glavi. 24. stih 9. glave Danila kaže da je poslednja stvar za 70. sedmica da se zapečati utvara i proroštvo. Ovde kao i u engleskom nije prevedeno kako treba. Jevrejski original ovde kaže "proroka" a ne proroštvo. Da se zapečatiti prorok, "navi" na jevrejskom. Prevodioci su ovde tumačili kada su prevodili, ali tekst to ne kaže. To je ono što se desilo kada je Stefan kamenovan. To su reči optužbe iz istražnog suda. Smrću su mu zapečaćena usta. I to je kraj 70. sedmica. Više me nije strah propovijedati 70. sedmica i jedva čekam da pokažem kako se to ispunilo.

Pogledali smo u Bibliji da postoji regularni postupak kojeg Bog čini. Ja bih vas pozvao da uradite taj biblijski pregled pre nego odete u knjigu proroka Danila. Ako odmah odete u Danila 7. glava, ljudi će reći da je to toliko strano Bibliji. Ali ako im pokažete da je to Božji način kako Bog postupa sa ljudima, i da je on fer sudija koji pokazuje da je učinio sve da spase. I kad vide taj model kroz istoriju i kad se pomeri poslednjim događajima nećete morati da ih ubjeđuje u istražni sud. U stvari, oni će vas sami pitati. Kao što je Bog u Jezekilju toliko čekao na pokajanje, onda će i na kraju čekati. Kada se ovo shvati, onda će i Danilo 7. glava imati smisao.

Istražni sud u knjizi proroka Danila

Ako je Bog u prošlosti primenjivao taj proces istražnog suda u Starom zavetu, zbog čega mi adventisti verujemo da 1844. počinje da se sudi od mrtvih pravednika. Da li će se ponavljati proces suđenja ljudima kojima je već sudio a bili su živi?

Mnogi od istražnih sudova koje smo do sada gledali, nisu se ticali uvek večnog života. Šta je bila kazna za Izrael? Odlazak u ropstvo. To je bila kolektivna kazna. Neki su ipak bili nevini. Ali ovo je pokazatelj na zemaljskom nivou kako Bog radi sa svojim narodom. Konačni istražni sud, za razliku od ovih drugih, određuje večnu sudbinu. Primer Stefana i istražnog suda je kraj teokratije ali ne i kraj za svakog pojedinačnog Jevrejina. Konačni sud će odlučiti ko će okusiti drugu smrt, dok ovi drugi istražni sudovi su bili pitanje prve smrti.

Da li Danilo 7. glava sledi isti model ili proceduru? Danilo 7. glava ne daje odgovor na to. Tekst kaže: "Sud sede i knjige se otvoriše ...", Dakle, samo opis početka. Mi pretpostavljamo da je ista procedura

Shvatam da je Danilo predmet koji zahteva dosta proučavanja, ali ne možemo ga sada zaobići i dalje govoriti o svetinji. Naročito zbog nekih novijih istraživanja koje potvrđuju da je ovo prisutno u knjizi. Šta je značenje imena Danilo? "Moj sudija je Bog" ili "Bog je moj sudija". Ne bi dakle trebalo da se iznenadimo da je knjiga o sudu.

Ja sam ubeđen, pošto predajem i male i velike proroke, da je imenovanje ljudi u Bibliji jako važno za Boga. Kada neko promeni karakter on promeni ime. I proroci koji su izabrani, veoma često su imali ime koje je sažetak njihove propovedi. Vi koji ćete imati decu molite se dugo pre nego date ime detetu. Čuo sam pre dve sedmice o čoveku koji voli bejzbol i tim Chicago Cubs. On je stalno išao na njihove utakmice. Imena njegove dece su po imenu ulica gde igra ovaj klub. To je ujedno smešno i tragično. Kad se naša ćerka rodila, sestre su pitale kako se zove a mi smo molili Boga da nam pomogne da odlučimo. Gledali smo u njeno lice satima i Bog nam je pomagao da joj damo ime. Ima razloga zašto smo joj dali takvo ime. To je postao njen životni cilj. Ubijeden sam da su roditelji dali ime Danilu jer je Bog znao da će on nositi tu poruku o sudu.

Ovo nije vreme da razgovaramo o datumu te knjige. Mnogi kritičari odbacuju da je Danilo autor jer ne veruju u proroštvo. Oni veruju da mora da je knjiga napisana u II veku za vreme Antioha Epifana jer je on za njih ispunjenje većine proroštvo.

Da li znate priču o profesoru Moskali i o njegovoj disertaciji? Dr. Moskla je došao na Andrews University da dobije doktorat. Završio je poslednje ispite i počeo da piše disertaciju, ali je morao da se vrati u Češku. Komunistam je bio još uvek jak. Kad je zaradio malo više novca i hteo da se vrati, komunisti ga nisu pustili da se vrati. Meseci su prolazili i godine, a vrata za njega se nisu otvarala. Bio je ubijeđen da treba da završi doktorat u Češkoj i otišao je u Prag gde je njegov mentor bio liberalan, visokokritični profesor za Stari zavet. Fin čovek ali nije verovao u Bibliju onako kako piše. Dr. Moskala je volio knjigu proroka Danila. Dok je studirao njegov mentor je rekao da je knjiga Danila napisana u vreme Makabejaca, II vek pre Hrista a ne VI vek, te da svako ko u to ne veruje nije nikakav skolar. Profesor Moskau je veoma hrabar čovek. Uradio je sličnu stvar kao i Roy Gane. Upravo je pisao doktorat protiv makabejske hipotezi iako je njegov mentor bas zastupao tu ideju. Bog ga je uverio da to treba to da uradi. Kada je dao disertaciju svom mentoru, on ju je pročitao i rekao: "Promenio si moje mišljenje, pokazao si toliko problema sa tom hipotezom da si je jednostavno uništio". Kada je odbranio disertaciju, hteo je da objavi tu disertaciju. On je napisao uvod i poslao disertaciju po celoj Češkoj. Divna priča. Ne mogu reći da je mentor postao adventista ili da je bio potpuno uveren da je Danilo pisao knjigu u VI veku. Ali u najmanju ruku nije više verovao u hipotezu o tome da je knjiga pisana u vreme Makabejaca.

Ja podrazumevam da je Danilo napisao knjigu proroka Danila. Kako da pridemo proroštvo? Profesor Doughan je pokazao da u književnoj strukturi, Danilo 7. glava je cnetralno poglavlje.

Koje su škole interpretacije ove knjige? Tri osnovne škole su istoricistička, preteristička i futuristička. Postoji i 4., idealistički, koja kaže da ne postoji detaljno ispunjenje proroštva. Koja od ovih pozicija je pozicija rane crkve i početka protestantizma? Bez izuzetka to je istoricistička. Proroštvo počinje u vreme Danila i kroz istoriju, korak po korak ide do kraja vremena. Zato se zove istoricistička skola jer veruje o ispunjenju kroz istoriju. Svaki od protestantskih reformatora je verovao u ovo. Govorili su da je mali rog paptstvo i verovali u princip dan-godina. Zašto više protestanti to ne veruju? Šta se desilo?

Postojala su dva jezuitska sveštenika iz vremena protivreformacije: Alkazar i Riviera. Oba ova jezuitska skolara su htela da skrenu pažnju sa rimokatoličke crkve. Alkazar je rekao da su se sva proročanstva već desila ranije u istoriji, u vreme Antioha Epifana. Sa druge strane, Riviera je došao sa drugom idejom da će se to sve desiti u dalekoj budućnosti. Oba kažu da nema principa dana za godinu, i da Antihrist nema veze sa papstvom.

To su bili jezuitski sveštenici i ceo protestantski svet je odlučio da sledi jednog ili drugog. Liberalini teolozi su prihvatili preterizam po kome nema dugih vremenskih perioda i proročanstva, a konzervativni teolozi su prihvatili dispencionalizam i verovanje da se u

proročanstvima radi o nekim budućim događajima. Ko je ostao da podigne baklju reformacije kad je u pitanju proročanstvo? Ko su proročke naslednici? Jedino adventistička crkva još uvek propovedam ovo.

Ipak, samo zato što su reformatori ucili tako, ne znači da je to istina. Ako pogledate ove tri škole, jedini pogled koji nije manipulisalo činjenicama je historicistički. Preteristi su morali da podele Midane i Persijance u dva carstva. Protumačili su da u Danilu 7 medved predstavlja Mediju a leopard Persiju. Da li su oni nekad postojali kao dva odvojena carstva? Da li je to anđeo kazao? Danilo 8. glava jasno kaže da je to jedno carstvo, medopersijsko. Isto tako, Preteristi kažu da je proroštvo o carstvu bilo neistinito, jer posle malog roga za njih treba da dođe kraj sveta. Ako je mali rog Antioh a kraj sveta se nije desio, onda se Danilo nije ispunio.

Futurizam opet sa druge strane ima dve hiljade godina jaza iako kada čitate tekst jasno je da nema jaza. A oni moraju da učitaju u tekst nešto što tu nije. Na primer, ako uzmu 70 sedmica iz proroštvo. Prema njima, 69 sedmica ih vodi u Isusovo vreme, a onda 70. sedmica se dešava hiljadu godina kasnije, na kraju sveta.

Jedini način tumačenja koji odgovara biblijskim činjenicama je historicistički gde proročanstvo počinje u Danilovo vreme ide kroz istoriju bez prekida i vodi nas do vremena kraja. Ja sam ponosan da budem naslednik reformatorskog viđenja proroštvo.

Bilo je zanimljivo prisustvovati dijalogu luterana i adventista. Kad smo došli do proroštvo, neki od njih su nas ismijavali za sulude stvari koje verujemo o papstva. A onda smo ih podsetili da je to isto i Luter učio. To baš nisu voleli jer nisu verovali u ono što je Luter učio!

Pogledajmo još jedan aspekt, dokaza za princip dan = godina. Znate dva teksta koje uvek koristimo: Jezekilj 4:6 i 4. Mojsijeva 14:34. Ali ti tekstovi su daleko od Danila. I ja sam bio sumnjičav prema tome i naročito da to tvrdim na osnovu nekih drugih knjiga, ne Danila. Skoro da sam bio siguran da to nije tačno. Knjiga od dr. Shea još nije bila izašla a ja sam imao priliku da čitam to poglavlje pre nego je knjiga izdata. I još uvek sam bio jako sumnjičavi prema tome i bio ubedjen da nema biblijskih dokaza za to. Posle čitanja prve glave, spustio sam knjigu i rekao: "ok, odustajem od svoje sumnje jer je to ipak istina". Dr. Shea daje 23 biblijska dokaza koji podržavaju princip "dan za godinu" i većina je iz knjige proroka Danila.

Uzmimo na primer Danilo 8:13. Ovde anđeo govori drugom anđeo i pita: dokle će trajati ta vizija, "hazon". Šta je odgovor? 2300 dana i noći, "večeri i jutara". Šta ova vizija uključuje? Vratimo se na početak ove glave, 8:1 "Treće godine carovanja Navuhodonosora" i "vidjeh u utvari ..." Koja je reč upotrebljena? "Hazon"! I još jednom, na kraju drugog stiha, "... vidjeh u utvari i bejah u Susanu ...." tri puta stihovi 1. i 2, a 13. stih jedan put to koriste tu reč. Ista vizija a traje samo literlanio 2300 dana i noći. A šta je sve uključeno u nju? Ako je prvi i drugi stih, onda je i trinaesti, koji uključuje i ovna i jarca. Šta oni predstavljaju? Anđeo tumač i kaže šta oni znače, careve midske i persijske a jarac označava cara grčkog. Dakle, 2300 dana i noći, treba da uključe Medopersiju i

Grčku. Koju jedinicu za merenje vremena onda koristimo? Ako uzmemo doslovno dane, koliko je to dugo? 6 godina, 4 meseca i 20 dana. A možda dan znači jednu sedmicu, onda je to 2300 sedmica. Da li to pokriva Medopersiju i Grčku? Ne! Ako je možda je dan za mesec, da li to pokriva ceo period? Ne! Koja nam je jedinica merenja ostala? Samo godine i samo 2300 godina pokriva ceo period. Vidite kako je ovaj princip prisutan unutra u tekstu. Godine su jedini period koji odgovara proročanstvu i njegovom ispunjenju.

Imamo takođe činjenicu da su 2300 večeri i jutara nazvane godinama u Danilu 11. glavi. Danilo 8:13 kaže "2300 večeri i jutara", a Danilo 11:6,8 i 13 govori o istoj viziji u kao u Danilu 8. glavi i otvoreno ih naziva godinama. Naročito 13. stih ima literarno značenje "vreme godina" (naš prevod kaže nekoliko godina).

Ako ni ovo nije dovoljno, možda možemo pogledati činjenicu da svako simboličko vreme u proročanstvu se izražava na način na koji Jevreji normalno ne govore o vremenu. "Vreme, vremena i po vremena", "2300 jutara i večeri" ne govore o vremenu na običan način. Čak i 1290 dana i 1335 dana, iako koriste izraz dan, u običnom jevrejskom govoru, kada govorite o dugom vremenskom periodu, delite ga u godine, mesece i dane. Ne bi nikad rekli to traje toliko i toliko dana. To čudno zvuči jevrejskom slušaocu kao što i nama čudno zvuči.

Da budemo sigurni da ovo nije bukvalno vreme nego simboličko pomaže nam i činjenica da u jevrejskom jeziku je svaki od ovih izraza izokrenut. Pa tako imamo izraze "veče jutro 2300" i "dana 1290". Ako bih vam rekao ja ću vas sresti ponovo za "dana 90", vi biste rekli da ja neznam vas jezik i bili biste u pravu. Vi sigurno ne okrećete termine na taj način. Jevrejsko uho isto tako kaže da je tu nešto čudno id a se tu sigurno radi o nekom simoblu.

Danilo je bio nadahnut da napiše ovaj izveštaj koristeći čudne izraze. Najjasniji dokaz za to je proročanstvo o 70 sedmica, jer je naročito rečeno: "od kad se naredi da se izgradi hram do Mesija ...". 70 doslovnih sedmica ne može pokriti taj period osim ako se koristi princip dan za godinu. Predlažem da ne koristite one poznate tekstove, kad objašnjavate princip dan za godinu. Nemojte koristiti laki način samo zato što neki tekst kaže ono što vi želite da kažete. Pokušajte ovaj teži princip. Onda će vam argumenti biti mnogo, mnogo čvršći. Tradicionalni tekstovi su dobri ali ovi argumenti mogu biti i jači dokazi.

Vratimo se na Danila 7. glavu i pogledajmo kakva je priroda ovog suda? Kako možete pokazati kakva je priroda ovog suda? Da li je istražni? Gde je tekst koji to pokazuje? 10. stih 7. glave sigurno to pokazuje: "sud sede i knjige se otvoriše." Ako imate sud koji sedi i knjige koje su otvorene u drevno vreme to je označavalo sudski proces.

Kada dolazi ovaj istražni sud? Da li treba ići u Danilo 8:13 da bi to saznali ili vam Danilo 7. glava već daje neku osnovu, otprilike vreme, ne tačan datum? Tri puta se u Danilu 7. glavi ponavlja jedan događaj koji daje približno okruženje istražnog suda. Pogledajte u te izveštaje. "Gledah i taj rog vojevaše sa svecima ...." I ako čitate još malo shvatićete kad počinje: "vreme, vremena i po vremena". To je period progona malog roga. Uzgred,

kako znate ko je mali rog? Koliko ste osobina malog roga našli u Pismu? Ja sam brojao iz Danila, Otkrivenja i 1. Solunjanima i našao sam 198 osobina. Izbrojte sami i naći ćete te osobine.

Neki predlažu da se tu radi o Islamu, ali tu može biti samo nekoliko osobina. Ali samo jedna sila se uklapa u svih 198 osobina. Tu imamo progonstvo 538. do 1798. godine. To je "vojevanje na svece", 7:21. Odmah nakon toga rata, počće istražni sud. A šta posle toga dolazi? Kraj 22. stiha kaže da sveci preuzimaju carstvo što označava drugi Hristov dolazak. Imamo dakle rat protiv svetaca, istražni sud i drugi Hristov dolazak. Da li je istražni sud posle Adventa ili pre? Jasno je da je reč o preadventnom sudu. Ne daje nam se datum početaka nego otprilike vreme. Ako vreme kraja počinje od 1798. godine, onda negde između tok početka kraja vremena i Adventa počinje sud. Danilo 8:14 daje tačnu godinu doki u 7. glavi se daje opšti vremenski odsek.

Kome se sudi u Dalnilu 7. glavi? Sud je u korist svetaca. Knjige su otvorene kako kaže 10. stih. Kad odete u Stari zavet i tražite frazu "nebeske knjige", videćete da se pominju 6 ili 7 puta. Te knjige se uvek odnose na Božiji narod. To nam govori da je ovde sud Božijem narodu a ne zlimala. Da li sud ipak uključuje i sud nad malim rogom? Postoje različita mišljenja o tome. Mali rog je osuđen pre. Moj profesor dr. Hasel kaže isto. Ali dr. Shea kaže da je i mali rog uključen. Moja pozicija je takođe da je i rog uključen u sud.

Da li je mali rog bezbožni sila ili tvrdi da je Božija? To je u stvari prevara! To je falsifikat Hristove službe - "tamim". Istražni sud govori o svima onima koji uzimaju Hristovo ime i to je glavna stvar. Mnogi kažu da su pravi vernici, ali istražni sud otkriva ko su oni zaista. Ako tako razumete mali rog, onda ima smisla da se sudi i nad malim rogom. 26. stih pokazuje ono sto Stari zavet govori da sud uvek ide u oba smera: osuda licemjera i odbrana Božijeg naroda. Ipak, istina je da knjige opisane u 7. glavi nemaju veze sa malim rogom, one se tiču Božijeg naroda. Da li je mali rog Božji narod? Ako je to narod koji tvrdi da je Božiji narod, onda se tiču i njih. Ali ovde trebamo još proučavanja i istraživanja po tom pitanju da bi shvatili kompletnu sliku ovoga.

Imamo neke starozavetne tekstove za knjige: 2. Moj 32:32-33, Psalam 56:8, 139:16, Malahija 3:16, Danilo 12:1. To je srce suda kada se knjige otvaraju i počinje sud. Onaj koji je spasan zapisan je u knjizi. Čemu ti nebeski zapisi? Sud nije za Boga da on treba da zna nešto što do tada nije znao. Njemu ne trebaju zapisi. Sud je zbog svemira koji ne može da čita naše misli i koji vidi stvari samo spolja. On može biti prevaren spoljašnošću, i da dobije utisak da smo mi narod Božiji a u suštini možda nismo to. To je dokaz ko je za Boga a ko nije.

Svakako, mislim da ne treba da insistiramo da su to prave knjige na nebu ili neki kompjuterski sistem ili ne znam šta drugo. U Danilovo vreme to su bili namotaji, i on koristi zemaljski jezik onako kako mi čuvamo zapise. Bog je dovoljno veran da otvori dokaze za svaki slučaj. I kao što ćemo videti, on najviše voli da pokaže dokaze da smo njegovi. Ceo svemir peva. Bilo bi bezvredno kada bi Bog gledao knjige za sebe. Međutim, to je za nas jer su potrebni opipljivi dokazi za presudu.

Preskočio sam jednu od važnih tačaka u Danilu 7:22. Izraz "Dade se sud" označava u ovom biblijskom zapisu da on nekog uzdiže. Sud je dobra vest u ovoj sceni za one koji su sveti, koji su prihvatili Boga zaveta. Ovde se ne misli da su oni savršeni nego da su odani Bogu.

Datumi u Danilovom proročanstvu

Da pogledamo početni datum proroštva od 2300 dana i noći i Danilo 9:25 stih. Kada je izdat dekret o zidanju Jerusalima? Tri puta je izdat. Prvi je bio Kirov dekret (Jezdra 1. glava). To je bio dekret o zidanju samo hrama, a ne grada. Izgradnja hrama je za trenutak zastala zbog progonatva. Pod Darijom dolazi drugi dekret. To je ponovna autorizacija izgradnje hrama. Jezdra 6. glava i Darijev dekret nisu dekreti koje mi tražimo. U Jezdri imamo isto tako dekret koji je u sedmoj godini carovanja Artakserksa. Ovaj dekret ne označava otvoreno zidanje grada, ali uspostavlja sudije i upravitelje. To je zakonodavna vlast. U Starom zavetu suđenje je bilo na kapijama grada. Dakle, kapija grada je morala biti izgrađena. Podrazumeva se, dakle, da je data autorizacija i o izgradnji hrama. U Jezdra 4:12 kaže se da kao rezultat ovog dekreta, počinje se zidanje grada. Jezdra nije napisan hronološki, već tematski. Jezdra 4 opisuje probleme oko izgradnje hrama. 12. stih kaže da su bez obzira na te probleme gradili grad. Postoji i četvrti Artakserksov dekret od 444. godine (Jezdra 2. glava). Ovo je samo srodno potvrđivanje prethodnog dekreta.

Kad je dakle izdat ovaj treći dekret? Datumi su ustanovljeni mnoštvom dokaza, ali, nema sumnje da prva godina Artakserkska je bila 464. godina pre Hrista.

Vavilonci su računali godine od proleća do proleća, gde je prvi mesec bio u proleće. Sedma godina Artakserksa bi bila 458-457. Kako je Jezdra računao Artakserksovu godinu? Da li je koristio sistem od proleća do proleća ili sistem od jeseni do jeseni koji koriste Jevreji. Jevreji su imali religijski kalendar koji počinje u proleće, ali njihova kraljevska godina, građanska godina je počinjala na Roš - ašana, u jesen. I mi imamo razno računanje godine, kao na primer kalendarsku godinu i školsku godinu. Tako su i oni imali više načina računanja godina. Ako je Jezdra koristio računanje od proleća do proleća onda je vreme Proročanstva počelo 458. Ako je računao od jeseni do jeseni, onda je računanje počelo 457 god. Kako to da znamo koje je računanje tačno?

Nemija je bio vrlo jasan u računanju. Nemija je bio carev peharnik na dvoru. Kad piše knjigu, on koristi godinu od jeseni do jeseni. Nemija 1:1 daje nam okvir vremena za ovaj datum. Datum tog događaja iz 1. glave je u mesecu hislevu 20. godine, to je deveti mesec kalendarske godine. I kaže da je tog meseca čuo tužnu vest u palati. Druga glava prvi stih kaže da je datum događaja koji je tu opisan bio meseca nisan dvadesete godine Artakserksa. A nisan je prvi mesec, dakle proleće. Ali, koja je ovo godina Artakserksa? Još uvek dvadeseta. U devetom mesecu bila je dvadeseta, au prvom mesecu opet dvadeseta. Nije se promenila godina vladavina u proleće kao i u vavilonskom sistemu što bi još uvek bila ista godina. Nemija je, dakle, koristio sistem računanja godine od jeseni do jeseni. I Jezdra je koristio taj isti sistem. Prva tri meseca bila su 458, deseti mesec je

počeo 457 god. Prvog meseca je krenuo za Jerusalem sa dekretom a petog meseca je došao za Jerusalem. A dekret se realizovao kad je on došao u Jerusalem. Godina je dakle 457, a ne 458.

Postoji još jedan dokaz za ovo. Ostrvo Elefantini je veliki izvor papirusa iz starih vremena. Neko je primetio da jedna stara žena želi da spali neke stare papiruse i video da su to papirusi iz vremena Artakserksa. Tu imamo vavilonsko računanje vremena uporedo sa jevrejskim. Dva datuma imamo i jasno je da je ovo jevrejsko računanje od jeseni do jeseni. Od tog proroštva računamo i dolazak Mesije.

Prema našem tumačenju, to je isti datum i za početak 2300 dana i noći. U Danilu 9:24 vidimo da je 70 nedelja odsečeno od prethodnog proročkog lanca. I ako idemo iz Danila 8 vidimo da imamo 2300 večeri i jutra. I kad anđeo daje objašnjenje za proročanstvo, on ne objašnjava vreme. U Danilu 8:26 imamo viziju koju niko nije razumeo. Reč upotrebljena ovde za viziju nije "hazon" već "mareh" a to se odnosi baš na vreme. To nam kaže u prethodnom stihu. To je upravo vremenski deo vizije i Danilo ne dobija objašnjenje za to. U Danilu 9. glavi se kaže da Jeremija govori koliko će se biti u ropstvu i Danilo se moli kada će se vratiti iz ropstva jer se vreme približava kraju. I zato mu anđeo daje objašnjenje. Danilo 9:23 kaže "Slušaj reč i razumi utvaru". Reč za utvaru je "mareh". Baš ono što on nije razumeo o vremenu, anđeo mu objašnjava. Dakle, anđeo otkriva ostatak vremena od 2300 dana i noći. Veze između ove dve glave su jako snažne.

Od nedavno postoji još jedan dokaz za ovo. Teolozi su izučavali jezik koji ovde anđeo koristi. Prvi deo glave govori o 70 doslovnih godina koje će Jevrejski narod provesti u ropstvu. 2. Dnevnika kaže da su ovo bile subote počivanja. Svake sedme godine bila je subota počivanja. Očigledno oni sada nisu slavili te godine. Bog kaže da će zemlja počinut te godine. Deset subotnih godina. Deset ciklusa. Kada anđeo dolazi ne objašnjava se samo ono vezano za ropstvo, već on govori o dolasku Mesije. Zar neće biti sedamdeset godina a ne sedamdeset sedmica? A šta su sedamdeset sedmica u subotni načinu računanja? To su oprosne godine. Deset oprosnih godina. A oprosne godine su bile svakih 49. godina. To je bila oprosne godina i nova godina u novom ciklusu. Deset oprosnih godina je 490 godina. Ropstvo je bilo deset subotnih godina a do mesije će biti deset oprosnih godina. Mnogi neadventistički teolozi su ovo videli. Ako će biti deset oprosnih godina do Mesije, zar nije logično da dekret počne na početku oprosne godine, a da 70 sedmica bude kraj oprosne godine. Moj kolega Daglas Voterhaus je otkrio da oprosne godina u vladavini Artakserksa je bila 457 god. Dakle, imamo ispravni dan početka.

Hajde da idemo na kraj 2300 dana i noći. Danilo 8:14. Neki razmišljaju da ovo treba podeliti na pola, jer 2300 večeri i jutra su jedan dan, zato treba podeliti na pola. To bliže odgovara periodu vladavine Antioha Epifana a oni smatraju da je on taj za vreme čije vladavine je on obeščastio hram. Jevrejska gramatika nam ne dozvoljava da delimo dane na pola. U jevrejskom ne kaže "veče i jutro" već "veče - jutro". To je jedna jedinica. Izraz "veče i jutro" imamo u Stvaranju. Dakle, to je jedan dan "veče - jutro". 2300 dana je to "veče - jutro". To nas dovodi do 1844.

Zašto taj izraz uopšte "veče - jutro". Jedan razlog je zato što to nije normalan izraz za vreme. Postoji još jedan razlog. Poslednji deo vizije koristi jezik svetinje - tamim. Gaženje svetinje je prethodna misao. Jezik "veče - jutro" je jezik svetinje. Dnevna žrtva nije opisana kao "veče - jutro". U našem prevodu 13. stih govori o dnevnoj žrtvi. Reč žrtva ne postoji u jevrejskom originalu na ovom mestu. Samo reč tamid - "svagdašnja", tako da ovo ne upućuje samo na žrtvu. To ukazuje na celokupni sistem u Svetinji koji uključuje celu službu. I hleb je bio uključen u "tamid" što označava "neprekidno". Dok izraz "veče jutro" ima u sebi izraz za žrtve u svetinji, to ipak ne ukazuje direktno samo na žrtve jer 2. Mojsijeva. 29. glava kaže da je zajednička žrtva "jutro - veče" žrtva a ne "veče-jutro". Jutro je prvo pa onda veče. Sa druge strane, u Danilu izraz "veče-jutro" je izraz koji prevazilazi žrtveni jezik i ima jezik stvaranja.

Da pogledamo poslednji datum od 2300 dana i noći. Došli smo do 1844. god. Mileritksi propovednici su tvrdili da je to 1843. god. Zaboravili su na nultu godinu. Kad idete pre i posle Hrista nemate nulte godine. Kada se eliminiše nepostojeća nulta godina, dođemo do prave godine, 1844. Koje doba godine je ispunjenje proroštva? Ovde su sa prazničnom tipologija kombinovali Danila 8. Videli su sliku Dana pomirenja i opis čišćenja svetinje da je jezik iz Dana pomirenja. Onda su se pitali kad Dan pomirenja dolazi.

Dezmond Ford i drugi koji imaju primedbe na ovo tumačenje su ismejavali milerite da su bili naivni. Primedba je da su mogli otići u jevrejski almanah i videti kad je dan pomirenja bio 1844. godine. Koji je tamo datum? To je 21. Septembar a ne 22. Oktobar. Odakle im je ova ideja za 22. Oktobar. Veoma nenaučno, reklo bi se. Ili su ovde skeptici nenaučni možda?

Septembar 21. je bio rabinski način računanja vremena. Kako su rabini računali vreme? Koristili su matematičke formule. Jevrejska godina je lunarna a ima i solarne godine. Lunarna godina je oko 10 dana kraća od solarne. Svake tri godine morate dodati jedan mesec da bi bili usklađeni kalendari. Ustvari, 7 puta se dodaje jedan mesec u toku 19 godina. Kada dodajete taj ekstra mesec? Rabini su jednostavno sami izabrali gde će koji staviti. Šta je problem sa tom metodom? U Pashalno vreme šesnaestog, prvog meseca, trebali su da obrću zreo snop ječma. To je mesec Aviv. To je prvi jevrejski mesec. To je snop ječma koji je sasvim zreo za branje. Niste mogli Pashu da imate ranije jer onda ne možete da obrće snop. Tako da na kraju dvanaeset meseci svake godine u biblijsko vreme vođe bi otišli i videli kakva je žetva. Da li će za dve sedmice kada mu je vreme obrtanju snopa on stvarno biti zreo. I kada bi shvatili da on ne bi bio dovoljno zreo onda bi dodali taj ekstra mesec. Onda bi imali drugi dvanaesti mesec (adar).

Pitanje je da li je 1844. bilo neophodno da se doda taj drugi adar. Prema jevrejskim računicama - ne. Bog je sačuvao malu grupu jevreja koja je računala na biblijski način vreme - karaiti. Oni su jevreji koji jedini još veruju u princip "Sola Scriptura". Nisu sledili ni Mišne ni Talmud već samo Bibliju. Većina njih je živela van Jerusalima. Većina je pre 1844. godine prisvojila jevrejski način računanja godina. Ali postojala je mala grupa karaitskih Jevreja koji su živeli u Jerusalimu. Jedan Jevrejin po imenu Kalman je u to vreme pisao iz Jerusalima pismo koje je objavljeno u američkom biblijskom ripozitoru. Tridesetih godina on je bio u Jerusalimu. On je primetio da je obična rabinska godina

pomerena na jedan mesec u odnosu na ječmena žetvu. Mileriti su našli ovaj članak u časopisu. Našli su vreme kada ječam sazreva 1844 god. Otkrili su da je suviše brzo da ječam sazri ako ne dodaju taj jedan mesec. To nas dovodi do 22. okrobra. Bog je poveo adventiste tog vremena ovoj maloj jevrejskoj sekci umesto da idu u objavljeni almanah.

I bez karaita možemo izračunati kada je bio dan pomirenja 1844. godine. Postoji set kalendarskih tabela koji su napisali Parker i Duberštajn koji su od Navuhodonosora sve do prvog veka nove ere rekonstruisali ceo kalendar. Iz ove tabele znamo kada je 457. godine bio dan pomirenja. Oni imaju tri pozicije računanja dana pomirenja za tri uzastopne godine: kasno, srednje i rano (u zavisno od 10 dana razlike između solarne i lunarne godine gde se jedan mesec dodavao svake treće lunarne godine.) 457. godine pozicija dana pomirenja bila je rana. Da bi razumeli koja je bila zadnja godina iz lanca od 2300 dana i noći ili godina, moramo da razumemo da svake devetnaeste lunarne godine se ciklus ponovo vraća na početak. I ako 2300 podelimo na cikluse od 19 godina, imamo 121 ciklus i jednu godinu ostatka. Ta jedna godina ostataka, 1844. bi dakle bila prva godina u sledećem ciklusu. 457. godine kalendar je bio na ranoj poziciji za dan pomirenja. S obzirom da je 457. godina bila godina sa ranom pozicijom za Dan pomirenja, sledeća bi bila sa kasnom pozicijom (ciklus od tri pozicije ide: kasna, srednja, rana) 1843. je dakle bila sa ranom pozicijom za Dan pomirenja isto kao i 457. godina pre Hrista. Prema tome, 1844. godine je kasna pozicija za Dan pomirenja, što nam daje datum Dana pomirenja 22. Oktobar 1844. godine kao tačan datum.

Knjiga Otkrivenja

Knjiga Otkrivenja je bukvalno ispunjena brojem sedam. Ne bi trebalo da nas začudi da na osnovu toga postoji određena struktura. Tako, u Otkrovenju pronalazimo sedam scena u svetinji. Prva scena je svećnjak. Druga scena je inauguraciji Hrista. Treća scena kadioni oltar sa posredničkom službom Hrista. Četvrta scena je kovčeg zaveta. U petoj sceni zatvara se svetinja da ne može niko da uđe. To je kraj vremena milosti. Dr Polin to naziva deinauguracija. U šestoj sceni se ne vidi svetinja, ali se čuje zvuk pesme u svetinji. Bića o kojima smo ranije čitali koja se nalaze u svetinji, sada pevaju doksologiju. I sedma scena je šator Božiji sa ljudima.

Za svaku od ovih scena imamo seriju broja sedam. Za prvu scenu svećnjak imamo sedam crkava. Za scenu inauguracije imamo sedam pečata. Za scenu kadionog oltara imamo sedam truba. Za scenu kovčega zaveta imamo sedam scena velike borbe. Ovde ne govori specifično sedam, ali sedam je podeljeno sa frazom "i videh". Ta fraza deli sve u sedam sekcija. A posle dianuguracije imamo sedam poslednjih zala, a posle doksologije imamo sedam završnih scena velike borbe. I ove su podeljene sa "i videh". Sedam scena počinju sa "i videh". I konačno Novi Jerusalim i svetinja. Ovo je osnovna makrostruktura Otkrivenja. Kad jednom shvatimo ovu strukturu imamo ključ za razumevanje knjige Otkrivenja.

Pogledajmo ovaj put Otkrivenja. Tok se vidi u sedam scena u svetinji. Prvi je svećnjak. Na prvi pogled kao da se to dešava na nebu. Ali, gde je taj svećnjak? Šta predstavlja? Sedam cekav su u pitanju. One su na zemlji. Vezane su za delo Hristovo. U četvrtoj glavi Jovan čuje glas "popni se gore". Sad smo u nebeskoj svetinji. Tu Jovan vidi inauguraciju Hrista kao cara. On vidi mešavinu scena u svetinji i svetinji nad svetinjama. U inauguraciji i svetinja nad svetinjama je povezana. U osmoj glavi je slika Hristovog posredovanja. Tu vidimo jedan tok istorije spasenja, od Hristovog dela na zemlji prema inauguraciji, prema posredničkoj funkciji. A u Otkrivenje 11:19 ulazimo u svetinju nad svetinjama i to je prvi uvod u Sud. Peta tačka je prestanak službe u svetinji, zatvaranje vremena milosti. Šesta scena je doksologija na zemlji. Još u vek smo na zemlji. Konačna scena nas dovodi na zemlju. To je opis nove zemlje. Svaki od ovih scena u svetinji imamo tok kroz istoriju, zatim imamo poseban fokus na poslednje događaje. Imamo ne samo liniju scena u svetinji, nego imamo sedmice ponavljane u knjizi. Ovde ne idemo u mikrostrukturu, već posmatramo samo širu sliku.

Kada citamo o "Tamidu" ("svagdašnja") u Mišne, postoje različiti događaji koji se dešavaju u toku jutra i tu je isti poredak kao u prvoj polovini u knjizi Otkrivenja. Tako da je zajednička služba prvi deo Otkrivenja. Dok se krećete kroz kroz ovih sedam scena vi se krećete kroz jevrejske praznike. U ovoj prvoj polovini imamo jak naglasak na smrt i vaskrsenje Hristovo. "Ja sam bio mrtav i sad sam živ". Tu imamo Pashalni jezik. U 4. i 5. glavi imamo inauguraciju Hristovu. Hristos je inaugurisan na Pedesetnici. Izlivanje Duha svetog je samo znak inauguracije u nebeskoj svetinji. To je Pedesetnica. Koja svete spise su čitali Jevreji na ove praznike? To je iz proroka, Jezekilj 1. glava govori o četiri životinje. Imamo četiri životinje opis u Otkrivenju. Imamo ovde dokaz veze sa svetim spisima koje su jevreji čitali za te praznike.

U osmoj glavi od 2.-6. stiha imamo odmor Truba a odmah zatim sedam truba. U Otkrivenje 11:19 odlazimo u svetinju nad svetinjama. To je Jom Kipur (Dan očišćenja). Imamo istražni sud u 14 glavi. 15. glava zatvorena je svetinja, posrednička služba prestaje i izlivaju se sedam poslednjih zala. To je izvršni sud. A u 19. glavi to je doksologija a onda imamo i milenijum u tom delu. To je veliki beli presto i milenijumski Sud. I kada je greh očišćen, večni odmor Senica počinje. To je struktura svetinje u Otkrivenju.

Vrste sudova u Bibliji

Nešto o sudu u Bibliji. Nekad učimo istinu o sudu a to ne stavljamo u širi kontekst. Ima šest sudova u Bibliji:

1. Prvi je onaj koji se otkrio na krstu (Jovan 12:31) Na krstu Isusu je suđeno. Tu je temelj svih drugih suda. Postoji zavetno prokletstvo, ali Hristos preuzima ta zavetna prokletstva. Svi drugi sudovi proizilaze iz ovog na krstu.

2. Druga faza je propovedanje jevanđelja (Jovan 3:18:19; 8:39). Kad god se propoveda jevanđelje, u pitanju je sud na tom osobom. To je sud na egzistencijalnom nivou.

3. Treća faza suda je istražni sud. To je konačni sud - ko je Božiji narod a ko nije. Iako je odluka već doneta i Bog već zna ko je Božiji a ko nije, ipak Bog otkriva svemiru da je On pravedan.

4. Četvrta faza je u vezi sa Drugim Hristovim dolaskom. Sedam poslednjih zala je sud. Drugi Hristov dolazak je kulminacija kada su bezbožnici uništeni. To je sud Drugog Hristovog dolaska.

5. Peta faza je milenijumski sud. U čiju korist je ovaj milenijumski sud? On je za nas. On odgovara na pitanje zašto su neki ljudi na nebu, a drugi nisu. Bog će odgovarati na sva pitanja hiljadu godina.

6. Šesti je konačni sud, izvršni sud. On pokazuje da je Bog pravedan iako uništava grešnika. On će kazniti ono što odgovara zločinu. Pre ovog suda, Bog će opravdati svoj karakter i prema izgubljenima. Svako će brzo videti ceo svoj život. Čak i sotona će morati da prizna da je Bog pravedan. To će se desiti vrlo kratko pre nego što ga ponos ne odvede u samouništenje.

7. Koji je sedmi sud? To su svi mikrosudovi koji ukazuju na završni sud. To bi bili svi prethodni sudovi pre zavešnog suda.

Danilo 12. glava

Želeo bih ponovo da pomenem Danilo 12. glavu. Ima nekih koji žele da označe datum Hristovog dolaska na osnovu Danila 12. glave. Dobar izvor studija za Danila 12. je dr. Vilijam Šej. Treba shvatiti koja je uloga Danila 12. glave. To je epilog knjizi. Objasnjenje vizije iz Danila 8. glave imamo u Danilu 11. i 12. glavi. Danilo 12. glava jasno ukazuje na Danila 8. glavu U šestoj glavi Danilo pita kad će biti kraj tim čudesima. Drugim rečima, kad će biti kraj svega. Nalog je da se zapečati knjiga do poslednjeg vremena. Onda anđeo pita kad će biti kraj. U sedmom stihu imamo odgovor. To je aluzija na Danila 7. glavu, tako da izraz "vremenima i po vremenima" kad će biti rat, je aluzija na Danila 7. glavu.

Imali smo vreme od 538. -1798. godine, ali onda su tu dva dodatna proroštvo na kraju. U 11. stihu se to pominje "A od vremena kad se ukine žrtva svagdašnja...". To nije ništa novo. To je eho Danila 8. glave. Ovde kaže da od vremena kad se ukine žrtva svagdašnja biće 1290 dana. Zašto znam da ovo nisu obični dani? Zato što se ne kaže tako za takav vremenski period. Oni bi rekli toliko godina, toliko meseci i toliko dana. Dakle to nas vraća u Danilo 8. glavu kad je "svagdašnja" bila oduzeta. Dr Šej nam pomaže u tome što ukazuje da od godina 503. – 508. postoje dve faze u ukidanju svagdašnje žrtve.

Svagdašnja žrtva je "tamid". To je posrednička služba sveštenika u svetinji. To je Hristova posrednička služba. Kada će ona biti oduzeta? Kada neko na zemlji umesto Hrista počne to da radi. Kad se to dogodilo? Postojao je prvo dekret 503. godine, kad je rimski sinod po prvi put biskupa nazvao "vikarius filidei". Hteli su da kažu da je Rimski biskupi je posrednik između nas i Boga. A to je isto vreme kada se postavlja gnusoba pustoši. Gnusoba je lažni "tamid". Dekret je izdat 503. godine i papa je postao vikar Sina Božjeg. 508. godine se vojno obezbeđuje ta realnost. Te godine ja porobljen prvi arijanski rob. Aklodovik I franački kralj je preobraćen u Hrišćanstvo. Postavljena je prva kruna. Rimskom biskupu je dana vlast da može taj dekret da sprovede u delo. Ako 508. godinu uzmemo da je oduzeta svagdašnja i odemo 1290 godina unapred, dolazimo do godina 1793 kada je Nacionalna konvencija Francuske rekla da bi Francuska trebalo da odbaci hrišćanstvo. To je bio dekret, a papa je proteran iz Francuske. Dve faze su dakle dekret i vojna ofanziva.

1260 godina se računa od 533. godine. Justinijan je 533. godine izdao dekret. Postoji model u sva tri događaja. Prethodni dekret postaje delotvoran vojnom akcijom. Justinijan izdaje dekret 533 i kaže da je rimski biskup glava svim crkvama. Tada su sveci "dati" u ruke papi (Danilo 7. glava). A kad je taj dekret postao delotvoran? To se desilo kada su tri roga iščupana, 538. godine i sad papa ima celokupnu kontrolu. Danilo 7 kaže da će sveci biti predati u ruke rogu. Tu imamo i 1260 i 1290 godina.

Odmah posle perioda od 1290 godina opisuje se 1335 godina. Po biblijskom računanju vremena nemamo samo racunanje godine od januara do decembra već su obe godine uključene. Da je Bog dao 1336. to bi nas vodilo u 1845. što je dalje od 1844. godine. On nam je dao najbližu godinu. Dr. Šej je to mnogo detaljnije objasnio i pokazao da se ovde proroštvo uklapa.

Zašto ne volim futurizam kao način proročke interpretacije? Kontekst Danila 12. glave ukazuje na prošlost a ne na budućnost, kao i to da dani nisu doslovni nego je tu simbolika "dan za godinu". Sve se onda vidi lepo u mozaiku. Jedan konačni argument je Otkrivenje 10. glava To je posle šeste trube. U Otkrivenju 10:5. vidimo eho na ono što smo pročitali u Danilu 12. glavu. Tamo gde kaže vreme, vremena i po vremena, ovde kaže da vremena ("hronos") neće biti. To ne znači "odlaganje". Reč "odlaganje" je retko značenje reči "hronos". Značenje je "vreme". U Danilu 12. glavi nalazimo referencu proročkog vremena. Anđeo kaže da nema više proročkog vremena. EGW isto kaže da nema više poruka i vremena nakon 1844. godine. Oni koji postavljaju datume Hristovog dolaska jednostavno ignorišu ovu činjenicu.

Kako reagujete kad čujete ovakve izjave o sudu u Bibliji kao Danilo 7: "Sud sede i knjige se otvoriše", ili Otkrivenje 14. glava, ili Propovednik 12. glava? Da li su ovi tekstovi radosna vest za nas? Da li je sud radosna vest? Vrlo često možemo da se bojimo da je sud loša vest za nas. Jednom sam želeo da propovedam Psalme, a u Psalme se govori o sudu. Zamislite kad je David četiri puta pisao da on čezne za sudom. Psalam 7:8; 26:1; 35:24; 43:1. On moli Boga da ga izvede na sud. To je za njega bila radosna vest. Sud je zaista

radosna vest. Da li se iko moli ovom Davidovom molitvom: "Gospode, sudi mi danas!" Ne verujem da se puno Adventista mole ovom molitvom. Ali, mislim da je sud radosna vest. Prva anđeoska vest je radosna vest.

Kako je David mogao da se moli ovako? Zar nije shvatao koliko je grešan i koliko je sud strašan? Svakako da jeste. Psalam 51:4 to opisuje. On shvata da je veliki grešnik i tu su ubistvo, preljuba, laganje filistejskom caru i td. A onda u 5. stihu shvata da je on rođen kao grešnik. Shvata da su mu i motivacije grešne. Jednom rečju, on je veliki grešnik. Ali shvatio je i da je Bog veliki Spasitelj. Shvatio je jevanđelje. U 7. stihu imamo srce ovog Psalma. "Pokropi me isopom". Ta biljka je bila zamočena u krv pashalnog jagnjeta. Isop je posebna biljka koja ima karakteristiku da upija tečnost. Nju su stavljali na dovratnike sa krvlju. Anđeo je prolazio domove sa tom krvlju. Krvlju Jagnjetovom bili su otkupljeni. David se moli "pokropi me krvlju svojom i ocistice se". David je shvatio opravdanje verom. Na sudi su se promenile uloge. David ne brani greh. Sad je i on protiv sotone i brani se protiv lažnih optužba sotone. Tako da mnogi tekstovi moderni kažu: "Odbrani me, Bože". Sud je pozitivna stvar jer mu je oprošteno.

Zašto je dan pomirenja radosna vest? Evo razloga:

1. Zamena je umrla umesto mene. Sad ne moram da se bojim. EGW kaže da mi nismo zainteresovani samo šta Bog misli o nam, već šta misli o Hristu, o našoj zameni. On je prihvaćen. I ako smo u Ljubljenom i mi smo prihvaćeni u Njemu.
2. On je i moj advokat, branilac, 1.Jovanova. 2:1. Ovaj advokat nikada nije izgubio slučaj. Ako idete na sud i znate da je vaš advokat uvek dobio, da li ćete se plašiti tog sudskog procesa?
3. On je i glavni svedok u sudnici. Otk. 3:14. On svedoči za nas u toj sudnici. On podiže ruke pred sudom i kaže: "Ja sam ih na dlanovima urezao, moji su!" Da li su veliki grešnici? Da, ali su pokriveni krvlju jagnjeta. I šta sudnica radi? Viče: "Aliluja! Spasen sada! "A otac kaže:" Osana ", jer je sudnica radosna vest. Bog brani svoje od lažne optužbe sotone. Ponekad imamo utisak kako branilac moli za nečiji slučaj. Na engleskom jeziku to znači kleknuti i moliti za oprostaj. Kao da bi Hristos kleknuo i milio Oca da nam oprost. Ne, to nije biblijska slika Boga. Jovan 3:16. Hristos ne mora da promeni mišljenje Očevo. Otac nas voli isto kao i Sin. Hristos moli sa dokazima, a to je krv kojom je platio cenu za nas. Ceo svemir radosno viče da je grešnik prihvatio Hristovu pravdu. To je radosna vest!
4. On je i sudija. Jovan 5:22. Otac je predao sav sud Sinu. Danilo 7. glava pokazuje da Starešina, Starac predsedava sudom, ali Hristos proglašava odluku. Sudija je naš najbolji prijatelj. Sudija je onaj koji nas brani. Taj slučaj ne može biti izgubljen. Jedini način da izgubimo slučaj je da kažemo: "Ne!". EGW u Hristovim očiglednim porukama kaže da nikada ne trebamo da kažemo da smo spašeni. U početku sam to shvatio kao da nikada ne trebam da imam sigurnost spasenja. Otišao sam na studije teologije bez ove sigurnosti. Uzeo sam i taj predmet o opravdanju verom. Došlo je vreme za poslednji ispit. Naučio sam sve latinske izraze, sva imena, poslanike i na jednoj i na drugoj strani. Cela teorija je

bila jasna. Napisao sam poslednji ispit. To je prvi i jedini put da sam dobio A + na poslednjem ispitu. To je bio izvanredan uspeh u predmetu o opravdanju verom! Imao sam samo jedan mali problem. Nisam iskusio šta je to opravdanje verom. Prošlo je par godina u pastorskoj službi. Bog mi je pomogao da shvatim jednostavnost spasenja (Jovan 6:41; 1.Jov. 5:4). Prijatelj me je naterao da puno puta ovo čitam dok ne shvatim suštinu. EGW ne govori o sigurnosti spasenja kada govori da ne trebam odati kažu da smo spašeni, već o ideji "jednom spašen, zauvek spašen". Ona u istom citatu kaže da možemo predati naše sece Njemu i da znamo da nas On prihvata.

Radosna vest je da ne moram da se bojim suda. Hristos je moja Zamena, Branilac, Svedok i Sudija. I ako taj dar prihvatam svakoga dana, mogu imati sigurnost na sudu jer je sud zasnovan uvek na krvi Hristovoj. Nikada neću biti dovoljno dobar da svoju pravdu prinesem. EGW kaže da bez obzira kako grešili, naš karakter može biti zamenjen Hristovim i tako nas Bog prihvata kao da nikada nismo pogrešili. Samo se čeka na nas da prihvatimo taj dar.

Možda ćete reciku da Biblija kaže da nam se sudi po delima. Šta je sa time? Šta je sa blagodaću? Celo Petoknjižje je jedan veliki kijazam. 1.Moj. odgovara 5. Mojsijevoj knjizi. 2.Mojsijeva odgovara 4. Mojsijevoj knjizi. Vrh kijazma je 3. Mojsijeva. I u 3. Mojsijevoj imamo kijazam. Imamo zakone svetinje 1-27 i 3-25. A onda imamo zakone sveštenstva 8-10 i 21:22. Zatim imamo lične zakone - 11-15 i 17-20. Šta je najvažniji deo Petoknjižja? Šesnaesta glava i Dan pomirenja. Bog je sačuvao Dan pomirenja za vrhunac celog Petoknjižja. Kada sam ovo shvatio veoma sam se obradovao i sada o ovome još više propovedam.

Zašto je Dan pomirenja u vrhu? Na Dan pomirenja je najsvetija osoba na svetu ulazila u najsvetije odeljenje na svetu da ispuni najsvetiju obavezu u najsvetiji dan. Onda razmišljajte o antitipu. Najsvetija osoba u celom svemiru - Isus ulazi u najsvetije mesto svemira da ispuni najsvetije delo na najsvetiji dan. U Jevrejskom jeziku nije Yom Kippur već Yom Hakippurim, što je množina koja pokazuje da je u pitanju konačni sud, vrhunac suda, vrhunac opravdanja. To moramo propovedati. Ovaj kijazam me hrabri da ostanem adventista i propoveda o tome.

Ako pogledamo 3. Mojsijevu, ta knjiga nas uči istini o veri i delima. Spašeni smo blagodaću, a sudi nam se po delima. Prva polovina knjige ide ka vrhu i ključna reč je krv. 19. puta se koristi reč krv. Teološki, struktura nas uči da je osnova Dana pomirenja krv. Osnova našeg spasenja je krv zamene. Ali na drugoj strani, ključna reč je svetost. 90 puta se pominje. To proizilazi iz Dana pomirenja. To je rezultat pomirenja ali nije njegov temelj. Rezultat pomirenja u krvi je svetost. I kad svemir pogleda na rezultat, plodove, onda kaže da je i koren u redu. S jedne strane je opravdanje, s druge je oproštenje. Sve je zasnovano na blagodati Božijoj. Ako smo opravdani, prirodno ćemo biti sveti. Za svemir, ta svetost je dokaz da smo opravdani verom. Da, sudi nam se po delima ali ne kao osnovi spasenja, nego kao dokaz da smo u vezi sa Isusom. Mi kao adventisti možemo da propoveda ovaj balans bolje nego bilo ko još od rane crkve jer to vidimo u kontekstu Dana pomirenja. Nemojte da propoveda samo 16 glavu 3. Mojsijeve, već sve ukupno.

Srž poruke o Svetinji

Kako da napravimo rezime poruke o svetinji? Koji je moj deo u svemu tome? Šta ja da činim? Kakva je to promena? 3 Mojsijeva 23. glava daje odgovor. Tu imamo pet aktivnosti koje narod Božiji čini na dan pomirenja a nalaze se u 27. stihu.

1. "Sveti sabor je". To je dan kad Izrael dolazi u svetinju. Mi smo antitipski Izrael. Evo jedne aktivnosti za nas. Dođite u svetinju. Fokusirajte um na svetinju. EGW kaže da narod Božiji treba da usresredi oči na svetinju.

2. Ljudi nisu prinosisli žrtve sami, ali oni su se identifikovali sa sveštenikom. Dan pomirenja je identifikacija sa Hristovom žrtvom. Sada više nego ikad Hristovo delo pomirenja mora da bude u nama. To može da se ostvari samo fokusom na njegovu smrt. Ne služimo mu zato što moramo, već zato što želimo.

3. "Nemojte raditi ni jednog posla". Ne možemo da ne radimo i da samo čekamo da Hristos dođe. Jevrejima 4. glava objašnjava šta ovo znači. To znači prestati činiti dela za koja smatramo da će nas udostojiti pred Bogom. Odmarajmo se u onome što je Bog učinio za nas. Isaija 58. glava kad opisuje subotu, stavlja ovo u kontekst Dan pomirenja. Cela glava je opis onoga što treba da se čini na subotu Dana pomirenja, a to je da dosegnemo svoje bližnje. To je suština. To je aktivnost vezana za Dan pomirenja.

4. "Da mučimo duše naše". Ovde je Jevrejski glagol "ana" i ona znači poniziti se. Kako se mi dana ponižavamo? Prvo pred krstom. Ponizite se shvatajući da je Hristos sve, a mi smo ništa. To je i stav poniznosti. Mislim da bismo trebali da razmišlja o i tome kako živimo na Dan pomirenja. Napisao sam jedan članak i tu sam predložio da 3. Mojsijeva 16. glava je povezana sa Nadavom i Avijiudom koji su pili vino kada su ulazili u Svetinje. Yom Kippur kaže da nema korišćenja vina kada se ulazi u svetinju. To je za nas poruka za zdrav život. Um treba da bude čist da razume pomirenje. U 2. Mojsijevoj 33. glavi, nakon što je Izrailju sagrešio i sagrađio tele, Bog kaže: "Sad imam istražni sud nad vama". I šta On hoće od njih? Sav nakit su skinuli. I onda Bog kaže: "Od sad pa na dalje, ovako će biti za Izrael". Postoji neki razlog zašto mi hrišćani ne nosimo nakit i zašto naglašavamo princip jednostavnosti, princip štedljivosti i umerenost. Možda najvažniji razlog za to je što smo u vreme istražnog suda. To je vreme poniznosti pred Bogom. To ne znači da treba da izgledamo grozno. To znači da skinemo nakit koji je i onda predstavljao ponos. Da li je nakit ružan ili zao? Ne. Ja sam ranije tako mislio, kad sam bio mali. Ne, to je pogrešno mišljenje. Za Jerusalim se kaže da je pripremljen kao nevesta, koje podrazumeva nakit. Ali, istražni sud nije vreme za to. Nakit je bio postavljen na nevestu kao miraz. U Jezekilju 16. glavi kaže da Bog ukrašava svoju nevestu. Da li smo mi sad "udati"? Da li je vreme da se stavlja nakit na nas? Pavle kaže da smo mi vereni za Hrista (2 Kor. 11:2). Ali, kad dolazi venčanje? Kad se novi Jerusalim venča, i onda imamo ceremoniju venčanja. Bog će staviti dragulje na krunu. I ja ću voleti da nosim tu krunu sa draguljima. Ali, ja ne želim da znak svadbe uzmem pre venčanja. Sad u istražnom sudu je vreme da se kaže svetu u kom vremenu živimo.

5. Bog želi da nas očisti. U 3. Mojsijevoj 16:30 Dan pomirenja je dan za čišćenje. Bog ne želi da nas ostavi u mulju greha. To je duboko čišćenje. To je generacija koja treba da živi bez Posrednika. Pozni dažd će biti sila Svetoga duha u nama koja će nas potpuno očistiti i utemeljiti tako da bismo radije umrli nego da učinimo neki greh. Znam neke vernike koji se toliko fokusiraju na to, da se usredsređuju duboko na sebe i govore: "Koji je moj greh, koji je moj greh". Ali, ovde vidimo da Bog čini čišćenje. Moj omiljeni tekst je Jezekilj 36. glava a kontekst je Dan pomirenja (36:25). Hristos nas čisti. Ja ne preuzimam odgovornost da se očistim, Bog nas čisti. 26. stih kaže da će Bog da nam da srce mesno. Hristos nas vodi da hodimo po Njegovim uredbama. To nisu moji napori da budem bolji. Moje delo je da se fokusira na Hrista. Hristov posao je da me očisti. Tada ćemo biti konačno zreli. Rezultat toga svega je u Jezekilji 36:22. Najbolja vest je da će Bog biti odbranjen. Kako? Biće odbranjen u nama pred celim svemirom. Dok svemir gleda Božiji narod poslednjih dana i vidi da je jevanđelje ispunjeno u našim životima i da je večni zavet delotvoran, ceo svemir će reći da je Bog bio u pravu i da nije tačno da je bilo nemoguće držati Božji zakon. Na taj način sotonina usta će biti zatvorena. Mi imamo udela u tom.

U jednoj reči želim da sumiram celo predavanje. Za to ne koristim ni srpsku a ni englesku reč, već jevrejsku reč. Danilo 8:14. Do 2300 dana i noći i onda će se svetinaj "očistiti". Šta to znači? Mnoge verzije kažu: "očistiti". Septuaginta prevodi sa rečju "katarizo". Jevrejska reč "cadak" ima tri različita nivoa značenja: Prvo značenje je obnoviti nešto u ispravno stanje (Isaija 46:13). Drugo je, očistiti (Jov 4:17). Treće značenje je opravdati (Isaija 50:8). To su tri osnovna značenja. Koji odgovore ovom kontekstu? Kontekst je 13. stih. Stih pita koliko dugo će trajati utvara za svagdašnju, za prestup i da se gazi svetinja i sveti. Koji je odgovor? "Nidak". U jednoj reči sve je sumiramo. Za obnoviti postoji reč "šuv", za očistiti je reč "Takeru", a za odbraniti je "šafat". Ali samo jedna reč sumira sve tri stvari. Ova reč je odgovor na ova tri problema a to je reč "nidak". Kako je to odgovor na sva tri problema?

U Danilu 8:11 kaže "uze mu svagdašnju". Shvatili smo kako se to desilo 503. i 508. godine. Koje je rešenje bilo za oduzimanje žrtve? Jevanđelje mora biti obnovljeno. "Tamid" je oduzet, rešenje je da se sve obnovi. A drugi problem je bio otpad vojske. Ta vojska su sveti. Mali rog ih je naveo na prestup. Neki kažu da je to armija malog roga. Nema veze koja je interpretacija o vojsci. To je sve greh koji je u nebeskoj svetinji. Šta treba raditi sa tim gresima u nebeskoj svetinji? Trebaju biti očišćenje. To se dešava od 1844. god. A poslednji problem je gaženje svetinje i vojske. Ovo je slika strane vojske koja ulazi i osvaja grad. Kad osvoje grad u staro vreme, vojnici prvo sruše hram, onda usmrte vojnike koji su se borili. Kada se to desi, neprijateljska vojska kaže "naš bog je jači", "vaš hram je pust" i "vaš Bog ne valja". Koji se ovde problem treba rešiti? Bog tog naroda treba da bude opravdan. To je treće značenje jevrejske reči "nidak". "Nidak" je doktrina o svetinji u svojoj srži. Bog je od 1844. obnovio jevanđelje. On takođe čisti svetinju od greha. Konačno, Bog brani njegov narod kao sto radi i sve drugo što je uključeno u to.

A sada ću vas povesti u Jerusalim. Mislio sam da sve znam o svetinji. Jednom prilikom, negde u vreme Dana pomirenja, došao sam u Jerusalim. Bilo je interesantno da odem u sinagogu i vidim šta oni tamo tada rade. Nisam očekivao da će ceo moj život da se promeni tog dana jer sam shvati da sam imao samo teoriju pomirenja, ali sam toliko toga trebalo da naučim o iskustvu od mojih braće i sestara Jevreja. Kad sam ušao u Sinagogu, čuo sam rabina kako se molio pokajničkom molitvom. Jedva da je uspevao da se moli od suza koje su ga davile. Kantor je pevao predivne pesme o pokajanju. I on je uzdisao i gušio se u suzama dok je pevao. I ceo dan su molili molitve. Nisu molili "Gospode sagreših", već "Gospode mi smo sagrešili". Šta bi se u našoj crkvi desilo kada bismo se i mi tako molili. Umesto da ukazujemo prstom na nekog ko je učinio nešto loše u crkvi, treba da to smatramo da je to naš zajednički problem - mi sagrešismo. Negde pred kraj dana, ljudi su se kretali po celoj sinagogi i oni su plakali dok su ispovedali grehe jedan drugome. Grlili su se i opraštali su jedan drugom. Šta bi se desilo u našoj crkvi kada bi braća i sestre prestali da se svađaju i kada bi se pomirili.

Dok se dan završavao, mnogi su iz sinagoge išli ka zidu plača. I tamo, dok je sunce zalazilo, bio je jedan stari rabin. U ruci je držao Šofar. Setio sam se tada da je jednom u mojoj jevrejskoj školi moja profesorica mene naučila značenje Šofar. Ona nije bila hrišćanka, ali mi je rekla značenje Šofar. Rekla je: "vidiš kako se savija, to je model pokajničkog duha. A Šofar je rog od ovna i tamo na brdu Morija, to je onaj ovan koji je umro da mi ne moramo da umremo". Jevrejka me je učila o teoriji zamene, nisam mogao da verujem svojim ušima. Oni čekaju još Mesiju dok ja verujem da je On već došao. I onda, kaže ona, "na svaku Oprosnu godinu, ovo nas poziva na Oprosnu godinu kada ćemo svi biti slobodni. Mesija će nas osloboditi". I sve te misli bile su mi u glavi dok je rabin držao Šofar. Sunce je zalazilo na horizontu. Ja sam čuo njegov poziv.

Ovo će ostati kao poziv sa ovog predavanja. Možete sumirati sve ovo u jevrejskoj reči "nicdak", ali možete sumirati i u taj zvuk trube koji nas poziva na pokajanje, bezbednost u Hristovoj zameni i nadi u vrlo brzi dolazak Oprosne godine. Neka taj zvuk dopre do najdubljih delova vašeg uma. Nikada ga ne zaboravite dok ne čujemo konačni zvuk trube koja će zatrubiti!